

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 16 april 2007*§ 3 Interpellation om 19 425 000 trängselkronor till kollektivtrafik på vatten
(nr 2007:1)*

Anförande nr 1

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! I detta ljuva sommarväder ska vi debattera kollektivtrafik på vatten – något som har legat många fullmäktigeledamöter från olika partier varmt om hjärtat i den här fullmäktigesalen, inte minst oss gröna. Under förra mandatperioden lyckades vi mot slutet med detta med helt egna medel, då tillskyndade av den dåvarande regeringen, som hade sett till att trängselavgiftsförsöket gav intäkter till staden som kunde användas till ändamålet kollektivtrafik på vatten.

Vi såg till att det startades en båtlinje från Hammarby sjöstad in till Nybroviken för att testa den linjen som ett första försök till en vad vi tänkte oss mer utbyggd verksamhet med kollektivtrafik på vatten. Det var en kollektivtrafik som vi dessutom ville gör koldioxidneutral genom att ha biogasbåtar.

Jag får tacka för det svar som jag fick från borgarrådet Söderlund när det gäller vart pengarna har tagit vägen. Det gick nämligen inte att utläsa ur den budget som fullmäktige hade att behandla i höstas. En enkel fråga bland dem som ställdes fick därmed inget svar. Nu har nämnden letat reda på pengarna, och jag är glad att se att intentionen finns även i den här majoriteten att använda dem till någonting annat än motorvägar. Det var nämligen min första farhåga. Det fanns pengar här – nästan alla pengar till kollektivtrafikprojektet fanns kvar vid valet. Det var nästan 20 miljoner. Jag var rädd att de pengarna precis som i övriga förslag från alliansen när det gäller trängselavgifter skulle gå till motorvägar. Jag såg en stor fara i det.

Borgarrådet får väl utveckla svaret, men det verkar ändå som om man har idéer om att på något sätt kanske kunna använda just de här pengarna till kollektivtrafik på vatten. I dagsläget har alliansregeringen lagt fram sitt förslag och satt ned foten när det gäller förslaget om fortsatta trängselavgifter och därmed med all önskvärd tydlighet för Stockholms del sagt att regeringen själv bestämmer att pengarna ska gå till utbyggnad av motorvägar. Jag tycker att det motarbetar hela idén med trängselavgifter, men sett i det ljuset är väl de här futtiga kronorna någonting som är värt att debattera här i staden. Det här kan vi faktiskt besluta om alldeles själva.

Det som oroar mig i svaret, ordförande, är hänvisningen till att just båtlinjen från Hammarby sjöstad in till Nybroviken skulle vara så särdeles dålig och att det inte skulle visa sig vara motiverat att fortsätta med den. Det är ju den linje som i de undersökningar vi har gjort tidigare har visat sig vara efterfrågad. Det har tidigare funnits en linje som fastighetsägarna hade hand om i samband med att man startade projektet. Den har varit populär.

I och med att vi har haft sådana svårigheter i den här regionen att tillsammans med kollektivtrafikhuvudmannen SL få en samsyn på hur man kan utveckla bra kollektivtrafik på vatten är det konstigt att borgarrådet i sitt svar hänvisar till att projektet ska läggas ned. Han hänvisar också till att SL:s inställning till samarbetet är så negativ.

Jag skulle vilja fråga Söderlund vilken båttrafik på vatten som SL:s samarbetsinställning är så positiv till att du tänker föreslå den. Det oroar mig att du hänvisar till att du har samma inställning som SL när det gäller kollektivtrafik på vatten. Då kommer ju inte Stockholm att få någon kollektivtrafik på vatten, åtminstone inte innan det har byggts in en ny generation byråkrater i SL. Det är jag helt övertygad om efter det samarbete som vi såg under förra mandatperioden.

Slutligen skulle jag vilja fråga om borgarrådet Söderlund här kan lova att pengarna faktiskt går till kollektivtrafik och inte till motorvägar, som den övriga allianspolitiken är inriktad på när det gäller trängselavgifter.

Anförande nr 3

Borgarrådet Söderlund (m): Herr ordförande! Moderaterna är som ni vet både ett konservativt och ett liberalt parti på samma gång. Ibland när man hör Miljöpartiets Åsa Romson så här oerhört aggressivt prata om moderater som bara vill ha motorvägar överallt så kan man fundera över hur det blev så här. Vi har aldrig uttalat bara pratat bilar. Tvärtom har vi varit oerhört engagerade i olika typer av miljöfrågor sedan vårt parti bildades. Vi har varit mycket engagerade i att utveckla och hitta nya former för transport på vatten som en miljöåtgärd.

Jag kan nämna en företrädare i landstinget, Stig Dingertz, som var oerhört engagerad i all typ av båttrafik och som slogs med de här nämnda byråkraterna, som Åsa Romson också pratar om i sitt inlägg. Oavsett parti har vi ofta att jobba med gamla strukturer, gamla värdesätt och gamla inställningar till hur kollektivtrafik ska bedrivas.

När man har sagt det ligger det kanske en del i det som SL brukar föra fram om olägenheter, kyla, vintertid, halka och sådana frågeställningar. Då måste Stockholms stad jobba med att bearbeta de olägenheterna och se hur vi kan utveckla till exempel våra kajer ihop med Stockholms hamn så att vi främjar kollektivtrafik på vatten. Stockholm har ju en lång tradition av kollektivtrafik på vatten. Faktum är att mycket av kollektivtrafiken ägde rum på vatten för 80 och för 100 år sedan.

Jag ser ingen principiell invändning mot att stimulera detta. Pengarna kommer att användas delvis till att se till att färjetrafiken till Hammarby sjöstad fortsätter att drivas på ett bra sätt så att invånarna där – de är ju lika många som i en normalstor svensk kommun när Hammarby sjöstad är färdig – fortsatt får den här försörjningen på vatten.

Pengarna kommer också att användas till investeringar i våra kajer för att stimulera ytterligare linjer så att vi kan få fler båtlinjer på vatten som komplement till kollektivtrafikförsörjningen här i Stockholm.

Anförande nr 4

Åsa Romson (mp): Jag tror inte att det var så många som uppfattade mitt anförande som särskilt aggressivt, Mikael, utan snarare som ganska analytiskt utifrån vad vi ska bedriva som oppositionspartier, det vill säga oppositionspolitik. Det var om inte annat någonting som du ganska ofta påminde om under den tidigare mandatperioden.

Som oppositionspolitiker måste man titta på vad som händer i staden. Man kan göra en filosofisk utläggning om att det finns gröna stråk i det moderata partiet; det får du gärna upplysa mig mer om. Det vore intressant att höra mer om just de delarna, för de är ganska avlägsna många gånger inte minst här i salen och inte minst just i det som trafikborgarrådet brukar säga när han pratar om konkreta åtgärder. Det är mycket flum och snack om att man ska ta hänsyn till de gående och till cyklar, och inte bara till bilar.

Se bara på det här svaret! Det är jättefint prat om att kollektivtrafik på vatten och båtar är bra. Men vad är det som händer? Vad är den konkreta politiken? Jo, ni har stoppat en båtlinje som vi lyckades sätta i sjön. Oavsett var pengarna kom ifrån – för dem ville ni inte ta från trängselavgifterna eftersom ni inte ville ha några sådana – trodde jag faktiskt att vi var överens om att vi ville ha mer kollektivtrafik på vatten här i Stockholm. Vi sjösätter och får i gång en linje och ni stoppar den. Nu säger du att Hammarbysjöstadborna ska få sin färjelinje. Men pratar du då om färjelinjen in till Nybrokajen? Den har ju inte varit i gång sedan oktober, såvitt jag vet. Annars får du upplysa mig om nya direktiv. Det vore positivt om det har fattats sådana beslut här. Men det är ingenting som jag har märkt.

Mikael Söderlund pratar också om att det är viktigt att påverka SL. Där håller jag med dig. Men ditt svar antyder inte att du påverkar SL i en anda av att vi ska ha mer kollektivtrafik på vatten. Ditt svar säger att med hänvisning till att SL är negativt till att bedriva båtlinjetrafik ska vi inte ha några båtlinjer. Det är det som oroar mig, Mikael Söderlund. Det är det som oroar mig med den moderata politiken. Det är så mycket snack om sådana gröna pluttigheter, men när det handlar om konkret politik blir det tyvärr mest motorvägar och bilar.

Anförande nr 5

Borgarrådet Söderlund (m): Åsa Romson! Jag tycker fortfarande att det är det här som är så trist med politik – att man står i talarstolen och medvetet missförstår varandra och sedan gör en stor sak av det. Jag tycker att jag gjorde ett inlägg där jag sade att jag välkomnar kollektivtrafik på vatten. Om Åsa Romson har bra idéer och projekt som vi gemensamt kan övertyga SL om är jag jättegärna med på det.

Historiken är att i några av projekten har man tagit fram pengar som sedan inte har gått att använda eftersom SL inte har velat köra båtarna på det sätt som var tänkt. I andra fall går det att hitta lösningar där båtarna kan gå.

Jag pratar om den båt som går och som heter Emelie och att den ska kunna fortsätta att gå. Om ni vill ha fler linjer så är jag jättepositiv till att hitta fler. Det är inga problem med att få en diskussion tillsammans med SL för att utveckla staden. Vi tycker att en del av de pengar som nu finns avsatta från trängselskatteförsöket

mycket väl skulle kunna användas till att hitta de nya anöringspunkterna som känns attraktiva, ljusa och varma vintertid och som skapar förutsättningar för mer av båttrafik i centrala Stockholm.

Vi kan spela tillbaka bollen till Åsa Romson. Vi har oavsett majoritet haft ganska stora svårigheter med att få den här typen av kollektivtrafik på vatten på plats. Vi var med och förhandlade fram detta och såg till att det blev båttrafik en gång i tiden. Att få denna försörjning till Hammarby sjöstad har funnits med oavsett majoritet. Det har vi pratat om hela tiden. Vi var till exempel med och såg till att en spårvagn kom till – Tvärbanan. Den drogs på rekordtid genom Hammarby sjöstad.

Jag tycker att det blir så trist när vi håller på och sätter etiketter på varandra och säger att Söderlund bara vill ha bilar och Åsa Romson bara vill ha tåg och båtar. Så enkelt är det faktiskt inte. Om det finns fler konkreta och bra idéer om att hitta konkurrenskraftig kollektivtrafik på vatten är vi intresserade. Vi bidrar gärna till olika sätt att uppvakta och övertyga dem som är satta att driva färjelinjerna. Vi kommer också från stadens sida att ha ett ganska stort ekonomiskt engagemang för att hålla de båtlinjer som finns vid liv. Om vi kan hitta ytterligare fler som vill göra det, helst sådana som har skattemedlen för att driva kollektivtrafik och tar ansvar för dem, är vi tacksamma för det. Jag hoppas att detta är ett tillfredsställande svar på din fråga. Det borde det vara.

Anförande nr 6

Å s a R o m s o n (mp): Det är tillfredsställande såtillvida att jag positivt tolkar borgarrådet som att de pengar som gick in till Stockholms stad från trängselavgiftsförsöket inte kommer att användas till motorvägar utan till kollektivtrafik på vatten. Jag tackar för det svaret. Jag tycker att det är bra, och jag tycker att det är bra att stockholmarna har fått veta det. Det har inte gått att utläsa från er moderata budget hur ni hade tänkt använda pengarna.

Det finns såvitt jag vet ingen båtlinje i dag från Hammarby sjöstad till Nybrokajen. Emelie går direkt över Hammarby sjö. Det är ingen kollektivtrafik, utan det räknas i exploateringsnämndens kalkyler som en bro. Det är därför pengarna tas därifrån. Någon båtlinje från Hammarby sjöstad in till Nybrokajen, som vi fick i gång i augusti förra året och drev fram till vintersäsongen, finns inte längre. Den har ni stoppat. Detta är *ett* konkret förslag, Mikael Söderlund. Sätt i gång den linjen igen! Jobba gärna tillsammans med hamnen på att få fler knytpunkter! Jag tycker att det är jättebra.

§ 4 Interpellation om sociala krav vid upphandlingar (nr 2007:7)

Anförande nr 7

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande! Jag ber att få hänvisa till det skriftliga utsända svaret.

Anförande nr 8

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande och fullmäktige! Jag ska börja med att tacka för svaret. Det är naturligtvis glädjande att finansborgarrådet säger att hon vill jobba med de här frågorna. Jag kan tycka att detta är någonting som vi borde vara överens om.

Jag kan också tycka att det är oroande att vi inte gör samma analys och att vi inte ser samma samband på arbetsmarknaden i en del av de branscher som vi har att göra med i kommunen. Jag kan konstatera att moderaterna i Stadshuset och moderaterna på riksnivå inte gör någonting i de här frågorna utom att lägga ned en del lyckad verksamhet. Ekobrottsmyndigheten ligger väl inte så bra till, tydligen. Den modell för arbete med vita jobb som vi har haft läggs ned.

Jag ska ge ett litet exempel på hur det här fungerar. När vi införde modellen och när vi först testade den i Svenska Bostäder fick vi tre tydliga exempel som jag tycker är intressanta att ha med sig. Det första är att det faktiskt blev något färre som lade anbud. Så var det. Vi fick i princip exakt samma prisbild. Ett av de ökända städföretag som tidigare har arbetat åt Svenska Bostäder och som systematiskt har anlitat svart arbetskraft i andra hand, som vi tidigare inte har kunnat komma åt, valde att inte ens försöka att lägga anbud när det fanns en tydlig systematik i hur vi tänkte kontrollera hur de jobbade.

Enligt svaret förstår jag att ambitionen bara är att gemensamt arbeta med entreprenörerna för att åtgärda missförhållanden i upphandlad verksamhet. Men det finns en ganska stor risk att en del av de här entreprenörerna faktiskt inte har något intresse av att arbeta för att åtgärda missförhållandena. Det är ganska stora pengar det här handlar om; det upphandlas för 300 miljarder årligen i offentlig sektor. Det finns oseriösa människor som systematiskt arbetar för att tillskansa sig pengar som de inte har rätt till. Det är viktigt att vi har ett systematiskt arbete för att förhindra det. Där saknas det ett svar i dag.

Anförande nr 9

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande, fullmäktige! Roger Mogert har, vilket kanske inte var helt klart från början, i en interpellation ställt frågor till mig angående huruvida staden ska ställa särskilda sociala krav när man gör upphandlingar. Det är klart att de frågeställningar som Roger Mogert tar upp är allvarliga; det tycker jag också. Det handlar om vad man gör åt svart arbetskraft och vad man gör åt att det finns svarta branscher.

Det är naturligtvis ett oerhört stort bekymmer om vi skulle göra upphandlingar där vi upphandlar av oseriösa verksamheter eller oseriösa företagare. Roger Mogert hänvisar till ett projekt som fanns tidigare i Stockholms stad, men som vi inte längre driver på det sättet. Jag har i mitt skriftliga svar till Roger Mogert sagt vad vi gör. Jag kan verkligen försäkra både Roger Mogert, lyssnare och andra att vi självfallet ska göra allt som står i vår makt för att alla våra företag och upphandlingar ska vara lagliga på olika sätt.

Jag anser att detta görs redan i dag, åtminstone i skrift på det sätt som man kan göra. Som jag har svarat Roger Mogert har vi redan i vårt upphandlingsavtal meningar som handlar om att leverantörerna förbinder sig att under hela avtalstiden fullgöra sina skyldigheter avseende socialförsäkringar och skatter. Leverantören garanterar att dess underleverantörer uppfyller motsvarande krav. Beställaren kommer löpande att kontrollera att leverantören fullgör sina skyldigheter avseende socialförsäkringsavgifter och skatter. Den typen av krav finns alltså redan i våra upphandlingsavtal. Därför tycker jag att Roger Mogerts inledande fråga om huruvida vi ska ställa de här kraven vid våra upphandlingar redan är besvarad. Vi gör det i och med att vi har den typen av krav i våra upphandlingsavtal.

Dessutom, vilket jag också har förklarat för Roger Mogert, håller vi i ett samarbete med Ekobrottsmyndigheten på att ta fram en folder om hur olika arbetsgivare vid upphandlingar kan bli mer uppmärksamma på att kontrollera att man inte använder sig av svart arbetskraft. Det är ett projekt som vi har tillsammans med både Omega och Fastighetsanställdas Förbund för att göra vad vi kan för att bli bättre. Det är klart att det precis som Roger Mogert antyder säkert kan förekomma att det begås misstag även i staden när vi gör upphandlingar för 10–11 miljarder varje år. Vi har 49 000 anställda, och det är klart att även här sker det fel.

Det viktigaste kan jag gärna föra en diskussion med Roger Mogert om en annan gång, eftersom interpellationen inte handlar om det. Det viktigaste för att komma till rätta med den svarta arbetsmarknaden tror jag är att göra som regeringen och vi har presenterat i dag, nämligen att införa avdragsrätt för hushållsnära tjänster. Enligt alla som kan detta och som kan hela den bransch som Roger Mogert bland annat hänvisar till i interpellationen, nämligen städbranschen, har den branschen i dag mycket stora problem beroende på ett regelverk och en skattesituation som gör att det finns en stor svart marknad som är oacceptabel.

Det är inte så att staden ska skriva in några särskilda delar i våra upphandlingar. Man ska följa lagen, följa upphandlingsavtalet och införa avdragsrätt för hushållsnära tjänster.

Anförande nr 10

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Jag förstod inte riktigt det där sista om avdrag för hushållsnära tjänster. Såvitt jag vet har inte Stockholms stad sådana i sina upphandlingar.

Det var intressant att läsa svaret från finansborgarrådet. Men jag tycker att det finns en underskattning av riskerna i svaret. Det gäller dels svart arbetskraft, dels social

dumpning, som också nämns. Borgarrådet hänvisar till det som jag kallar för skatteklausuler och socialavgiftsklausuler.

Det finns en fjärde punkt som jag antar finns med, det vill säga en hävningsklausul. Den är kopplad till bristande inbetalning av skatter. Det kan vara av intresse. Det är av intresse i synnerhet med tanke på att det nämns i slutet av svaret att det är viktigt att parterna arbetar gemensamt för att tidigt identifiera och åtgärda eventuella missförhållanden. Det här kommer att förstärkas genom avtalsklausuler. Kommer det att finnas avtalsklausuler som ställer krav på motverkande av social dumpning?

Även om människor betalar skatter i Sverige så kan man betala en lön på 10 kronor i timmen. Man kan betala skatt på detta, och då är det inget problem enligt det här. Det är där det blir intressant. Vad kommer man att göra för att se till att det råder mänskliga förhållanden och arbetsrättsförhållanden på arbetsplatser som vi betalar för med våra skatter?

Anförande nr 11

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande och fullmäktige! Det är naturligtvis bra, det som finansborgarrådet hänvisar till, det vill säga de meningar som säger att vi inte ska ha avtal med företag som begår brott. Vi förväntar oss att de som vi har avtal med också kontrollerar att deras underleverantörer inte begår brott. Det är bra; det är en bra politik. Det är 1997 års ekobrottsarbete som har resulterat i det här.

Men en av slutsatserna av det var ju att detta inte räcker. Vi kommer inte åt dem eftersom det saknas en uppföljning. Det var det vi lyckades få till med vita-jobb-modellen. Som du säger handlar det inte bara om att vi begår misstag. Det finns oseriösa aktörer där ute som faktiskt vill lura oss. Det finns folk som medvetet driver det här och som tjänar pengar på det. Om vi inte vill ha företag som konkurrerar med skattefusk eller genom att utnyttja människor hårdare än vad andra gör så måste vi ha en modell. Då måste vi ha en uppföljning. Här finns faktiskt ingenting.

Det är bra att vi har samma målsättning, men det måste finnas åtgärder. En åtgärd som innebär att man avskaffar skatterna och på så vis minskar skattefusket kan det ligga en viss logik i. Men det är lite grann som att gå hem och rycka bladen av rosorna så att lössen ska svälta ihjäl. Det löser inte riktigt problemet på det sätt man vill lösa det.

Anförande nr 12

J a r i V i s s h e d (s): Ordförande och fullmäktige! Det är många i mitt eget parti som inte förstår storheten i det system med kollektivavtal i stället för lagstiftning som Sverige valde för snart 100 år sedan. Internt diskuterar jag ofta hårt och intensivt storheten i vårt historiska vägval. Systemet medger snabba omställningar av verksamheter både upp och ned. Parternas stora ansvarstaganden under de senare åren för lönebildningar är ytterligare ett kvitto på en väl fungerande modell. Det är inte jag som säger det, utan det är Fredrik Reinfeldt.

Vi har gjort så i Sverige, till skillnad från övriga länder, att vi har valt en väg med att inte reglera allt i lagar. I stället har vi låtit parterna på arbetsmarknaden göra upp om

de villkor som ska gälla i de olika branscherna. Det har varit ett bra system. En lagstiftning blir alltid med viss nödvändighet ganska fyrkantig. Den ska ju passa alla yrken i alla branscher.

Inom svensk fackföreningsrörelse noterar vi det här med tillfredsställelse. Det var en omsvängning som vi ändå upplevde från moderat håll. Man höll med om att det var bättre att parterna på arbetsmarknaden gjorde upp än att politiker som sitter långt ifrån problemet gör det. Men vi litar väl inte riktigt på det. När det gäller det beslut som fattades om upphandlingspolicyn är det så att om man är för ett system med kollektivtavtal så bör man naturligtvis försöka se till att kollektivavtalen tillämpas i så hög grad som möjligt.

Jag är aktiv inom Fastighetsanställdas Förbund. Vi jobbar mycket med att följa upp den ekonomiska brottsligheten i städbranschen. Vi har även en partssammansatt grupp med arbetsgivarna där vi försöker sammanföra våra kunskaper för att sätta åt skoorna i branschen.

Tyvärr beskriver ofta de seriösa arbetsgivarna offentlig sektor för mig som att den fungerar som en anabol steroid för de oseriösa företagen. Genom att gå in med låga anbud pumpar man upp volymen på de seriösa företagens bekostnad. Jag tycker att detta är en viktig signal att skicka ut om man är för kollektivavtal. Att man nu som Sveriges största stad och tillika huvudstad skruvar ned kraven kommer bara att gynna skoorna i branschen.

Anförande nr 13

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande och fullmäktige! Precis som Roger tycker jag att det är bra att den nya majoriteten har de här målsättningarna. Men jag skulle vilja fråga Kristina hur detta ska följas upp. Om man nu ska ha de här målsättningarna, som du också citerade från policyn, så måste det finnas ett system. Hur ska ni följa upp att detta fungerar? Jag är ytterst tveksam till om det kommer att göra det.

Jag begärde egentligen ordet på grund av det som Kristina tog upp om de hushållsnära tjänsterna. Jag skulle vilja fråga dig: Menar du på fullt allvar att om någon begår brottsliga handlingar, alltså anlitar svart städhjälp, så ska man i stället för att använda juridiska medel för att ta itu med detta belöna dem genom att ge dem skattebefrielse? Det är uppriktigt sagt inte riktigt klokt. Vilka andra brott ska vi ta itu med på samma sätt? Det skulle jag vilja ha svar på. Dessutom är hushållsnära tjänster ur fördelnings-synpunkt ett utomordentligt dåligt förslag.

Anförande nr 14

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande! Även om Ann-Margarethe Livh inte har förstått regeringens och vårt förslag här tidigare i salen om att införa avdragsrätt för hushållsnära tjänster tror jag vi lämnar den diskussionen eftersom interpellationen inte handlar om det. Ann-Margarethe Livh får väl läsa propositionen, så får vi ta en diskussion om detta senare.

Jag skulle vilja svara Jari och de andra. De pratar om att staden självfallet inte ska köpa tjänster av oseriösa och kriminella företag och att detta inte skulle efterlevas. Det är frågan som ställs i interpellationen.

Jag känner att det här är lite obehagligt. Ni antyder att bara för att man gör upphandlingar är det plötsligt oseriösa företag det handlar om – som om det skulle vara högre kriminalitet och belastning bland privata företag än bland offentliga! Det tycker jag är en människosyn som är lite konstig, måste jag säga. Den får ni gärna förklara för mig.

Den andra delen handlar om huruvida man måste ha extra klausuler eller inte för att tydliggöra det här. En del tror att det är bra att skriva många och långa meningar, för då blir det tydligt och bra. En del, i likhet med jag själv, tror snarare tvärtom – ju färre, tydligare och kortare meningar man har, desto större chans att någon läser och efterlever dem.

I stadens upphandlingsavtal finns redan allt detta. Det står att man måste fullgöra sina skyldigheter, att man måste betala sina skatter och socialförsäkringsavgifter och allt möjligt. Det står också att beställaren löpande kommer att kontrollera att leverantören fullgör sina skyldigheter avseende socialförsäkringsavgifter och skatter. Detta ska efterlevas. Jag kan återkomma till exakt hur det görs vid varje upphandlande enhet, och försöka redovisa det på något sätt. Jag kan i dag inte svara på exakt hur det görs och hur kontrollen och uppföljningen efterlevs. Den kan säkerligen bli bättre. Det är någonting som vi diskuterar på stadsledningskontoret där vi nu håller på med anvisningar för upphandlingar.

Vi startar nu även utbildningar för samtlig personal, samtliga politiker och samtliga chefer när det gäller upphandlingar och avtal. Detta kommer att ingå som en självklar och naturlig del. Vi ska följa upp detta, och staden ska inte göra några olagliga upphandlingar. Det är självklart. Men bara för att det står i lagen och bara för att det är tre och inte tio punkter håller inte jag med om att det är otydligt. Jag skulle tvärtom vilja säga att det är ännu tydligare när man skriver på det här sättet.

Anförande nr 15

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Jag glömde att säga någonting positivt om skatteklausulen som finns nämnd här och Moderaternas del i denna. Jag tycker att det är viktigt att inte underskatta problematiken. Såvitt jag förstår kom klausulen till stor del till på grund av Ulf Adelsohn när han satt i länsstyrelsen. Han hade plötsligt upptäckt att länsstyrelsen hade ett stort avtal med ett företag som inte betalade sina skatter och sina sociala avgifter. Adelsohn blev rasande. Det här avtalet ska vi häva, sade han. Problemet var att eftersom det inte fanns någon hävningsklausul så gick det inte. Det här är ett resultat av hans agerande på den tiden, och det är därför det här är viktigt. Jag vet att det är trevligt med generella klausuler, men generella klausuler som inte innehåller viktiga detaljer är inte värda mycket. De är bara trevliga pekpinnar. Därför måste man komma ihåg det här.

Som jag sade tidigare är det inte bara fråga om betalning av skatter utan en fråga om social dumpning. Kommer man att leva upp till de krav som finns i kollektivavtalen, till exempel? Det är inte olagligt att inte göra det i Sverige. Om det inte finns

någonstans inskrivet i avtalet att man ska ha kollektivavtalsliknande villkor på arbetsplatsen så kan inte staden göra så mycket åt detta.

Anförande nr 16

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tänkte börja med att instämma i delar av det citat av Reinfeldt som Jari Visshed nämnde. Också i mitt parti finns det naturligtvis folk som underskattar den här problematiken, vill jag påstå. De underskattar den på det sätt som man ser i detta interpellationssvar. De säger: Det är inget stort problem att företag lägger orimligt låga anbud. Men det handlar inte om det. Det här är företag som vet på precis vilken nivå man ska lägga sina anbud för att det inte ska sticka ut. De använder inte själva oseriös eller svart arbetskraft, utan de gör det i andra hand.

Min fråga blir: Varför vill ni inte att företag ska ha villkor motsvarande kollektivavtal? Och vad gör ni om och när vi får in entreprenörer som använder en underentreprenör med svart arbetskraft eller anlitar arbetare som jobbar på oacceptabla villkor, ungefär som de slovakier som nämndes på den moderata stämman inför valet, om de är bekanta? Det är kontrollen och uppföljningen som är det svåra, och det är där ni frångår en fungerande modell. Hur tänker ni göra i stället? Ni måste ju ha ett svar.

Anförande nr 17

J a r i V i s s h e d (s): Kristina Axén Olin undrade vad vi har för människosyn när det gäller privat kontra offentligt. Jag har jobbat dagligen med privata företag. Jag har i hela mitt liv varit anställd i privata företag. Det här handlar om att stänga ute de skojare som ändå finns. Det är bara att konstatera att de finns. Jag säger inte att alla privata företagare är skojare – långt därifrån. Huvuddelen av branschen är seriös. Men branschen har problem när skojarna kommer in. De dumpar in sig, precis som Roger var inne på. De lägger låga anbud så att de vet att de får kontraktet. Offentlig sektor fungerar tyvärr som en anabol steroid för de oseriösa företagen. Då måste man mota dem i grind.

Det var någon som nämnde Ulf Adelsohn här. Jag är beredd att tacka honom. Vi gav honom ett stipendium från Fastighetsanställdas Förbunds avdelning här i Stockholm för hans jobb mot de oseriösa arbetsgivarna. Han slogs för det sunda företagandet. Jag tycker att den signal som Stockholms stad skickar ut nu går i motsatt riktning. Det är beklagligt.

Anförande nr 18

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande! Nu har både Jari, Paul Lappalainen och andra ställt samma frågor igen: Hur ska detta efterlevas, och så vidare? Jag medger som sagt att kontrollen och uppföljningen är det viktiga. Det handlar om att få vetskap om ifall det finns oseriösa verksamheter oavsett om det är några som staden har upphandlat eller några i stadens egen regi. Det kan ju faktiskt förekomma oseriös verksamhet där också.

När det gäller upphandling står ju, precis som jag sade, det som Paul Lappalainen efterfrågade flera gånger här. Det står så här: Beställaren, leverantören, garanterar att

dess underleverantörer uppfyller motsvarande krav. Leverantören förbinder sig att under hela avtalstiden fullgöra sina skyldigheter avseende socialförsäkringar och skatter. Uppfylls inte dessa kriterier så uppfylls ju inte heller avtalet, och då är detta rättslig grund för att häva avtalet. Det går att häva ett avtal om man inte uppfyller de kriterier som handlar om socialförsäkringar och skatter. Det är svaret på de enkla frågorna: Då häver man avtalet. Om man har skrivit under detta är det tillräckligt för att på rättslig grund kunna häva ett avtal.

Det finns också ett annat problem, som vi har haft anledning att diskutera flera gånger här i salen när vi har pratat om allt ifrån antidiskriminering, diskrimineringsklausuler och annat. Det är detta att staden aldrig kan vara en rättslig instans. Vi är inte en myndighet som kan gå in och kontrollera verksamheter på det sättet. Vi har inte myndighetsstatusen som poliser. Det staden i så fall måste göra är att till exempel samarbeta med polisen eller Ekobrottsmyndigheten, som vi gör i det här fallet och i andra fall. Vi tar deras hjälp när det sedan gäller att vidta åtgärder. Uppföljningen av kriterierna på det sätt som en del från Miljöpartiet och från andra partier har velat ha där staden ska kunna göra egna kontroller och gå in och titta på verksamheter är inte juridiskt hållbar. Staden är inte en myndighet med den funktionen.

Det vi kan göra är som sagt att skriva tydligt i avtal och lära ut detta till samtlig personal i staden. Vi ska specialutbilda dem som jobbar med upphandlingar och även utbilda de politiker som jobbar med detta för att de på bästa sätt ska kunna de här avtalen och lagarna. De ska också kunna följa upp detta på olika sätt, ibland tillsammans med andra rättsliga myndigheter för att i så fall kunna häva eventuella avtal alternativt polisanmäla oegentligheter i stadens egna verksamheter. Det är så vi måste göra.

Herr ordförande! Detta var mitt sista inlägg, så jag kan inte svara på något mer nu. Vi får väl fortsätta någon annan gång, åtminstone med mina svar.

Anförande nr 19

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Jag har försökt medge flera gånger att det finns en skatteklausul. Det märkliga är att man sedan drar in antidiskrimineringsklausulen. Just när det gäller den klausulen ska staden tydligen inte ha någon sorts uppföljningsansvar trots det som står här, Kristina Axén Olin. Det står ju att leverantören garanterar att dess leverantörer uppfyller motsvarande krav. Dessutom står det, som du påpekade, att beställaren löpande kommer att kontrollera att leverantören fullgör sina skyldigheter.

Det här är inte att ta över en annan myndighets arbete. Det här är inte att ta över skattemyndigheternas arbete. Det här är att ställa krav som vi har intresse av såsom en offentlig instans när skattebetalarnas medel går till att betala för det här. Då är det inte orimligt att ställa sådana här krav. Men vi blir inte en kontrollerande myndighet bara för det.

Du svarade inte på, och du har inte heller möjlighet att svara på det nu, det som jag sade om att skatteklausulen finns. Den är jättebra. Det finns en möjlighet till hävande av avtal om skatten inte betalas in. Det som inte finns är åtgärder om en arbetsgivare

betalar enormt lite pengar, såsom det står i den tredje frågan. Det handlar om social dumpning. Det är inte olagligt att strunta i kollektivavtalsenliga löner. Du kan inte häva ett avtal om det är någon som betalar 10 kronor i timmen och bryter mot kollektivavtalen. Så är det. Det kan man inte göra om man inte skriver in det, och det går att skriva in att alla som minimum ska betala kollektivavtalsliknande löner och förmåner. Sedan har man möjlighet att följa upp och kontrollera och häva avtal om det behövs. Annars blir det bara trevligt prat – sådant som vi alltför ofta ägnar oss åt i den här salen.

§ 5 Interpellation om bristyrkesutbildningar (nr 2007:8)

Anförande nr 20

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag ber att få hänvisa till det skriftliga dokument som är utdelat.

Anförande nr 21

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande och fullmäktige! Jag börjar med att tacka för svaret, även om det kanske inte var så fruktansvärt informativt. Vi känner redan i dag till en del av de yrken som det är brist på. Vi vet att det råder brist på gymnasielärare, fritidspedagoger, socialsekreterare och specialpedagoger. Vi har naturligtvis ett hyfsat grepp om detta. Det är inte det som är problematiken. Problematiken är hur arbetet med att komma till rätta med bristerna ska gå till. Och, som läget är nu, vem ska betala?

Du hänvisar i ditt svar i båda fallen till de icke existerande jobbtorgen som, om jag har förstått det rätt, ska bestå av att arbetsförmedlingen, försäkringskassan och kommunen ska sitta på samma ställe – gissningsvis kring ett torg. Den åtgärd som kommer att finnas där är att man ska kunna få ett nystartsjobb. Det är vad arbetsförmedlingen i dag har att erbjuda. Det kan vara trevligt, men det är tråkigt om det man behöver är ett busskort eller en utbildning i socialt arbete.

Min fråga blir: Hur ska det här i praktiken gå till? Det står så fint att när man kommer till jobbtorget ska man få den utbildning man behöver. Men hur går det till? Och vem betalar?

Anförande nr 22

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag tror inte att jag kommer att anklagas för att vilja prata för lite, även om jag för dagen är lite sparsmakad i mina volymmässiga resurser. Eftersom frågan är ställd till mig uppfattar jag den inte i första hand som en allmän yrkesutbildningsfrågeställning. Det är ju de sociala frågorna som jag har ansvar för, och Roger gör också den kopplingen till jobbtorgen. Den allmänna analysen av rekryteringsläget och utbildningsläget i Stockholm uppfattar jag inte som frågor som jag egentligen har möjlighet att svara på.

Däremot är kopplingen till jobbtorgen viktig, precis som du antyder. Det finns två aspekter. Det ena är att idén med jobbtorgen är att matcha människor som i dag har socialbidrag snabbt in i egen försörjning och arbete. Då är det alldeles uppenbart att fokus i första hand kommer att ligga på sådana jobb, sådana branscher och sådana utbildningar där det saknas folk. Jag har sagt med viss regelbundenhet att vi inte skäms för att det har tagit ett tag att komma fram till analysen om hur jobbtorgen skulle utformas. I dag läggs den sista nationella pusselbiten på plats i termer av regeringens vårproposition. Det är det sista av det nationella regelverket som kommer att påverka även oss.

Jag har sagt flera gånger att vi under maj månad kommer att presentera hela konceptet kring stadens jobbtorg. Det står fast. Med all respekt får nog Roger invänta de svaren innan vi beskriver hur jobbtorgen kommer att gå till.

Jag tycker inte att det finns någon annan, klokare metod för detta. Att hjälpa människor tillbaka till egen försörjning måste i hög grad handla om att få människor att komma till sin rätt i sådana jobb där det finns en efterfrågan. Det är ju alldeles självklart. Men jag är inte alls särskilt säker på att det i första hand kommer att handla om sådana yrken som staden har en brist på. Det kommer att hanteras på helt andra sätt, och kanske inte i första hand genom socialrotelns försorg.

Anförande nr 23

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande och fullmäktige! Jag tycker att socialborgarrådet höll ut riktigt länge med pratandet fast rösten var svag. Möjligen var innehållet till och med svagare.

Frågan kvarstår. Vem ska betala den här utbildningen? Vi kan vara helt överens om att det ska vara individuella insatser kring varje enskilds problem med att matcha mot ett jobb. Det här är inte *rocket science*, utan det är den Rhen-Mednierska modellen för hur man driver arbetsmarknadspolitik. Men frågan är vem som ska betala. Vi har i dagsläget inga pengar i kommunen till det här. De pengarna har ni plockat bort. Arbetsmarknadsstyrelsen har inte heller pengar, annat än till nystartsjobb. De pengarna har ni, eller er regering, också tagit bort. Så vem ska betala? Är det vi i kommunen som ska betala de här insatserna?

Anförande nr 24

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag tror att vi blandar ihop två olika saker här. Om du på allvar menar att det handlar om fleråriga utbildningar för att höja stadens samlade kompetensförsörjningskvot på lång sikt så tror jag inte att det är någonting som i grund och botten är kopplat till jobbtorgen. Det är en helt annan frågeställning. Den är säkert också viktig att diskutera. Men den har inte relevans här och nu.

Om du däremot menar hur jobbtorgen ska gestaltas och hur innehållet i jobbtorgen ska finansieras så kommer jag inte att svara på det i dag. Det kommer tillsammans med hela presentationen av detta i maj.

Anförande nr 25

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Ska jag tolka det som att det är klart så långt att på jobbtorgen kommer de här utbildningarna i samarbete mellan kommunen och staten på något sätt att erbjudas? Det kommer alltså inte att bara vara nystartsjobben. Det kommer att vara någonting annat, och ni förhandlar just nu med staten om vem som ska betala den här typen av utbildningar. Det är alltså den typ av arbetsmarknadsutbildningar som du hyllar i det här, som tidigare har funnits och som det i dag varken på statligt eller kommunalt plan finns någon budget för.

Anförande nr 26

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag vet inte om jag ska vara lite smickrad av den här fascinerande mytbildningen av vad jobbtorgen egentligen avser. Vi har varit tydliga hela tiden. Hela jobbtorgens fokus handlar om att återföra människor som i dag lever på socialbidrag till egen försörjning. Det är i allt väsentligt en uppgift som staten inte ägnar sig åt. Det sker en ren förskjutning här i samband med den arbetsmarknadspolitik som håller på att växa fram just nu. Jag tror inte att man ska överdriva de förskjutningarna, men på marginalen sker det förskjutningar som gör att staten övertar eller delfinansierar och tar ett visst ansvar. Vi kommer säkert att få ta eget ansvar på andra områden samtidigt.

Det har aldrig kretsat kring någonting annat. Det handlar inte om att i största allmänhet överta kompetensförsörjningsbehoven eller utbildningsbehoven i Sverige för människor som står utan arbete. Det handlar uteslutande om den grupp människor som i dag lever på socialbidrag fast vi tror att de i längden inte skulle behöva göra det – ingenting annat.

*§ 8 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Simba**Anförande nr 27*

Borgarrådet *M o g e r t (s)*: Ordförande, fullmäktige! Jag undrar hur det ser ut med Simbas ansökan när det gäller den arbetsmarknadsverksamhet för afrikanska kvinnor som man sedan länge bedriver. Såvitt jag har förstått har Simba lämnat in en ansökan och försökt att komma i kontakt med roteln och med socialborgarrådet, men det har varit svårt. Och det var väl ungefär samma visa för lite mer än ett halvår sedan. Då fick man till sist ett halvårsanslag som nu snart löper ut. Jag skulle vilja veta hur det blir. Kommer Simba att fortsätta att få pengar eller ska man börja packa lådorna?

Anförande nr 28

Borgarrådet *K r i s t e r s s o n (m)*: Jag tror inte att kontaktproblemet är så stort. Däremot finns det en del både problem och möjligheter i själva frågan i sak. Men alla är kanske inte bekanta med vad det här handlar om.

Simba Center har ju verkat sedan 1998. Under de två första åren vände man sig i huvudsak till kvinnor med afrikansk härkomst, och under de senaste sju åren har verksamheten varit öppen för alla invandrarkvinnor i Stockholms stad.

Av statistiken kan man utläsa att sysselsättningen är väldigt låg bland ungefär 57 000 kvinnor mellan 25 och 65 år med utländsk härkomst. Det är bara 50 procent av dem som arbetar över huvud taget, så det finns ett genuint och seriöst problem. Hälften av dessa kvinnor lever på andra bidrag för sin försörjning.

Fram till 2006 har 585 kvinnor deltagit i Simba. Av dessa har 225 personer fått arbete och 165 har fått arbetsträning. Det är ändå ett par hundra personer som har kommit i arbete under en tioårsperiod genom Simba:s försorg.

Problemet har ju varit ständigt nya finansieringskällor. Nu senast har finansieringskällan varit kompetensfondspengar. Det gör att Simba tillsammans med andra arbetsmarknadsprojekt som bygger på kompetensfondsfinansiering just nu utvärderas av en oberoende konsult för att man ska komma fram till exakt vad som har fungerat bra och vad man ska ta fasta på inför fortsättningen. Det medför att vi har ett år med problematisk och kortsiktigt finansiering.

Simba fick anslag för ett halvår. Nu i mars kom man in med förfrågan om ytterligare 3,9 miljoner för det kommande året, sommaren 2007 till sommaren 2008. Vi har ännu inte avgivit något svar, utan vi vill i grund och botten att alla modeller som går ut på att leda folk från försörjningsstöd in i arbete ska ha ett gemensamt ramverk och en långsiktig finansiering. Om det är så att vi inte hinner med det före sommaren 2007 tänker vi återkomma med ytterligare temporära anslag. Men den frågan kan inte avgöras här och nu.

Anförande nr 29

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag ska väl tacka för svaret som på sitt sätt var utförligt. Men det var felaktigt på några punkter.

Det är sant som du säger – såtillvida är det rätt – att Simba har jobbat länge åt staden, och vi vet ju ganska väl vad man går för. Däremot är det inte sant att verksamheten senast finansierades via kompetensfonden. Pengarna för 2005/06 betalades ut via kommunstyrelsen. Såvitt jag minns var vi eniga i det beslutet, att Simba skulle få ett ökat stöd. Simba fick stöd på samma sätt som bland annat Livstycket som ni direkt tog med i er budget, men Livstycket behöver tydligen inte invänta den här utvärderingen.

Då vill jag fråga: Vad är det skiljer de här två verksamheterna åt? Vad är det som gör att ni tog med Livstycket och inte Simba i er budget? De har ju ungefär samma historia och ungefär samma resultat.

Anförande nr 30

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Med även i Simbafallet gick vi in med en temporär finansiering för att man inte skulle behöva avbryta verksamheten i väntan på en mera långsiktig lösning.

Jag beklagar om jag hade en felaktig sakuppgift, men det som jag ändå tror är korrekt är att det har varit rätt många olika finansieringsformer för många relativt små och ofta rätt kvalificerade projekt med samma syfte, att leda människor in i egen försörjning för att undvika försörjningsstöd. Nu har vi väldigt många olika temporära projekt som ska ägna sig åt att söka bidrag efterhand i stället för att det ska finnas tydliga modeller för vilken sorts verksamhet som kvalificerar för kommunalt och/eller statligt stöd per prestation om man leder in människor i egen försörjning. Då slipper man be staden om pengar varje gång. Vi eftersträvar reguljära finansieringsformer.

Det säger jag inte för att underskatta de problem som dessa verksamheter har just nu eftersom det ännu inte finns en färdig långsiktig modell. Det har de aldrig haft, men det är en klen tröst för Simba Center. Det viktigaste som vi kan göra just nu är att se till att skapa en långsiktig finansieringsmodell och inte lova fler verksamheter en kortsiktig finansiering.

Anförande nr 31

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Vi är naturligtvis helt eniga om att det vore bra med en mer tydlig och långsiktig finansiering för den här typen av verksamhet. Orsaken till att de har haft olika finansieringar är naturligtvis att det har varit svårt att placera in dem i det kommunala rutmönstret.

Men, icke desto mindre, nu är vi någonstans i mitten av april och Simba har fått en kortsiktig finansiering till juni, men man får inget klart besked. Som jag förstår av dig inväntas på någon sorts utvärdering. När tycker du att det är rimligt att Simba får besked om verksamheten får fortsätta?

Anförande nr 32

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Det är klart att jag förstår att man är frustrerad över att inte ha fått något besked, självklart är det så. Samtidigt var budskapet förra gången att man inte kan räkna med att staden fortsätter att separatfinansiera denna verksamhet – därav den kortsiktiga finansieringen förra gången. Där tror jag att vi har varit ganska tydliga

Såvitt jag förstår kommer utvärderingen att bli klar under den här månaden. Jag inser att det är väldigt sent, men Simba kommer att få ett svar. I grund och botten är jag mer bekymrad över den långsiktiga finansieringen. Därför vill jag inte garantera några ytterligare kortsiktiga lösningar.

Fråga nr 2. Bostäder i Sundbyberg

Anförande nr 33

Å s a R o m s o n (mp): Jag vill bara att finansborgarrådet utvecklar och förklarar det som man kunde läsa i Stockholms City i torsdags den 12 april. Bland andra saker som jag inte ska kommentera här framkom att det finns planer på utbyggnadsprojekt längs Kymplingelänken och fler villor på Järvafältet. Det står i artikeln att finansborgarrådet vill att Stockholm ska köpa mark från Sundbyberg. Jag skulle vilja veta vad det gäller för projekt och om köpet av mark i Sundbyberg är någonting som den moderata alliansen driver.

Anförande nr 34

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Fru ordförande! Jag kan börja med att säga att jag naturligtvis känner mig hedrad av att Åsa Romson citerar vad jag i en tidning har utmålat som en helt egenhändigt tecknad vision om hur Stockholm ska se ut 2030. Det är spännande att den nu görs ännu mera publik.

Mycket av det som står i artikeln är kanske redan känt och en del är mindre känt. Men att det länge har förts diskussioner kring Kymplingelänken och om att det skulle vara ett fantastiskt komplement att bebygga också den delen eftersom den är bland annat inkörsporten till Kista. Det tror jag att Åsa Romson och andra känner till. Det är en väldigt spännande mark som jag gärna skulle se bebyggd med bostäder.

Sedan finns det andra partier som har haft en annan uppfattning om den här marken och som redan nu är ganska störd vid motorvägen. En del har fått det att låta som att det är en sorts picknickplats där man gärna tillbringar sin fritid för att lyssna på fågelkvitter. Jag delar inte den uppfattningen eftersom marken är väldigt trafik- och bullerstörd. Jag tycker att den lämpar sig bättre för bostäder och kontor, om man hjälps åt att få bort buller och för att kunna tillgodose regionens behov av bostäder genom förtätning, vilket också är ett önskemål för att man ska få en mer kreativ miljö mellan vissa av våra kommuner.

Anförande nr 35

Å s a R o m s o n (mp): Svaret blev inte så konkret som jag hade önskat. Jag frågade vilken plats som finansborgarrådet syftade på. Jag har fått mer än ett samtal från kolleger i Sundbyberg som undrade om det rörde sig om det av dem planerade naturreservatet som nu skulle inköpas och användas till någonting annat.

Jag tycker att det vore intressant att höra mera om det med tanke på de diskussioner som du och dina partikolleger har fört här i salen om vilket ansvar Stockholm har för infrastrukturen när det gäller friluftsfrågor i regionen. Vi från de gröna ser gärna att man tänker på det. Vi har alla ett ansvar för att både stockholmarna och andra har möjlighet att bedriva friluftsliv. Därför ska vi vara försiktiga med hur marker i andra kommuner används.

Moderaterna här vill köpa in mark för att bebygga den, samtidigt som de häcklar den förra majoriteten som ville inrätta en friluftsstiftelse av sådan mark. Jag tycker att det är anmärkningsvärt att man dessutom skulle köpa in mark i andra kommuner som är tänkt att bli naturreservat – som man kallar för ett lite picknickområde – för att bygga bostäder.

Anförande nr 36

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Fru ordförande! Jag kan bara återigen förtydliga att det rör sig om en mark som staden inte äger i dag. Det är Sundbybergs kommun som äger den marken. Om man tittar på kartan borde man fundera över om ifall detta inte är en mark som det vore rimligare att Stockholm ägde. Då kunde Sundbyberg få någon annan mark i stället.

Självklart behöver alla kommuninvånare också rekreationsområden, men att denna trafikstörda del av Kymningelänken skulle vara ett picknickfält tror jag inte ens att sundbybergsborna håller med om.

Men visst finns det partier som vill att hela det här området ska bli naturreservat. Jag talar bara för mig själv när jag säger att jag tycker att det området vore högst olämpligt som naturreservat. Det skulle lämpa sig bra för bebyggelse och möta det utökade behovet av tätare samarbete och kontakt mellan våra olika stadsdelar.

Anförande nr 37

Å s a R o m s o n (mp): Jag får väl tacka för det svar som finansborgarrådet ändå kunde lämna. Det finns tydligen inget förbud bland Moderaterna i Stockholm att diskutera hur man anser att mark ska användas i andra delar av regionen. Ibland framstår det som man inte får ha några åsikter om det så länge som åsikterna är fel, det vill säga att marken kan användas för friluftsliv.

Sådana här grönområden används ju inte enbart för picknick, utan det finns också ekologiska samband som är viktiga. Jag vill påminna om en viss djurart som finns i en viss bäck i det här området på Järvafältet och som har varit uppe på tapeten ett flertal gånger. Jag tror inte att den djurarten bryr sig om motorljuden. Vi får nog anledning att diskutera dessa områden och deras användning i framtiden.

Fråga nr 3. Sköntorps korttidsboende

Anförande nr 38

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Ordförande, borgarrådet Kristersson! I Enskede-Årsta finns det ett korttidsboende för funktionshindrade barn. Man hyr lokaler av en bostadsrättsförening som nu har sagt upp boendet till den 1 oktober. Det är 17 barn som berörs, och de kommer från hela staden. Enskede-Årsta stadsdelsförvaltning söker nu ny lokal, men lyckas kanske inte hitta någon i den egna stadsdelen.

Det är inte så långt till den 1 oktober, speciellt som det finns en stark önskan hos föräldrarna om att verksamheten ska få fortsätta med samma personalgrupp. Som vi vet tar det tid innan ny personal och barnen lär känna varandra, samtidigt som man kanske måste splittra gruppen.

Enligt Vänsterpartiet är korttidsboende en angelägenhet för hela staden. Jag vill därför fråga borgarrådet: På vilket sätt kan du hjälpa till, om så behövs, att hitta en lösning som tillgodoser barns trygghet och behov av kontinuitet, alltså en bibehållen personalgrupp? På vilket sätt kan du vara behjälplig inom ramen för stadens eget bolag att hitta ett boende som inte är beroende av en bostadsrättsförenings godtycke?

Anförande nr 39

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag tackar för den frågan. Jag kände inte till detta, men jag uppskattar att du här och nu fäste min uppmärksamhet på situationen. Det är som du säger, att det ligger inom stadsdelsnämndens fögderi, men man kan verkligen diskutera var ansvaret ska ligga för sådant som det sammantaget finns relativt lite av i staden. Varje gång ett problem uppstår riktas uppmärksamheten både mot den nämnd och den förvaltning som har ansvaret och mot staden som helhet. Just nu ligger ansvaret på stadsdelsnämnden.

Men jag lovar att undersöka vad vi kan göra för att hjälpa till. Såvitt jag förstår letar man efter nya lokaler just nu. Du kanske vet hur framgångsrikt det har varit hittills. Målet måste ju vara att hålla samman en fungerande verksamhet.

Sammantaget har jag inte någon bild av att det saknas korttidsplatser i staden. Men det kan mycket väl vålla problem om man tvingas att splittra en personalgrupp och de som bor på Sköntorps korttidsboende.

Jag har ingen ytterligare kunskap just nu.

Anförande nr 40

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Jag tackar för det svaret. Det är väldigt viktigt att den här gruppen inte splittras och att man får stöd och hjälp att hitta en bra lokal.

Fråga nr 4. Centrumkompaniet

Anförande nr 41

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag en fråga, och den är till ansvarigt borgarråd. Frågan rör Centrumkompaniet och Högdalen. Jag pratade med några företagare där, och de berättade att det aviseras hyreshöjningar med 30 procent i anläggningen. Men det är inte det som min fråga handlar om, utan det är att man ser en markant försämring i städningen och i klottersaneringen runtom i hela Högdalen inklusive i Centrumanläggningen.

Jag ansvarade för detta tidigare och skulle vid ett tillfälle möta ABC, men de ville inte göra något inslag där eftersom det var för rent, sade de. Och det var ju en konstig inställning, kan man tycka. Men nu går det att göra inslag därifrån om klotter därför att det är väldigt mycket klotter i och runtomkring Högdalsanläggningen.

Min fråga till borgarrådet är om det är med anledning av att man har tjuvstartat med policyn mot klotter, som innebär att man undantar centrumanläggningar, eller om det är för att anläggningen ska säljas som man gör avkall på förvaltningen och handläggningen av fastigheter och därför dragit ned på ambitionsnivån.

Anförande nr 42

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige, Leif Rönngren! Mig veterligen har det inte gjorts någon neddragning på vare sig underhåll eller klottersanering i någon av Centrumkompaniets anläggningar. Så det har absolut inte någonting med försämringen att göra. Det har i så fall att göra med de människor som har klottrat, kastat skräp och annat.

De människor som jobbar inom Centrumkompaniet jobbar på precis som vanligt, om de inte jobbar ännu mera nu eftersom vi har haft väldigt mycket diskussioner internt med personalen, framför allt med ledningen för Centrumkompaniet. Väldigt många är ganska peppade inför det som händer, att de kanske får komma bort från den kommunala sfären och jobba i ett stort, privat fastighetsbolag.

Jag tror inte att det råder någon brist på ambitioner hos personalen och incitament att fortsätta att göra ett bra jobb. Det har absolut ingenting med försäljningen att göra.

Anförande nr 43

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Men då får man väl anta att det är mitt andra påstående som stämmer, att det är klotterpolicyn – som ni ska anta i kväll – som redan har slagit igenom eftersom centrumanläggningar ska undantas. Alltså något skäl måste det ju vara till att det har sett avsevärt mycket skräpigare ut under de senaste månaderna runtomkring dessa anläggningar jämfört med hur det såg ut innan.

Man har haft ett program för hela Högdalen. Innan Centrumkompaniet hamnade på försäljningslistan jobbade man med ett program för att göra om hela Högdalens centrum i en helt ny tappning som var djupt förankrad. Min fråga handlade om ifall

man har gett upp tanken på att sköta detta snyggt inför försäljningen. Något skäl måste det ju vara. Jag vet inte om man har bytt entreprenör eller dragit ned på entreprenadskostnaderna. Men någonting måste det bero på.

Jag tror inte att det handlar om att det är fler som klottrar och skräpar ned. Det har varit ganska skräpigt till och från, men man har ändå varje morgon sopat rent, borstat, spolat av och klottersanerat i centrumanläggningarna, men nu var det ett tag sedan.

Anförande nr 44

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Leif Rönngren, det finns inget undantag för några centrumanläggningar i Stockholms stad när det gäller klotterpolicyn, framför allt inte för de centrumanläggningar som än så länge är kommunala. Det ska självklart göras en klottersanering.

Du har synpunkter på hur ett kommunalt bolag nu agerar och drivs. Alla som är med i slutförhandlingarna är mycket medvetna om de krav och förväntningar som staden har på de nya aktörerna. Alla bolag är också mycket positiva till att delta aktivt när det gäller investeringar i en hel del av Stockholms förorter och självklart också i utvecklingen av de centrumanläggningar som vi har.

Det är bara att konstatera att det är tråkigt att du uppfattar det som att Centrumkompaniet inte gör sitt arbete när det drivs i kommunal regi. Men det har absolut ingenting med försäljningen att göra.

Anförande nr 45

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Jag instämmer i förhoppningen att det ska bli snyggt och fräscht även i framtiden, men jag känner kanske en viss tveksamhet. Jag har ju sett hur det blev tidigare när centrumanläggningar har sålts. I Rågsved har man sålt i tre fyra omgångar. Nu först är det några där som bryr sig. Det är privatpersoner som har köpt Rågsveds centrum och som har en långsiktighet i sin förvaltning. Det är inte så att jag kritiserar skötseln bara för att det rör som om ett kommunalt bolag, utan jag kritiserar att det ser ut som det gör. Det har blivit mycket skräpigare.

Jag är lite förvånad över att ansvarigt borgarråd inte tar sig en funderare över vad det kan bero på att det har blivit mer skräpigt och mer klotter. Dessutom har man inte skött de blomlådor som ställdes ut tidigare. Det ser ju lite taskigt ut när de är gamla, visnade julgrupper i många av de krukor som är utställda i hela centrumet. Det borde vara någonting som bekymrar ett borgarråd som tänker sälja en anläggning.

Fråga nr 5. Socialbidragstagande småbarnsföräldrar och åtta timmars jobbsök

Anförande nr 46

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Nu ska ju alla, enligt socialborgarrådet, tvingas söka jobb åtta timmar om dagen för att få socialbidrag. Med

restid i hela Mälardalsområdet kan det bli tio timmar. Detta kan drabba småbarnsföräldrar.

Alla arbetstagare har rätt till lagstadgad föräldraledighet. Det regleras i föräldraledighetslagen, och det berör arbetstagare och arbetsgivare. Föräldrar har rätt att vara hemma med sina barn en viss tid, rätt till vård av sjukt barn – VAB-dagar – och rätt att arbeta 75 procent tills barnet är åtta år med mera, om de har en arbetsgivare. Men det har ju inte socialbidragstagarna. Och vad händer då med dessa småbarnsföräldrar?

Det är delvis en ny fråga om kravet för att få socialbidrag villkoras till åtta timmars utbildning eller jobbsök. För alla andra småbarnsföräldrar gäller 75 procent, samtidigt som de har rätt till vård av sjukt barn. Hur förhåller det sig när det gäller den här gruppen?

Anförande nr 47

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag tror att det är mänskligt för oss alla att höra det som vi förväntar oss att höra och kanske till och med skriva sådant som vi tror oss ha hört.

Jag smålog onekligen inför nyheten att vi skulle tvinga alla att söka jobb åtta timmar om dagen. Jag sade nämligen motsatsen på pressträffen. Själva syftet med verksamheten är att hjälpa människor att återkomma till egenförsörjning. Det är så man ska se på begreppet motprestationer i socialbidragssystemet. Det inkluderar allting som är meningsfullt för att man ska öka chansen att få ett riktigt arbete. Men det inkluderar ingenting som inte är meningsfullt för att återkomma till eget arbete.

Av samma skäl som det är självklart att man ska hjälpa människor med goda möjligheter att söka jobb på vanligt sätt ska man inte uppmuntra människor att på papperet söka det 158:e arbetet och få avslag eller bli nekad intervju, utan det här gäller allt som ökar chansen att återkomma till reguljär försörjning.

Så jag känner mig en smula missförstådd just på den punkten. Det betyder inte att jag inte tror att det för en och annan kan lämpa sig mycket väl att söka jobb i åtta timmar om dagen. Men det är inte detta vi avser. Motprestationen är att själv medverka till att återkomma till egenförsörjning.

Anförande nr 48

E i v o r K a r l s s o n (mp): Det är bra om så många som möjligt kommer ut i arbete, det är inte det jag vänder mig emot, utan det var just den här gruppen som har småbarn. Det drabbar också barnen om det villkoras till att man ska söka jobb åtta timmar om dagen. Det är bara det det handlar om.

Anförande nr 49

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Det villkor som jag tycker att man ska vara noga med syftar inte till att förfölja en person som något slags villkor för att få ersättning. I stället ska man ställa kravet att man ska medverka till att hjälpa sig själv

för att komma tillbaka till arbete. Vi ställer stadens samlade resurser till förfogande, men det kräver också en medpart som själv gör allt han eller hon kan för att komma tillbaka i arbete. Det kan i en del fall gå ut på att man systematiskt och intensivt varje dag söker nya arbeten.

Jag ganska är övertygad om att det finns åtskilliga människor vilkas självförtroende helt skulle raseras om det enda som erbjöds dem var att söka arbete ett antal timmar om dagen. I grund och botten är det kanske andra problem som håller dessa människor borta från chansen till egenförsörjning.

Anförande nr 50

E i v o r K a r l s s o n (mp): Småbarnsföräldrar har ju inte någon laglig rätt enligt föräldraledighetslagen, men de kommer alltså att få möjlighet att inte bli utklassade om de inte kan söka jobb i åtta timmar om dagen?

Anförande nr 51

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Det är helt riktigt. Vi avser inte att på något vis särbehandla barnfamiljer i den här kategorin jämfört med andra barnfamiljer.

Fråga nr 6. Nedläggning av Västbodaskolan i Farsta

Anförande nr 52

I n g e r S t a r k (v): I lördags kunde vi läsa i DN att Västbodaskolan skulle läggas ned till höstterminen. I fredags – alltså fredag den 13:e – fick rektorn, lärare, elever och föräldrar beskedet genom ett brev. Oppositionen i Farsta stadsdelsnämnd – åtminstone delar av den – fick veta det under ett möte på fredag morgon. Beslutet ska fattas på ett extramöte den 26 april.

Jag vill ställa frågan till dig, Lotta Edholm: Vad tycker du om detta sätt att fatta ett så viktigt beslut som att lägga ned en hel, väletablerad, mycket bra grundskola – ett beslut som kommer att beröra drygt 200 elever och deras föräldrar samt lärare? Vad ska man säga om det demokratiska en sådan process?

Anförande nr 53

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! Det är klart att detta är inte först och främst en fråga för utbildningsnämnden än så länge, utan det är Farsta stadsdelsnämnd som har att fatta det här beslutet. Såvitt jag har förstått – efter att ha pratat med både nuvarande ledamöter och ledamöter från den förra mandatperioden – är det en stor överkapacitet av skollokaler i Farsta stadsdelsnämnd, och det vet väl du bättre än jag. Det är klart att om man inte gör någonting åt lokalfrågan drabbar det till sist alla skolor i stadsdelen.

Sedan exakt hur Farsta stadsdelsnämnd väljer att hantera frågan när nämnden får den på sitt bord vet inte jag riktigt.

Anförande nr 54

I n g e r S t a r k (v): Det kan du ju inte veta, för beslutet fattas den 26 april. Till att börja med är det ju en väldigt kort tid innan beslutet ska fattas som de berörda får vetskap om det.

Vi i den gamla majoriteten hade ju ett förslag på bordet förra våren just om skollokaler i Farsta och hur skolorna skulle organiseras. Det är många ytterstadsdelar som har problem med att elever flyttar närmare staden eller byter till friskolor, och det problemet har funnits länge.

Den gamla majoriteten, som nu är i opposition, har föreslagit att man ska ta tillbaka ärendet om lokalerna och hur man ska göra med de olika skolorna. Det ärendet har inte tagits upp. I stället kommer det här beslutet som jag tycker verkar ha mörkats ganska länge. Det är väldigt märkligt att man inte för en diskussion om så stora och viktiga frågor tidigare och för fram olika alternativ. Pang, säger det bara, och så ska Västbodaskolan läggas ned.

Anförande nr 55

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande, Inger Stark! Som sagt var är det väldigt svårt för mig att veta exakt hur beslutsprocessen har sett ut inför detta beslut. Det enda jag vet är att det finns en stor överkapacitet just av skollokaler i Farsta. På något sätt måste man hantera den frågan. Frågan om hur det kommer att gå till får man ju ställa till Farsta stadsdelsnämnds ordförande, antar jag.

Anförande nr 56

I n g e r S t a r k (v): Den frågan kommer naturligtvis att ställas, det kan alla vara lugna för. Det är klart att man inte kan låta ett så stort ärende hanteras på det här sättet. Det handlar ändå om drygt 200 små barn från sex år upp till sjätte klass, och det är inte långt till höstterminen, eller hur? Då ska hela processen sättas i gång. Vilka skolor ska de gå till? Hur ska man indela klasserna? Det är alltså en väldig massa olika beslut som ska fattas i ett sådant här ärende.

Jag menar att man inte kan hantera det på det här hafsiga sättet. På fredagen, knappt två veckor innan beslutet ska fattas, meddelar man rektor, elever, föräldrar och lärare i den berörda skolan, samtidigt som man inte har gett oppositionen någon chans eftersom beslutet meddelades samma dag på ett möte. Hela sättet att sköta processen är en av de allvarligaste bitarna i det här.

Sedan har problemen funnits länge, men då får man ju diskutera helheten i Farsta.

Fråga nr 7. Räddningshunden Aron

Anförande nr 57

E v a L o u i s e E r l a n d s s o n - S l o r a c h (s): Ordförande! I dag har brand- och räddningsnämnden fattat beslut om en budgetplan för tre år framöver. Sedan 1999 har en räddningshund funnits i verksamheten. Hans känsliga nos hittar

gasläckor, brandhärdar, människor i vatten och i rökfyllda rum. Han räddar liv och underlättar för brandmännen. Hunden Aron och hans husse används varje dag, och det rör sig om ungefär 600 uttryckningar per år.

I oktober 2006 – alltså efter valet – beslutade en enig nämnd att fortsätta att satsa på den här hunden. Inte ett ord om det och inte ett öre finns i budgetplanen.

Min fråga till borgarrådet Ulla Hamilton är: Tycker inte du att räddningshunden behövs? Tycker inte du att beslut i en enig nämnd behöver följas?

Anförande nr 58

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Tack för den frågan. Som Eva Louise vet är ju pengarna inte heller avsatta i den budget som finns just nu. Däremot vet vi att det finns intresse hos privata finansiärer att finansiera den här hunden, och det är Fortum som har uttryckt ett sådant intresse, i varje fall i medierna. Brandförsvaret håller nu på att undersöka möjligheterna att ta emot en sådan finansiering, och det vore väl en utmärkt lösning på denna fråga.

Anförande nr 59

E v a L o u i s e E r l a n d s s o n - S l o r a c h (s): Kunde man lita på allting som står i tidningarna så vore det väl jättebra. Men som beslutsfattare och ansvarig för ett område borde man ha nog ha lite mer på fötterna.

Brandchefen känner inte till något sådant beslut. I så fall skulle jag vilja veta när man beslutade detta i Fortum. Ingen känner till det.

Dina allianskamrater som nu har beslutat att äska pengar för hunden, har du ingen kontakt med dem?

Anförande nr 60

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Som du kanske hörde sade jag att vi håller på att undersöka detta. Därmed sade jag inte att jag trodde på allting som står i tidningarna.

Läget är ju att i den prioritering som har gjorts i budgetarbetet har brandförsvaret inte prioriterat någon finansiering av den här hunden. Om nu mina kolleger i brand- och räddningsnämnden har gjort en annan prioritering vid det budgetsammanträde som har hållits i dag får jag väl i så fall diskutera det med dem. Men jag känner inte till att man har gjort någon annan prioritering.

Anförande nr 61

E v a L o u i s e E r l a n d s s o n - S l o r a c h (s): Brand- och räddningsnämnden har fått i uppdrag att dra ned på verksamheten med 60 miljoner. Det är väl självklart att brandchefen då inte kan prioritera vissa saker. Han måste ju se till att brand- och räddningsnämnden som institution över huvud taget överlever.

I oktober 2006 beslutades att hunden skulle prioriteras. Det var dina allianskamrater som beslutade det, och det var efter valet.

Anförande nr 62

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Nu får vi faktiskt hålla oss till lite ordning i den här diskussionen. Det vi pratar om nu är årets budget och prioriteringar för nästkommande budget. Vad som skedde 2006, innan man hade någon budget för 2007, är väl kanske inte så relevant eftersom nämnden efter det har fattat beslut om den budget som gäller just nu, 2007. Där gjorde man en annan prioritering.

Dessutom har jag också hört att man på dagens sammanträde från majoritetens sida inte har sagt någonting om att det väsentligaste är att den här hunden kommer att finansieras via nämndens anslag.

Fråga nr 8. Samarbetet mellan kommunen och SÄPO

Anförande nr 63

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Det är rätt viktigt att staden i sitt arbete och i sin verksamhet garanterar människor rättssäkerhet, men också att staden ser till att det inte sprids till exempel rasism, islamofobi, antisemitism eller afrofobi.

I Göteborg har det avslöjats att SÄPO har haft ett nära samarbete med de kommunala bostadsbolagen. Det finns mycket som tyder på att SÄPO har haft samarbete med både kommunala bostadsbolag och skolor.

Jag vill fråga hur Kristina Axén Olin ser på det faktum att SÄPO har ett sådant samarbete. Har man det också här i Stockholm? Hur ser man till att SÄPO i detta samarbete inte bidrar till att sprida islamofobi?

Anförande nr 64

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Fru ordförande! Mycket är man ansvarig för som finansborgarråd, men inte för SÄPO. Jag kan inte svara på frågan hur jag ska få SÄPO att hantera SÄPO:s inställning. Det tänker jag inte göra.

Det jag däremot kan något om är huruvida det skulle finnas ett aktivt samarbete mellan de kommunala bostadsbolagen och SÄPO i Stockholm i likhet med det som har funnits i Göteborg. Enligt medierna lär det inte finnas något sådant samarbete.

Men, som sagt var, vi är till att börja med ingen polismyndighet. Stadens bolag har inte heller någon informationsplikt om personalens samtal med SÄPO. Och vi styr inte över SÄPO:s verksamhet och hur SÄPO hanterar eventuell rasism bland den yrkeskåren, utan det måste SÄPO svara för.

Men vi för ju ingen dokumentation över alla samtal som alla människor i Stockholm för. Hur många som har pratat med SÄPO eller inte och i vilka ärenden kan jag inte svara på.

Anförande nr 65

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Då kan jag berätta för finansborgarrådet att Beatrice Ask i dag i ett svar på en skriftlig fråga om SÄPO:s samarbete med

bostadsbolag skriver att SÄPO samarbetar med skolor, trossamfund och bostadsbolag. Jag kan tänka mig att SÄPO har samarbete i Göteborg och generellt, men inte i Stockholm, Sveriges största stad.

Jag tycker också att det är oerhört relevant kommunens ledning i det som kallas kampen mot terrorism säkerställer att det samarbete som kommunen har med SÄPO ser till att SÄPO inte sprider information som utgör grund för islamofobi.

I Göteborg ledde SÄPO-samarbetet till att ett av de kommunala bostadsbolagen informerade hela sin personalstyrka om att 1: muslimer i grupp är farliga, 2: det finns terrorister bland muslimer. Tänk, att den här informationen sprids bland anställda i ett kommunalt bostadsbolag i Göteborg!

Vet Kristina Axén Olin om sådan information sprids i Stockholm?

Anförande nr 66

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Fru ordförande, fullmäktige! Detta är kommunfullmäktige i Stockholm. Jag tycker inte att vi här ska diskutera vad som har hänt i Göteborg, i alla fall inte i den här frågan.

Jag tror att de flesta här inne förstår att SÄPO:s verksamhet delvis icke är öppen. SÄPO är den polismyndighet vi har som man använder vid särskilt svåra och bekymmersamma ärenden. De kontakter som SÄPO har med vår befolkning – om det är som privatpersoner, politiker, bostadsbolag, dagis eller skolor – tänker jag inte ta reda på, och jag har inte heller någon rätt att göra det, även om jag skulle vilja det, men framför allt vill jag inte det.

Det ligger i dess självklara natur att jag här inte kan svara på frågor om vad SÄPO har för samtal med människor som bor och verkar i Stockholm.

Anförande nr 67

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Jag anser ändå att finansborgarrådet i sin egenskap av finansborgarråd har ansvar för personalpolitiken.

Om SÄPO i sitt samarbete med kommunens verksamheter uppmärksammar lärare och anställda inom de kommunala bostadsbolagen när det gäller det som man kallar varningssignaler för att hitta terrorister – de varningssignalerna är dels att muslimer i grupp är farliga, dels att det finns terrorister bland muslimer – är detta väldigt olämpligt därför att det påverkar kommunens anställda i deras värderingsgrund.

Jag hoppas att finansborgarrådet tar till sig den här frågan. Det är ganska uppenbart att man från stadens ledning inte har uppmärksammat dels att det kanske finns ett samarbete mellan SÄPO och kommunens verksamheter – jag har upprättat en skrivelse om detta – dels vilka effekter ett sådant samarbete kan leda till. Jag hoppas att man finner att man bör se över om det finns den här typen av olämpligt samarbete.

Fråga nr 9. Stades samarbete med räntebolag

Anförande nr 68

A n n M a r i E n g e l (v): Kristna Alvendal, jag skulle vilja veta hur det kommer sig att staden låter ett låneinstitut som heter Bluestep delta i stadens möten om omvandlingar till bostadsrätt. Jag undrar om det är rimligt att staden väljer ut ett företag som ska få möjlighet att propagera för sina lån.

Sedan undrar jag om det är rimligt att uppmuntra stockholmare som har ont om pengar att ta lån till högre ränta än vad gängse banker tar ut, vilket är institutets idé. Är det etiskt att fattiga ska få dyrare lån? Dessutom erbjuder man ett särskilt lån under ett år som riktar sig till dem som vill göra ett klipp på sin bostad.

Jag undrar alltså: Är det rimligt att staden har ett samarbete med ett sådant här ränteinstitut.

Anförande nr 69

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige, Ann Mari Engel! Jag är jätteglad över att du ställde den här frågan. Då kan vi reda ut alla konstigheter som dels oppositionen far med, dels det som står i tidningarna. Man ska inte tro på allt som står i dem, var det någon som sade tidigare.

Det finns inget samarbete mellan vare sig finansinstitut, banker eller andra typer av räntebolag, som du kallade dem för, när det gäller den möjlighet till friköp som råder. Däremot kommer banker och låneinstitut – till exempel SPAB eller andra banker, Handelsbanken, Nordea och andra – att finnas med vid olika informationsmöten. Det kommer att vara olika banker varje gång eftersom det finns möjlighet till nya kunder för dem. Vi har inget exklusivitetsavtal.

Det är självklart att nya aktörer – i det här fallet Bluestep – också är välkomna med tanke på att de vänder sig till kunder som inte får lån hos reguljära banker. Det kan handla om nyinflyttade som saknar någon form av kredithistoria i Sverige. De skulle annars inte kunna få ett lån. Det kan också handla om egna företagare som inte har någon företagshistoria.

Det handlar vidare om människor med betalningsanmärkningar, och det kan man ju få även om man är miljonär, Ann Mari Engel. Bluestep har ju väldigt många kunder även i Djursholm, om vi säger så. Du får det att låta som att det bara är långinkomsttagare som ska låna pengar av Bluestep, men så är det inte. Blustep, precis som alla andra låneinstitut, lånar ut pengar bara till dem som har råd att betala sin skuld. Så det handlar inte om att lura in några i en lånefälla.

Men det finns över huvud taget inget samarbete med någon speciell bank, utan de aktörer som är duktiga och vill vara med deltar i olika informationsmöten. Sedan är det ju upp till dem som är intresserade av att ombilda att välja vem man vill ta sitt lån hos. Jag tror att hyresgästerna är fullt kapabla att göra det valet.

Anförande nr 70

A n n M a r i E n g e l (v): Ja, Kristina, du förnekar ju inte att Bluestep var närvarande på ett möte i Akalla som staden anordnade inom ramen för sin propagandaorganisation Bilda bostad. Då undrar jag hur du tror att det uppfattas av hyresgästerna när staden anordnar ett möte och ett sådant här institut är med och informerar om sina lån. De måste ändå uppfatta det som att det är sanktionerat av staden.

Såvitt jag förstår är affärsidén att Bluestep lånar ut pengar till folk som har svag ekonomi. Nu är det inte så många miljonärer som bor i Akalla. Men man vänder sig till dem som har problem. Själva affärsidén är att man får högre ränta ju svagare ekonomi man har. Människor som har uttalat sig om detta har sagt att man ganska snart kan få problem med att betala, och då tas bostaden i beslag och säljs på exekutiv auktion. Så står man där utan bostad, men med ett stort lån.

Jag undrar om du verkligen tycker att det är etiskt att den typen av lånefällor lanseras av staden.

Anförande nr 71

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Självklart, Ann Mari Engel, tänker jag inte förneka att Bluestep var med på mötet. Det var uppenbart för alla som var där, så varför skulle jag förneka det? Även statliga SPAB var med på det mötet, och det är SPAB som har ett samarbete med Bluestep – hör och häpna! Detta statliga företag som ni inte vill sälja har ett samarbete med Bluestep därför att Bluestep tar hand om de kunder som SPAB inte anser sig kunna hjälpa. Det kan röra sig om människor med kreditanmärkningar eller utan kredithistoria.

På andra marknader i Europa utgör den här typen av lånemarknad ungefär 30 procent. Det är ett ganska vanligt inslag i lånemarknaden när det gäller bostäder. Det handlar om att människor från andra länder, som du uppenbarligen vill neka lån, ska kunna äga sin bostad. Det är en möjlighet som man får när man har kommit till Sverige och har bott här ett tag.

I ditt Sverige får inte de här människorna möjlighet att äga sin bostad, och det är det som jag tycker är omoraliskt.

Anförande nr 72

A n n M a r i E n g e l (v): Ja, Kristina, det är tydligen moraliskt att ta ut högre räntor av dem som är fattigast. Det var det som frågan handlade om. Jag kan inte tycka annat än att det är djupt cyniskt och oetiskt att använda sig av institut som har som princip att ju sämre ekonom man har, desto högre ränta får man betala. Det är naturligtvis lätt att bli inlurad i en sådan affär.

Sedan försöker du blanda bort korten med vad statliga företag har gjort. Jag tror inte att jag vill försvara några bankers agerande i de här frågorna. Men jag frågar dig som politiker om det inte är rimligt att man tar lite ansvar för det som man erbjuder stockholmarna.

De ett- eller tvååriga klipplånen är tydligen någonting som man särskilt har tagit fram. De riktar sig till folk som tror att de ska göra ett klipp på sin bostad.

Jag tycker fortfarande inte att du har svarat på frågan. Det handlar inte om att neka någon människa att köpa sin bostad utan det handlar om att inte lura in folk i skuldfällor som de inte klarar av. De får ju högre ränta än de som har en bättre ekonomi, och det tycker jag är omoraliskt.

Anförande nr 73

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Jag ser med tillförsikt fram emot den motion som dina partikamrater ska väcka i riksdagen om att alla som bor i Sverige ska ha samma ränta. Det fungerar inte så, Ann Mari Engel. Du vet precis som jag att har man till exempel ett bra sparande i en bank, då kan man förhandla sig till en bättre ränta.

Återigen: Det handlar inte om låginkomsttagare. Har man inte råd tycker jag absolut inte att man ska ta lån. Det handlar om människor som har en inkomst, men som till exempel inte har en kredithistoria, det vill säga en invandrare som vill äga sitt boende I dagsläget kan han eller hon inte få lån, men här kan man låna till en något högre ränta.

Men, Ann Mari Engel, i en del av fallen handlar det om ungefär 1½ procents högre ränta. Enligt dagens vårproposition som har lagts fram i riksdagen är räntan 2009 lika hög som Bluesteps ränta är i dag, och det kallar du förkastligt, ocker och förfärligt. Vi får väl se hur det ser ut 2009 och vad du kallar Riksbanken då.

Fråga nr 10. Jobbgaranti

Anförande nr 74

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): Fru ordförande, fullmäktige! Jag ska försöka att fatta mig kort. Jag har en konkret fråga till borgarrådet Kristersson angående jobbgarantin. Jag undrar vad som händer nu och om ni fortfarande står fast vid det som ni sade innan valet, det vill säga att jobbgarantin skulle innebära en garanti att få ett jobb inom fem dagar till kollektivavtalsenlig lön. Dessa jobb skulle ges till dem som har socialbidrag på grund av arbetsmarknadsskäl.

Det har varit många olika saker som har vevats i medierna under den senaste tiden. Och jag undrar: Vad har ni för plan?

Anförande nr 75

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Tack för den frågan. Det enda som har vevats i medierna är era egna försök att skapa osäkerhet kring vad vi har sagt för någonting. Det framgick ganska tydligt att du läste innantill i den lilla skrift som ni publicerade för någon vecka sedan.

Det vi har sagt hela tiden har varit att jobbgarantins och jobbtorgens uppgift är att garantera var och en som i dag lever på försörjningsstöd en personligt designad insats inom fem dagar för att komma tillbaka till egenförsörjning. I många fall kan det handla om att gå direkt till ett bristyrke, i andra fall kan det utan tvekan handla om att komma närmare den arbetsmarknad som man för stunden står ganska långt ifrån. Det har aldrig rått någon tvekan om den saken.

Sedan vet jag inte vad det är för poäng med att sprida osäkerhet. Jag tycker att jag har svarat på den frågan vid nästan varje fullmäktigemöte under de senaste månaderna, och jag svarar gärna en gång till. I maj har ni hela konceptet om jobbtorgen framför er, så då kanske vi slipper den här diskussionen.

Jag har all respekt för er brådska. Jag tycker att den är bra. Jag hade varit mer bekymrad om oppositionen hade velat ha en långsammare takt. Men som jag sade för en vecka sedan, när ni presenterade er lilla skrift, så är det ett rätt gediget arbete som krävs. De nationella regelverken kom först i dag, och man har ännu inte fullt ut analyserat vad de betyder för Stockholms stads räkning.

Så lite is i magen tror jag ändå krävs om man ska göra ett seriöst jobb.

Anförande nr 76

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): Ordförande, fullmäktige! Men, Ulf Kristersson, jag är ju inte bara otålig för att få höra om planer om vad det här innebär och hur det ska gå till. Jobbgarantin var ett av de viktigaste av era vallöften, och den plattform som hela alliansen har antagit är svår att missförstå. Det står så här: "En jobbgaranti ska införas i Stockholm där alla som i dag är socialbidragsberoende ges en snabb individuell bedömning, och i de fall där arbetsbrist är orsaken till bidragsberoendet garanteras arbete inom fem dagar".

Det som du kallar "vår lilla rapport" kommer i höst. Det är klart att man inte kan ge någon ett jobb inom fem dagar, men man ska få en personlig plan. Vad jag menar är att det har skett en förskjutning från det som ni sade innan valet till det som nu sker. Dessutom sade ni att detta skulle presenteras i januari. Jag har en viss förståelse för om det kan ta tid, men nu ska det komma i maj. Och tidigare i debatten sade du att det skulle komma i höst. Vad är det som gäller?

Anförande nr 77

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Det blir ju kremlologiskt om man på guldvåg ska analysera enskilda ord som har fallit i en valrörelse. När jag läser de dokument som ni själva presenterade fanns precis den formulering tre rader ned som ni hävdar inte finns, nämligen om det inte går att komma in i arbete omedelbart ska den personliga insatsen som ökar chansen att komma i arbete genomföras. Det har varit det självklara hela tiden och ingenting annat. Jag tror inte att jag vid något tillfälle har sagt någonting annat än just detta.

Anförande nr 78

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): Jag kan bara konstatera att vi kommer att fortsätta att diskutera och fråga om detta. Vi får se vad det blir när det här med jobbtorgen presenteras på allvar.

Men sedan tidigare står det i era dokument att om det inte gick att ordna ett jobb hos de privata arbetsgivarna skulle man anordna jobb inom kommunen. Det var ert snabbaste vallöfte att ni skulle presentera ett förslag redan i januari, men det var inte så enkelt. Jag kan acceptera att det tar längre tid. Men ni måste väl ändå medget att det är en ganska stor skillnad mellan att lova arbete och att lova en insats i form av en individuell handlingsplan.

Vi kommer att återkomma i frågan. Det lovar jag dig, Ulf.

Anförande nr 79

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Ja, det är förvisso en viss skillnad. Jag har inte hävdad någonting annat än det som du själv just sade. Det handlar om en personlig insats för att öka chansen till egen försörjning, och den planen ska ges alla inom fem dagar. I rätt många fall tror jag att det handlar om att gå direkt till arbete, och i rätt många fall handlar det definitivt om att öka chansen att få ett arbete genom att kvalificera sig för den sorts yrken som det fortfarande råder brist på.

Men det är alldeles uppenbart att kommunen ska driva primärarbetsgivarna och vara en primär målgrupp för detta. Också staden ska kunna erbjuda tjänster – både sådana som är rent marknadsmässiga och sådana där man faktiskt genomför saker och ting i akt och mening att skaffa den erfarenhet som krävs för att senare få ett eget arbete. Jag tror att alla de här sakerna kommer att behövas. Det viktiga är att ingen i längden går och tar emot bidrag utan att följa en mycket personlig plan som samtidigt ställer krav på stadens utbud och starkare krav på den enskildes deltagande i planen för genomförande.

§ 16 Policy mot klotter (utl. 2007:41)

Anförande nr 80

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Stockholm ska vara en snygg och trygg stad. Klottersaneringen är en viktig del i vår budget för att nå denna rena och vackra stad som jag tror att alla i salen, oavsett partifärg, någonstans delar synen på. Från vår sida är det kristallklart att vi ska ha nolltolerans mot alla former av klotter i vår stad. Det arbete som i dag presenteras och den klotterpolicy som antas här i fullmäktige i kväll har genomförts i en stor grupp. Det är ett 40-tal representanter för de offentliga och privata delarna av Stockholm. Det är fastighetsbolagen – både de kommunala och de privata – polisen, Vägverket, Fortum och inte minst grannkommunerna. Det är rader av intressenter som har varit väldigt engagerade och delaktiga i att policyn kan antas här i kväll.

Det handlar om att ta bort klottret, och det handlar om att samverka. Det är en viktig utgångspunkt när vi ska komma till rätta med det eländiga klotter som förekommer i stor utsträckning i Stockholm. Det finns tre starka argument, herr ordförande, för att vi ska jobba mot klottret i alla dess former.

Klotter är en olaglig handling. Det innebär enorma kostnader. En undersökning som Sveriges kommuner och landsting gjorde 2002 – den senaste som är gjord – pekar på att en halv miljard kronor lades ned bland Sveriges kommuner för att komma till rätta med klotter i olika former. Här i Stockholm lägger den privata fastighetsägareföreningen, som utgör en del av det fastighetsbestånd vi har, ned 20 miljoner varje år. Det är alltså de små fastighetsägarna som finns i Stockholm. SL lägger ned 120 miljoner varje år. Utan tvivel är det hundratals miljoner kronor som tappas bort helt i onödan och som skulle kunna gå till mycket viktigare saker än att sanera klotter. Dessutom har vi kostnaderna för domstolar, polis, kriminalvård och allt annat som kommer till.

Jag har svårt att förstå de reservanter som anser att det här är ett ringa brott eller inte drabbar någon särskilt hårt, som Annaklara Matthiesen från Miljöpartiet påstår. Herr ordförande! Om man förskingrade en halv miljard kronor – skulle det vara ringa? Eller om man slog sönder bilar för en halv miljard och kallade det för konst – skulle man då hävda att det inte var någon som drabbades av den konsten? Jag kan inte se någon principiell större skillnad mellan att klottra ned någons fasad på ett hus och förstöra det och att förstöra en persons bil. Det är samma typ av skadegörelse som på många sätt drabbar den enskilde hårt. Detta ska bekämpas.

Det andra skälet är kopplingen mellan den vackra, rena staden och den trygga staden. Yvonne Ruwaida säger att det inte finns någon koppling mellan klotter och missbrukarproblem och att man förs in i skolk och annat. Men även om det som Yvonne Ruwaida säger skulle vara sant upplever de flesta människor de här nedklottrade miljöerna som otrygga, herr ordförande. Dessutom har Yvonne Ruwaida i sak fel. Stockholms stad gjorde en stor undersökning, också 2002, som docent Knut Sandell genomförde. Den visade på att klottrare är överrepresenterade bland problembeteenden och alla typer av brott. De är avsevärt mycket mer kriminella än övriga ungdomar.

Därför, herr ordförande, finns det ett tredje skäl att vara engagerad mot klottret. Det är omsorgen om klottrarna själva. Klottrare utsätter sig för enorm fara rent fysiskt när de är ute i industriområden, på spår, i hamnkvarter och annat. De ramlar ned på spår och skadar sig på olika sätt. Dessutom utsätter de sig för enorma ekonomiska risker när de ertappas. De får böter. De kanske inte får rätt att söka en lägenhet och nekas det på olika sätt. När då Ann-Margarethe Livh påstår att det finns en subkultur, herr ordförande, runt klotter som inte skiljer sig från andra ungdomskulturer eller när Yvonne Ruwaida återigen säger att det här är en konstform som kan jämföras med kubism eller dadaism är det faktiskt fel. Detta är ingen konstform. Det är en oansvarig, naiv och farlig syn som man har om man har den attityden.

Vi måste bekämpa klottret därför att klottrare går över i kriminell verksamhet, därför att staden blir fulare och otryggare och därför att Stockholm och Stockholms invånare är värda en vacker huvudstad. Vi är alla stolta över Stockholm. Stockholm är en underbar stad att leva i. Den kan bara bli bättre. Bättre blir den utan klotter, och det tjänar vi alla på. Jag vill tillstyrka den här policyn.

Anförande nr 81

A n d e r s   B r o b e r g (kd): Ordförande, fullmäktige! Vi tycker att det är bra att det nu tas tydliga tag mot klotter och nedskräpning. Socialdemokraterna lovade så fint i sina 99 punkter inför förra mandatperioden, punkt 81 och 82, att sanera snabbt. Tyvärr tog det lång tid in i mandatperioden innan man verkligen kom i gång med det här och sjösatte det, och egentligen fick det aldrig någon riktig fart. Jag hoppas verkligen att det här blir av nu.

Det är viktigt att satsa på samverkan mellan stadens alla aktörer i arbetet. Annars kommer vi aldrig att komma till rätta med det här. Det gäller exempelvis fastighetsägarna. Jag kan ta min egen pappa som exempel. När han var portvakt en gång i tiden var det självklart för honom att sopa gatan, få bort gruset på våarna och hacka isen på vintrarna. Det skulle vara rent, snyggt och fint utanför huset. Det går snabbare om man håller efter på ett bättre sätt. Alla måste ta sitt ansvar och hjälpa till, för alla tjänar på det.

En sak som jag saknade under förra mandatperioden och som jag påpekade flera gånger är att försöka få sabotörer att göra rätt för sig. Tre gånger uppmärksammade jag att SSU:arna hemma hos mig ägnade sig åt att förstöra stadens egendom. Majoriteten vägrade varje gång att ens försöka få ersättning för detta. Jag hoppas att det blir ändring på det den här gången, fullmäktige. Bifall till kommunstyrelsen!

Anförande nr 82

U l f   F r i d e b ä c k (fp): Ordförande, fullmäktige! Stockholm ska bli en trygg, säker, ren och vacker stad. En stad som hålls ren och vacker bidrar till stora mervärden. Det borde vara ett självklart mål för oss alla. I en stad där det är rent, vackert och snyggt minskar acceptansen för andra brott. En vacker och ren stad är därmed också en tryggare stad.

Policyn mot klotter och liknande skadegörelse innehåller hela nio punkter. För det första slås det fast att klotter, olaglig graffiti och liknande skadegörelse inte

accepteras. Om denna första punkt är alla i den här salen överens. Det är naturligtvis bra.

Punkt 2 innebär att borttagande av klotter ska ske senast inom 24 timmar efter upptäckt eller anmälan. I den punkten ska skolor och förskolor prioriteras. Självfallet ska stötande och rasistiska klottermeningar saneras omgående. I den punkten finns det olika uppfattningar i salen. Miljöpartiet vill exempelvis ändra tidsgränsen till 48 timmar, och det anför man av kostnadsskäl. Det är ett märkligt ställningstagande. Det finns nämligen klara belegg som visar att en snabb sanering innebär att intresset för att utgöra skadegörelse minskar samtidigt som det mildrar effekten av skadegörelse. Det är bara för Yvonne Ruwaida och company att åka exempelvis till Helsingfors eller till Linköping för att titta närmare på hur 24-timmarsgarantin fungerar.

För att effekten av klottersanering ska bli så bra som möjligt krävs det självfallet att staden och dess förvaltningar och bolag samarbetar med andra aktörer, nämligen de privata fastighetsägarna – självfallet – polisen, SL med flera.

Avslutningsvis slås det fast att staden inte ska medverka till eller stödja verksamheter eller evenemang som inte klart tar avstånd från klotter, olaglig graffiti eller liknande skadegörelse. Staden ska inte heller medverka till verksamheter som på något sätt kan väcka intresse för eller leda till klotter, olaglig graffiti eller liknande skadegörelse. Det är den här sista punkten, punkt 9 i policyn, som ett par partier helt vill ta bort. Den innebär exempelvis att vi inte ska ha några klotterväggar där folk ska få stå och klottra.

Ordförande! Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 83

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Det är klart att Stockholm ska ha en policy mot klotter, som förstör en stor del av det offentliga rummet för oss alla. Vi tillstyrker stora delar av policyn. Vi var med i den förra majoriteten och tog fram en sådan policy.

Man kan diskutera hur man bäst ska komma till rätta med det här. Nu sätter man upp en snäv tidsregel; det är frågan om det är realistiskt att hålla den. Jag tror att det viktigaste i stället är samverkan. Det visar arbetet i många lokala brottsförebyggande råd. Om man samverkar mellan SL, fastighetsägarna, hyresgästerna och affärerna får man fram ett bra resultat. Däremot kan det vara orealistiskt att ha en sådan här tidsgräns. Det är inte så effektivt om de andra aktörerna inte är med.

Men det finns inslag i den nya policyn som borgarna har tagit fram som vi inte tycker är bra. Vi kan konstatera att det finns en moralpanik kring graffiti. Föredragande borgarråd skriver att man gör ett totalt avståndstagande från klotter och graffiti. Här är det inte frågan om något illegalt, utan om graffiti som form. Där har vi olika åsikt. Ni vet att vi tycker att man ska ha rätt att utöva sin konstform graffiti. Som alternativ till illegalt målning ska man kunna göra det under ordnade former med professionell handledning. Man ska även kunna ha det på offentliga platser om det är beställda konstverk. Vi tycker att det finns en moralpanik här.

Det är samma sak när det gäller punkt 9. Den vill vi stryka. Vi är glada att begreppet illegal affischering har försvunnit. Det var med när policyn var ute på remiss till alla nämnderna. Men det står fortfarande "liknande skadegörelse". Vi undrar om det ska uppfattas som affischering. Det här är en gummiparagraf. Den kan innebära att man inom det fria kulturlivet till exempel inte får verksamhetsbidrag av staden om man affischerar på ett elskåp. Det är så många har läst paragrafen, och därför har den väckt omfattande protester. Vi tycker att det här är helt oacceptabelt.

Vi yrkar bifall till huvudsaken i policyn, men vill helt avstyrka punkt 9 som vi tror blir en olycklig gummiparagraf. Vi vill också omformulera punkt 4, för vi tror inte att det är utbildning som man behöver i den här formen. Det behövs en annan form av kontakt. Vi tror över huvud taget mer på dialog än på repression i de här frågorna.

Anförande nr 84

Borgarrådet Söderlund (m): Herr ordförande! Nu har ju inte dialogformen visat sig vara särskilt framgångsrik. Det är det som är bekymret med Ann Mari Engels resonemang; när det kommer till kritan får man inte bort klottret om man har den här typen av dialog och förståelse och börjar ägna sig åt graffitiväggar på offentliga platser och så vidare. Det är precis då man inte kommer till rätta med detta.

Man måste i stället bestämma sig för att vi inte vill ha det här i vår stad. Det hör inte hemma i en vacker stad där vi tar ansvar för varandra att tillåta den här typen av skadegörelse. Det är då man når resultat. Vi var i Helsingfors för en tid sedan och lärde oss mycket om hur man har lyckats vända utvecklingen på ett tydligt sätt där. Det har man gjort genom att vara tydlig i sitt avståndstagande. Det handlar inte om moralpanik, utan det handlar om att komma till rätta med skadegörelsen. Det vill ni uppenbarligen inte göra.

När det gäller den illegala affischeringen, herr ordförande, har jag aldrig förstått varför det fria kulturlivet skulle ha något slags mänsklig rättighet att förstöra offentlig egendom när ingen annan får göra det. Man använder sig av lim som inte är godkänt och man affischerar på platser där det inte är tillåtet. Det är det som du idylliserar nu i ditt inlägg, Ann Mari. Vi kommer att bidra med nya offentliga platser för affischering. Vi kommer att bidra med nya föreningstavlor runt om i Stockholm så att det finns rika möjligheter för stadens fria kulturliv att bedriva affischering på lagligt vis.

Anförande nr 85

Ann Mari Engel (v): Mikael! Vad jag vet gav inte er policy så mycket resultat under er förra period här i staden. Då skärptes straffen, och man försökte sig på en stark politik mot klotter. Vi är överens om att man måste hitta vägar att få bort det, men vi är inte överens om på vilka sätt. Vi tror inte att bara ökade straff är bättre. Däremot är det jätteviktigt att få bort klottret i god tid; det tror jag vi är överens om.

När det gäller illegal affischering är det kopplingen till bidraget från staden som vi ser som väldigt olyckligt. Vi kan inte se att det är så farligt att man affischerar på elskåp. För många är det den enda möjligheten att komma till tals. Det gäller inte

bara kulturlivet utan hela föreningslivet. Det är en möjlighet man har, men som vi naturligtvis ska försöka begränsa. Vi gjorde ett försök med laglig affischering på elskåp i en begränsad del av staden för att se hur det skulle fungera. Man utvärderade det och ville gärna följa upp det från kulturnämnden på andra ställen. Vi tror att det är viktigt att hitta sätt för alla att komma till tals i det offentliga rummet. Det ska inte bara vara kommersiella budskap.

Anförande nr 86

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Herr ordförande, fullmäktige! Detta är ett ärende som handlar om hur vi vill ha vår stad. Ann Mari Engel talar här om lagligt och olagligt. Det finns dessvärre många exempel på att det lagliga spiller över på det olagliga.

Vi hade för några år sedan en internationellt känd graffitimålare här, som hade utställning på Strandvägen – tror jag att det var. Han greps sedan på natten av polisen när han var ute och gjorde stora illegala målningar i samband med det här. Vi hade någon utställning, eller vad man ska kalla det, i Västerort med en hel del olika saker. Det var utställningar av graffiti, man tillät folk att måla där och så vidare. Den skadegörelse, den graffiti och det klotter som var i staden då saknar motstycke både före och efter. Det spiller över, alltså. Man är där och tränar och sedan gör man det på olagliga platser.

Finessen med graffiti är bland annat att det helst ska vara stulen färg. Det ska göras på ett olagligt ställe, och det ska göras på en plats där det uppmärksammas mycket. Helt ska det vara otillgängligt och gärna lite farligt att ta sig dit också. Det ska vara lite farligt och lite spännande.

Det har visat sig att det inte hjälper med lagliga väggar och så vidare. Det finns exempel på att klottret tillfälligtvis har kunnat minska, men sedan har det ökat igen och man har varit tvungen att ta bort väggarna.

Ann Mari Engel sade i sitt anförande att straffen skärptes. Det var under den socialdemokratiska regeringen påhejad av Vänstern och Miljöpartiet, får man hoppas, liksom naturligtvis av de borgerliga. Lagstiftningen innebar att man skärpte straffet för fullbordat brott från sex till tolv månader. Det innebar att även försök och förberedelse blev straffbart. Man kunde alltså ta ungdomarna när de hade sina ryggsäckar fulla med sprejburkar och så vidare. Problemet var ofta att de då påstod att de var på väg till en laglig graffitivägg. Till och med domstolarna gick på det, trots att polisen försökte bevisa att avsikten var att göra illegal graffiti och klotter. Det blev lite svårt för polisen i bevishänseende. Man kunde inte bevisa detta fullt ut. I princip var det bara på bar gärning som man kunde beivra det hela. Det här är bekymmersamt. Som polis håller jag på ganska mycket med ungdomar. Klottret är en inkörsport i många sammanhang.

Jag ber att få yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 87

A n n M a r i E n g e l (v): Nu har vi fått en graffitidebatt, och det är inte det i huvudsak som ärendet handlar om. Jag har aldrig förstått varför vi inte kan göra i Stockholm som man gör i Malmö, i Norrköping och i Umeå. Där för man en dialog med ungdomarna. Man tillåter graffitimålning i kulturskolan. Man har offentligt beställda konstverk i Norrköping. Man har väggar i handeln. I Umeå har man ordnat utställningar. Man har en akademi för unga graffitimålare i kommunens regi. Det finns flera utbildningar. Kommunen har köpt in väggar som man har låtit ungdomar måla.

Det handlar om att ha en dialog med ungdomarna. I Norrköping, till exempel, har det illegala klottret påtagligt minskat. Det är lätt att komma till rätta med det som Berthold tog upp om att ungdomarna påstår att de har illegala färger och påstår sig vara på väg till något legalt. Det är ju bara att tillhandahålla färgerna på plats. Det gör man inom kulturskolan, vilket nu kulturborgarrådet har förbjudit. Där har man haft graffitimålning, och då bär ju inte ungdomarna dit några färger utan det har man på plats. Det finns många sätt att lösa det problemet om man över huvud taget har en vilja att möta de här ungdomarna.

Jag har träffat många vanliga skolungdomar som varken är kriminella eller socialt utslagna. De vill att vi ska ta deras intresse på allvar. Jag tycker att de har rätt att bli lyssnade på. De har rätt att få möjligheter att utöva sin konst. Det har ingenting med klottret på stan att göra.

Anförande nr 88

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Beträffande dialog med dem som utövar det här har det gjorts intervjuer med sju klottrare och graffitimålare. Samtliga intervjuade hade både klottrat och målat graffiti. Klotter kan ses som en övning inför graffitimålandet och som reklam för en själv och ens *crew*. Knappast någon av de intervjuade ungdomarna tror att lagliga klotterväggar kan förhindra illegalt klotter och graffiti.

Alla sju intervjuade beskriver det som svårt eller omöjligt att sluta klottra eller måla graffiti. Dessutom riskerar de skadestånd, vilket får stora konsekvenser för dem i framtiden. Det här är en inkörsport till grövre kriminalitet på olika sätt. Såväl skadegörelse som snatterier är första stegen mot en kriminell bana för många. Alla blir naturligtvis inte grovt kriminella, men av dem som är grovt kriminella har många börjat med just de här sakerna.

Anförande nr 89

J a n V a l e s k o g (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det är positivt att vi kan få relativt stor enighet och samling i stadens arbete mot klotter och liknande skadegörelse. Policyn skiljer sig egentligen endast marginellt från den som initierades under förra mandatperioden, vilket jag ska återkomma till senare.

Det behövs stora insatser för att motverka klotter och klottret som subkultur, som har sagts här. Detta har ju starkt samband med andra riskfaktorer som skolk, missbruk och kriminalitet bland ungdomar. Det förebyggande arbetet är viktigt. Fritidsperso-

nal, socialsekreterare, föreningsaktiva och andra som verkar bland ungdomar måste kontinuerligt utbilda sig i de här frågorna.

Det är mycket betydelsefullt att poängtera insatser för att öka medvetandet om klotter och dess riskfaktorer. Det är alltså viktigt att arbeta förebyggande och att se det tydliga sambandet. Utsatta ungdomsgrupper måste få bättre uppväxtvillkor så att de kan undgå att dras till destruktiva subkulturer, som klotterkulturen innebär.

De invändningar vi har i ärendet framgår av vår reservation. Vi tycker att det är fel att inte prioritera klottersanering av idrotts- och centrumanläggningar. Det är miljöer som ungdomar befinner sig i och som riskerar att bli eftersatta med den här policyn. Saneringen av klotter och liknande skadegörelse bör ske inom 24 timmar även i centrumanläggningar och på idrottsplatser. Vi hörde här tidigare i dag, under frågestunden, hur illa ställt det är till exempel i Högdalens centrum sedan några månader tillbaka på området.

En policy ska också vara tydlig och inte gå att missförstå. Formuleringen att staden inte ska medverka i verksamheter som kan "väcka intresse för och leda till klotter" kan missförstås. Orden väcka intresse kan bli en gummiparagraf som kan uppfattas både som otydlig och som godtycklig. Sådana formuleringar bör undvikas i alla typer av policyer, menar vi. Man bör vara både specifik och konkret i en policy.

I övrigt delar vi synen i kommunstyrelsens förslag till policy. I och med detta yrkar jag bifall till Socialdemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 90

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande! 24-timmarspolicyn kommer att gälla, och den ska gälla alla verksamheter. Den ska även gälla centrumanläggningarna. Det finns någon formulering i själva det bakomliggande arbetet, men den politiska ledningens uppfattning är att 24-timmarsregeln ska omfatta alla, och absolut centrumanläggningar och den typen av verksamheter. Där har vi ju partner som har ett samarbete oavsett om de ägs av Stockholms stad eller om de är privata fastighetsägare. Flera har ju nämnt detta i debatten i dag. Tolka nu inte det som står skrivet i någon passus eller mening som att det ska göras undantag för den här typen av anläggningar!

Vi kommer fortsatt att ha en mycket tät dialog och implementera detta och se till att alla i staden jobbar med denna 24-timmarsgaranti. På det sättet kan vi långsiktigt få det här på plats. Jag kan berätta att det har tagit tio år att få undan klottret på 24 timmar i Helsingfors. Det är alltså en lång resa vi har framför oss. Men vi ska ha den här ambitionen och vi ska jobba stenhårt. Och det ska gälla alla!

Anförande nr 91

J a n V a l e s k o g (s): Vi reagerar just för det faktum att det inte står att det är ändrat på ett sådant sätt att inte centrumanläggningar och idrottsanläggningar omfattas. Vi borde kanske kunna enas om en sådan text, så att det blir tydligt att dessa anläggningar också omfattas. Det kan man faktiskt inte utläsa av policyn som den är skriven.

Anförande nr 92

Z a i d a C a t a l á n (mp): Herr ordförande! Jag skulle vilja börja med att säga att Miljöpartiet i mångt och mycket delar det som Vänsterpartiet redan har sagt. Jag måste säga att jag tycker att det är synd att man inte vill föra en dialog med ungdomar om vilka intressen de har och vad de vill göra i livet.

Vad gäller just graffiti anser Miljöpartiet att det först och främst är en konstform. Men när det hamnar på andras väggar är det klotter. Man måste skylla på de två sakerna, tycker vi. När man vill dra allting över en kam drar man också alla ungdomar som håller på med den här konstformen över en kam. Det är just detta som jag skulle vilja komma in på. Det gäller det som står i punkt nr 4. Det är det som man kallar för den så kallade subkulturen och som skulle leda till det som står i punkt 3 – skolk, missbruk och kriminalitet.

Jag ser en enormt stor rättssäkerhetsbrist i den här typen av resonemang. Jag undrar vem som ska bedöma denna subkultur och bedöma vem som platsar där. Vilka ungdomar kommer det att bli? Kommer det att bli ungdomar med munkjackor eller med buktande, hängiga brallor där man kanske ser att de har sprejburkar? Vem ska bedöma det här? Ska vår skolpersonal göra det? Ska socialsekreterarna göra det? Ska de bli angivare till polisen för vilka som är sådana här typer av konstiga subkulturs-människor?

Jag ser detta som en allvarlig rättssäkerhetsbrist, och jag tycker att det är oerhört beklämmande att se att man vill skriva så här. Det leder till att man ytterligare svartmålar människor och inför diffusa begrepp om vilka som är kriminella och hemska människor i vårt samhälle. Jag tycker inte att det är bra. Det går emot all typ av dialog och förståelse som Stockholms stads samhälle borde bygga på.

Anförande nr 93

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! När jag var i Helsingfors fick jag se bilder av hur de har jobbat med klottrare och när de har arresterat klottrare på bar gärning. Där såg man vad klottrarna har på sig. Det är ganska intressant att se vad de för med sig när de är ute för att klottra. Det är rader av olika vapen, narkotikapreparat och saker som du över huvud taget inte i din vildaste fantasi kunde tro att klottrare hängav sig åt.

Vi sitter inte och hittar på detta att det finns ett samband mellan klotter och lättare kriminalitet och så småningom grövre kriminalitet. Jag hänvisade i mitt första inlägg till en mycket vetenskaplig genomarbetad rapport som pekar precis på detta faktum. Klottrare är i mycket högre grad än andra ungdomsgrupper inblandade i den här typen av lättare och svårare kriminalitet, droger och annat. Det är väl ändå ett bekymmer? Det måste ju vara ett bekymmer för Stockholms stad. Det måste vara ett bekymmer för oss eftersom det här är medborgare som vi ska ta ansvar för. Vi ska se till att de kommer på en bra levnadsbana och kan förverkliga sina drömmar med sina liv. Det finns ingen anledning att vi ska skydda dem på olika sätt, utan vi ska ta itu med problemet och hjälpa dem till en bättre tillvaro. Jag tycker att det är ganska tydligt bevisat att det finns ett sådant här samband.

Anförande nr 94

Z a i d a C a t a l á n (mp): Mikael Söderlund! Visa mig universitetets kriminologiska institution och antalet människor som undersöktes för att jag ska kunna se att den rapporten har någon typ av trovärdighet! Det finns ingen sådan utbredd undersökning. Jag vill gärna se vilken du hänvisar till. Det du påstår är faktiskt bara just påståenden.

Anförande nr 95

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande, fullmäktige och Miljöpartiet! Jag trodde när jag läste handlingarna att Miljöpartiet tog avstånd från olaglig graffiti och sådant. Det framgår av tjänsteärendet. Ni har inte yrkat avslag på punkt 1.

Men här i ditt inlägg är du ganska tydlig när du säger att graffiti ute på gator och torg minsann är konst. Men, Zaida Catalán, ingenting är mer felaktigt än ditt påstående. Det handlar om klotter och ren skadegörelse. Det kommer med den här policyn att tas bort inom 24 timmar.

Anförande nr 96

Z a i d a C a t a l á n (mp): Ulf Fridebäck! Om du hade lyssnat på inledningen av mitt anförande hade du hört att jag sade just att Miljöpartiet anser att det som hamnar på andras väggar och andras egendom är olagligt. Däremot finns det graffiti som utförs på lagliga väggar och även på tavlor som säljs dyrt på gallerier. Men det kanske också ska infattas i den här subkulturen. Jag skulle vilja se den skrivningen i så fall. Konsekvensen av det här förslaget är absurd.

Anförande nr 97

S t e f a n N i l s s o n (mp): Ordförande, fullmäktige! Om man lyssnar på den här diskussionen i radion just nu kan man tro att partierna i kommunfullmäktige, åtminstone några, är väldigt oense om hur man ska se på klotter och om man ska bekämpa det eller inte.

Så är det faktiskt inte alls. Vi är alla sju partier i den här salen överens om att klotter ska betraktas som nedskräpning eller skadegörelse, om man så vill. Vi är överens om att det är viktigt att ta bort klotter så fort som möjligt eftersom en faktor som genererar mer klotter är att man får se det som man har klottrat i tunnelbanevagnen, på väggar eller var det nu är. Det *är* viktigt att ta bort klotter snabbt.

Förebyggande arbete i skolan, på fritids, bland socialsekreterare och bland oss andra vuxna är viktigt för att ta tag i ungdomar som klottrar. Ibland ser man ju det här och kan ingripa. All skadegörelse ska polisanmälas och dokumenteras. Det är vi också överens om i den här salen. Det är bra att samarbeta med detaljhandeln, bensinmackar och andra så att de inte säljer färger som kan användas för klotter.

Den lilla skillnad som finns mellan Miljöpartiet och övriga partier är att vi tror att det kan vara positivt med lagliga väggar där man kan få utföra graffiti. Men så länge det inte finns några sådana väggar är all graffiti som vi kan se på stan att betrakta som klotter. Vi tycker så också.

Anförande nr 98

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande, fullmäktige och Stefan Nilsson! Jag har läst er reservation i kommunstyrelsen. Där står det ganska tydligt att ni inte vill tillstyrka förslaget om att klottret ska vara borta inom 24 timmar, utan ni tycker att det ska vara 28 timmar bara för att det är för dyrt. Du står här och ger sken av att ni tycker som vi i det här fallet. Det gör ni ju inte alls!

Anförande nr 99

S t e f a n N i l s s o n (mp): Det stämmer att vi har 48 timmar i vårt förslag. Det är ändå en ganska tuff tidsgräns att hålla, tror vi. Det är rent praktiska och realistiska skäl som gör att vi föreslår 48 timmar. Men nu blir det ju 24 timmar, som majoriteten vill, och vi tycker att det är okej.

Anförande nr 100

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande och Stefan Nilsson! Det är gott och väl att ni tar avstånd från det illegala klottrandet – den illegala graffitin. Men åhörarna ska för den sakens skull inte tro att vi är så överens som du vill låta påskina.

Jag vet inte om det är naivitet eller välvilja mot graffitimålare och klottrare som gör att ni har den inställning som ni har. Jag har nog uppfattat att ni har varit väldigt förlåtande när det har varit demonstrationer på stan och en massa klotter och skadegörelse. Er ståndpunkt i ärendet innebär att ni tycker att det är okej med inkörsporten till en begynnande kriminalitet som kan utveckla sig till en svår kriminalitet. Det är en kriminalitet som inte bara handlar om klotter och skadegörelse utan även om att ungdomar dras in i andra typer av kriminalitet och även droger. Därmed förstör de sitt liv på olika sätt och kommer själva till skada.

Anförande nr 101

S t e f a n N i l s s o n (mp): Vi tycker precis som du att klotter är ett problem och att man måste ingripa snabbt. Man måste ta bort det och ingripa mot ungdomar som klottrar. Jag förstår inte riktigt vad du menar. Även om vi har lite olika tankar kring det här med kopplingen till annan kriminalitet är vi överens med er om att vi måste ingripa mot klottrande och ta bort klotter.

Anförande nr 102

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det känns väldigt bra att få vara med här i dag och fatta detta beslut. Det är första gången som staden fattar ett beslut om en övergripande policy. Enstaka nämnder har haft det tidigare, men det är första gången det blir omfattande för samtliga verksamheter. Det är glädjande, tycker jag.

Den som eventuellt har lyssnat på det här i radio och vill se föredragande borgarråd kan titta på tv, för han har gått härifrån. Men vi har en stand-in här, har jag fått höra, som kommer att ta debatten.

Jag initierade samverkansgruppen som ansvarigt borgarråd tidigare när vi också genomförde den största satsningen någonsin i stadens historia på kampanjen Stockholm ren och vacker, som har fortsatt sedan dess. Det som stod klart tidigt när jag var med på samverkansmötena var att vi behöver en gemensam plattform att utgå ifrån – en gemensam policy. Vid det tillfälle när den ursprungliga policyn antogs – det är ju smärre justeringar i den nu – var det 50–60 olika aktörer som vid sittande bord sade: Ja, vi går för den här visionen och de här målen, de konkreta nio punkterna, för att komma till rätta med skadegörelsen och klottret i vår stad!

Då lovade jag vid sittande bord att jag skulle ta med mig det här till staden och skriva fram det som ett ärende. I dag har det landat, även om det har tagits ett omtag. Jag tror att det är viktigt att vi ser det här som upptakten och starten på det som nu ska komma. Det är ju inte det här programmet i sig självt som gör att vi kommer till rätta med skadegörelsen och klottret, utan det är att man jobbar utifrån det konsekvent i alla verksamheter.

Staden själv tar ett stort ansvar. Jag brukar använda mitt favoritexempel: statyn på Rågsveds skolgård. När någon är framme och klottrar ned den hamnar det färg på sockeln också. Sedan klottrar man lite på marken och lite på väggen på skolan. Det som händer sedan är att först kommer ingen och sanerar. Sedan kommer en firma och sanerar sockeln, en firma och sanerar statyn, en firma och sanerar marken och en firma och sanerar det som är på väggen. Det säger sig självt att det inte är någon speciellt slagkraftig reaktion på den skadegörelse som vi ser runt omkring oss i stadsrummet.

Därför är det nu viktigt att vi går vidare och ser till att vi får samarbetsavtal och samverkansavtal med fastighetsägarna och med alla dem som redan har påbörjat arbetet med att följa policyn – i alla fall den ursprungliga. Jag vet att HSB var ett gott föredöme. Man skickade ut detta till samtliga sina föreningar i hela länet och sade: Ni jobbar efter det här! Sedan väntade man på Stockholms stads beslut, och nu äntligen får vi i dag det här beslutet om att följa policyn.

Det handlar om att ta steget vidare. Jag tror att man måste göra det områdesvis, och hitta lösningarna för att möta den skadegörelse som vi ser i särskilt utsatta områden. Det gäller exempelvis uppe på Södermalm och i våra ytterstadsområden. Det kan man bara komma till rätta med genom att man pratar sig samman med exempelvis Stockholm Vatten, Stockholm Energi – som har ledningsskåpen – och alla de andra ansvariga fastighetsägarna och staden i alla dess olika egenskaper. Då först kan vi komma till rätta med problemet. Bifall till s-reservationen!

Anförande nr 103

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Det är i alla fall glädjande att det är en i huvudsak så pass stor majoritet som står bakom huvuddelen av inriktningen och är beredd att med kraft bekämpa klotter och graffiti i staden.

Anförande nr 104

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Jag är uppriktigt glad att vi fattar det här beslutet i dag. Däremot tycker jag att den debatt som har förts är utomordentligt

tråkig. Jag har varit med här sedan 1990. Debatten har gått i samma hjulspår sedan dess. Man försöker hitta saker att bli oense om.

Alla privata fastighetsägare, alla verksamheter, alla som har någon form av publik lokal som har råkat ut för skadegörelse och klotter har verkligen väntat på vårt beslut här. Det tycker jag ska bli den riktiga signalen, och jag hoppas att det också är det som återges från den här debatten. Det är första gången vi får en så här bred uppgörelse om vad vi tycker i sakfrågan. Det gör att vi äntligen kan göra ett ordentligt avstamp, och då gäller det också att vi går från ord till handling.

Jag ska inte vara tråkig i dagens inlägg och ta upp det här med finansieringen. Det kan jag återkomma till. Det här kommer att kosta en hel del. Jag är glad över Söderlunds besked om att detta gäller i samtliga verksamheter i staden – det ska vara 24 timmar. Anledningen till att vi hade 48 timmar var att det skulle kosta 100 miljoner kronor mer med 24 timmar. Men jag är övertygad om att vi kan hitta lösningen på det också.

Anförande nr 105

J o n a s N i l s s o n (m): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag tycker att det är bra att Vänstern har tagit ett, som jag ser det, ganska kraftigt steg i riktning mot att sluta relativisera frågan om klotter och graffiti och att man försöker få bort detta.

Vad som har hänt under de senaste åren är bland annat införandet av Lex Örebro. Det innebär att polisen får fotografera och göra historik över alla typer av taggar, klotter och graffiti som är skadegörelse och sedan använda sig av arkivet för att rikta skadeståndskrav mot personer som man senare tar på bar gärning. Det var rätt sorgligt att se den unga killen i ett av de här fallen. Han var så väldigt ung, och han förstod inte riktigt vad som var skillnaden på mitt, ditt och offentligt. Han hade varit ute och klottrat, och fick ett skadestånd på sig i så här unga år. Man såg på honom att det var chockartat för honom. Han fick en väldigt dålig start i livet. Det kan man förstå när någon får sådana här typer av skadeståndskrav på sig.

Jag tycker att det är skönt att det ändå har skett en förflyttning i debatten och att man kan fortsätta med ytterligare förflyttningar. Det gäller ju framför allt så här unga killar, och säkert även tjejer, så att de inte gör sådana här misstag så tidigt i livet.

Anförande nr 106

A n n M a r i E n g e l (v): Jag vill bara understryka att jag inte tror att det handlar om en förflyttning i debatten. Vi säger precis som vi har sagt i den här salen i ganska många år nu: Vi är naturligtvis motståndare till all form av klotter och skadegörelse i vår gemensamma offentliga miljö. Men vi anser att graffiti ska kunna arrangeras i ordnade former, som en konstform för ungdomar och andra.

Vi tycker att det är tråkigt med de glidningar i formuleringar som finns. Jag fick också nu bekräftat av Mikael Söderlund att idén om att illegal affischering ska kunna leda till minskade kulturbidrag kvarstår, och det tycker vi är beklagligt.

*§ 17 Ny infrastruktur vid bebyggelse av ca 500 lägenheter i Johannelund vid
Lövstavägen inom Vinsta
Genomförandebeslut (utl. 2007:34)*

Anförande nr 107

Cecilia Obermüller (mp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Miljöpartiet avstyrker antagandet av detta beslut. Vi hänvisar till vårt yrkande i kommunstyrelsen. Vi är inte överens med majoriteten avseende hur detaljplanen tycks komma att utformas kring ärendet.

Jag vill dock nämna en sak som är positiv: Investeringarna i vägdragningen och hur vägen utformas, det vill säga Lövstavägen som sådan, håller på att bli väldigt bra. Man minskar och dämpar hastigheten, gör rondeller och ett fint gaturum – det måste man säga.

Området är delvis bullerstört, men läget är mycket bra. Detta utgör i dagsläget ett område för friluftaktiviteter och rekreation. Om detaljplanen antas kommer inte mycket av grönstråket att finnas kvar. Bebyggelsen korkar igen en grönförbindelse med Carl Bondes skog, och den planerade bebyggelsen hamnar alldeles för nära befintliga hus. Enligt översiktsplanen ska området vara park och rekreatjonsområde. Man frågar alltså den giltiga översiktsplanen.

Ni privatiserar från majoritetens sida stadens markegendomar här inom Stockholms gränser. Det vänder vi oss emot. Vi anser att man ska behålla rådigheten över Stockholms mark. Det handlar om långsiktighet.

Det gnälls även i utlåtanden i delen Mina synpunkter om att ärendet har tagit tid. Men snälla ni – varför följer ni då inte översiktsplanen och de av staden antagna planeringsprinciperna i stället för att frånga dem? Då går det kanske snabbare. Ni borde ha lite mer fingertoppskänsla eller varför inte bondförnuft. Följ översiktsplanen!

När det gäller p-normerna är det också intressant. Ni har skruvat upp dem till miljövidriga höjder – 1,0 per lägenhet. Det är intressant att kunna konstatera att byggherrarna nu i ärende efter ärende protesterar mot det här. Jag yrkar avslag enligt Miljöpartiets och Vänsterpartiets avstyrkan i kommunstyrelsen.

Anförande nr 108

Joakim Larsson (m): Ordförande, fullmäktige! Det är alltid trevligt att få yrka bifall till någonting som kan innebära nya bostäder. Jag hoppades att få göra det först av alla. Men Cecilia Obermüller hade ju i alla fall sett ljuset i delar av projektet, och det får vi väl vara glada åt.

Dagens ärende handlar i första hand om att ta ställning till just de infrastrukturutgifter som kommer att hamna i området Johannelund. Diskussioner pågår just nu om områdets framtida bebyggelse. De har pågått under flera år.

Detaljplaneprocessen är inte riktigt klar. Dagens ärende syftar till att ta ställning till infrastrukturinvesteringarna och de kostnader som detta kommer att innebära.

Vi kan dock konstatera att till skillnad från Cecilia Obermüller tror vi att boendet i det här området kommer att bli mycket bra just med tanke på tillgången till den fantastiska miljö som finns där ute. Man kommer att ha rekreationsområdet runt knuten. Vi tror också att de barnfamiljer och andra som kan tänkas vilja bo i området kommer att vara glada för att vi beslutar om ett parkeringstal på 1,0. Barnfamiljer har faktiskt ibland tillgång till bil, Cecilia. Det är inte alla som gillar det, men så är det.

Detaljerna blir en senare fråga, som du vet. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag i den del som rör investeringsutgifterna.

Anförande nr 109

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Joakim! Du säger att boendet blir bra. Men det blir ju inte speciellt mycket kvar av rekreationsområdet. Det handlar också om att vi måste börja tänka på dem som redan bor och lever i Stockholms stad. Vi kan inte hela tiden bara planera för nya bostäder. Fundera lite grann på dem som redan bor här! Det är väldigt många förtätningsprojekt, som uppfattas som oerhört negativa.

Jag tycker att vi ska fokusera på stadsutvecklingsområdena. Vi har ju ett antal sådana. Det är där vi ska lägga vår bebyggelse. Vi ska inte hela tiden dundra in i befintliga områden, förtäta och ta grönmark i anspråk. Vi måste börja se grönmarken som en resurs, och inte bara som någonting att exploatera. Det är dags att börja planera för grönmarksinfrastrukturer och spridningskorridorer så att vi har kvar lite grann av växter och djur i staden för att må bra – vi som bor och lever i Stockholm i dag.

Vi tycker att det är positivt att man gör om Lövestavägen. Det blir betydligt bättre. Men låt bli det andra! Det gäller speciellt den västliga bebyggelsen, där bara 15 bostäder tillförs och man totalt klipper av förbindelsen med Carl Bondes skog. Den byggnationen skulle jag absolut vilja få bort.

Anförande nr 110

J o a k i m L a r s s o n (m): Som sagt, Cecilia, kommer detaljplaneringen i detaljplaneprocessen. Men hela området har karaktär av ett område som bör bebyggas. I synnerhet närmare Lövestavägen finns det absolut förutsättningar för ett mycket gott bostadsprojekt. Sedan finns det detaljer i detta som behöver diskuteras vidare, men låt oss göra det under detaljplaneprocessen. Låt oss inte fiska vidare i detta ärende just i dag.

Din syn på dem som ska bo i området blir lite felaktig. Man måste faktiskt bygga för att bo gott. Man kan inte bara bygga för att ta hänsyn till en grönyta. Man måste se till att de som flyttar in i området får en god boendemiljö där det också finns möjlighet att ha en bil i en familj.

Anförande nr 111

T o r h i l d L a m o (v): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Vänsterpartiet tycker att det är beklagligt att man tar de här rekreationsområdena och bygger ut dem och nu också frångår den översiktsplan som gäller. En av de saker som gör Stockholm så attraktiv som stad att bo i är precis detta – att vi ha ganska bra rekreationsområden som vi faktiskt också måste behålla för att kunna fortsätta vara en attraktiv och bra stad att bo i.

Jag tycker att det är extra beklagligt att man nu också väljer att sälja ut stadens mark och därmed även möjligheten för staden att ha inflytande över den långsiktiga planeringen av marken. Jag yrkar därför bifall till Vänsterpartiets och Miljöpartiets förslag.

Anförande nr 112

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag vill först ge en eloge till Joakim, som håller en bra debatt. Det är trevligt att debattera sakfrågan med dig; det känns bra.

Det blir väl en hyfsad boendemiljö för dem som bor där, även om det blir till del bullerstört. Men vi måste börja fundera på att följa översiktsplanen. Den är demokratiskt grundad och har en långsiktig framförhållning. Den är tagen efter en ordentlig demokratisk process och den pekar ut hur vi ska använda markområdena i staden.

Dessutom tycker jag att det är tråkigt med de här höga parkeringsnormerna som fördyrar alla planprojekt. Man kan konstatera nu att byggherrarna börjar protestera i ärende efter ärende i stadsbyggnadsnämnden. De säger att de inte vill bygga så här många parkeringsplatser. Det fördyrar nämligen boendet. Jag tycker att det är tråkigt att man driver upp boendekostnaderna. Vi måste försöka arbeta för att få ned boendekostnaderna i stället. Det här är dumt.

Jag vill bara påpeka att Miljöpartiet kan tycka att det är okej att bygga på södra sidan om Lövstavägen. Där är det till stor del redan utbyggt. Det går också bra att bygga närmare Johannelunds tunnelbanestation, som ligger där. Det finns även ett projekt som har lagts ned i Vinsta – kvarteret Förrådet. Där kunde man ha byggt 300 bostäder i en trevlig form. Men det har man tagit bort. Speciellt om man skippar det här med Förbifart Stockholm har vi utrymme för betydligt fler bostäder nära tunnelbanestationen. Då behöver vi inte ha så många parkeringsplatser.

Anförande nr 113

J o a k i m L a r s s o n (m): Cecilia! Ibland måste man kompensera för alldeles för låga parkeringstal i de projekt som vi har sett hittills. Ni har ju haft inflytande över parkeringstalen i den här staden tidigare. Det är beklagligt att konstatera att vi har alldeles för få möjligheter att parkera invid våra bostadsområden. Vi har sett områden som man från er sida uppenbarligen inte alls har tänkt sig att barnfamiljer ska flytta in i. Det gäller till exempel Hammarby sjöstad, där man tänkte sig att någon annan typ av människor skulle bo. I efterhand kan man konstatera att det blev alldeles för få parkeringsmöjligheter där. Vi tror att det är viktigt att man planerar för

ett mångfasetterat boende där människor ska ha möjlighet att ha tillgång till en bil. Parkeringsstalet är 1,0. Det är inget astronomiskt i detta.

När det gäller bullerproblematiken i ärendet har vi sett att man planerar bulleråtgärder, bullerskärmar och dylikt.

Anförande nr 114

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): En tredjedel av hushållen i innerstaden har inte bil. Det är de som får stå för en stor del av kostnaderna för parkeringsgarage och parkeringsytor. Den senaste parkeringsutredningen visar att det inte stämmer med 1,0 i bilinnehav i ytterstaden.

Ni skruvar upp det helt i onödan och fördyrar alla bostadsprojekt med detta.

§ 18 Överföring av vissa verksamheter i Stockholm Vatten AB i bolagsform (utl. 2007:44)

Anförande nr 115

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Ordförande! Detta är ett ärende som redan har diskuterats ett antal gånger i den här lokalen. Den nya majoriteten har ju en annan uppfattning när det gäller vattenverksamheten inom Stockholm Vatten. Vi tycker att det är viktigt att vi fokuserar verksamheten på ett sätt som genomgångar och genomlysningar av verksamheten har visat på. Det är inte så att man inte har granskat verksamheten i Stockholm Vatten. Det har gjorts en ganska omfattande genomlysning av verksamheten och man har konstaterat att det behöver renodlas. Det behöver vara en tydligare verksamhet. Man har väldigt höga administrativa kostnader och det är över huvud taget en ganska otydlig organisation.

Därför har vi från majoriteten tagit fram det här ärendet som är en fortsättning på den renodling som vi redan har antagit. Det är också en fortsättning på det ärende som vi hade uppe på förra kommunfullmäktige som handlar om att vi i största möjliga utsträckning ska titta igenom stadens verksamheter och upphandla eller avknoppa de verksamheter där det finns intresse för det.

Det finns i det här fallet ett tydligt intresse från anställda inom Stockholm Vatten att ta över den byggverksamhet som finns inom bolaget i dag. Det tycker jag är glädjande. Jag hoppas att vi kan gå vidare med den processen och att de som i dag jobbar inom Stockholm Vatten får möjlighet att ta över verksamheten. Laborativ verksamheten är en annan verksamhet där vi också sade vid det förra fullmäktigesammanträdet att där det finns tydlig verksamhet på marknaden kan man utsätta verksamheten för konkurrens.

Det är det som ligger till grund för att vi i det här ärendet har lämnat detta förslag som innebär en ny bolagsstruktur för Stockholm Vatten. Det innebär att vi gör en bolagsbildning för laborativverksamheten och en bolagsbildning för byggverksamheten för att sedan kunna gå vidare i renodlingsprocessen när det gäller Stockholm Vattens verksamhet.

Samtidigt jobbar vi naturligtvis med att fokusera på den övriga viktiga verksamheten som är vattenförsörjning och rening av vatten och även avloppssidan. Där har ju Stockholm Vattens styrelse att ta ställning till en ny vision. Det kommer upp på nästa styrelsesammanträde. Det har skickats ut handlingar om det.

Detta visar, tycker jag, att vi jobbar målmedvetet med att se till att det kommer att bli ett bra och effektivt bolag med fokus på att försörja stockholmarna med rent och bra vatten och ett bra system kring hela vattenförsörjningen i Stockholm.

Herr ordförande! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 116

Stellan F Hamrin (v): Ordförande! Stockholm har ett dricksvatten och en avloppsvattenrening som vi alla vet är bland de bästa och billigaste i Europa. Vid den senaste jämförelsen kom Stockholm främst. Det kan vi tacka Stockholm Vatten för. Man har tack vare samarbete, ansvar och kompetens gett stockholmarna det vatten de vill ha. En liter vatten i Stockholm kostar i dag ett öre.

Det som har byggts upp under hundra år har nu den nya högermajoriteten i staden börjat förstöra. Ideologiskt styrda krav på avknoppning, utförsäljning och neddragningar kan nu radera generationers kunskapsuppbyggnad. Stockholm Vatten är en klenod för staden, skapad av våra företrädare här i staden därför att dödligheten då var bland de högsta i Europa. Vad som behövs då som nu är rent dricksvatten och renat avloppsvatten hanterat av staden i dess egen regi.

Man byggde vattenverk i Norsborg. Man drog ledningar under vattenledningsvägen i kransen in till staden. Man fortsatte med nya vattenverk, nya reningsverk och nya ledningar. Hela tiden låg man i täten för den tekniska utvecklingen. Man förbättrade reningen och skötte underhållet. Det har man fortsatt med fram till i dag.

Inte nog med det. Stockholm Vatten har också kunnat bidra till att rena Östersjön genom att hjälpa länder på andra sidan havet. Man har byggt upp en egen forskningsverksamhet runt Sjöstadverket. Man har utvecklat nya enskilda avlopp vid Bornsjön och man har varit ansvarig för sjörestaureringen i Stockholm. Man har utvecklat biogasproduktion från rötslam så att stadens bussar slipper använda dyr importerad bensin.

Stockholm Vattens kompetens har varit en förutsättning för Stockholm Water Price – vattnets nobelpris och det största vattenpriset i världen.

All verksamhet måste ständigt förbättras och förnyas. Stockholm Vatten har kontinuerligt minskat personalstyrkan under många år. Man har effektiviserat verksamheten och man har sänkt priset. Stockholm Vatten har därför nu det bästa dricksvattnet och den bästa reningseffekten bland åtta utvalda huvudstäder i Europa, och man har det till låga priser.

Stockholm Vatten har, kort sagt, varit en effektiv ansvarskännande och mycket förutseende organisation – med andra ord en riktigt duktig och framgångsrik entreprenör.

Det är just det som är hela felet. Det är för högermajoriteten som en ulv i fårakläder. Sådan verksamhet kan inte finnas i ett kommunalt bolag utan vinstintressen. Därför måste det stoppas. Hade man kunnat hade man säkert sålt ut hela rasket till underpris, som man gjorde med Stockholm Energi. Nu kan man inte det tack vare den lag som den förra majoriteten i riksdagen stiftade. Då väljer man att stycka bolaget i stället.

Vattenförsörjning är en komplicerad högindustriell verksamhet med stränga krav på kvalitet och säkerhet. Det måste rinna hela tiden. Det får aldrig innehålla skadliga bakterier. Det kräver hundraåriga investeringar och ständigt och dyrt underhåll. Det är ett självklart naturligt monopol. Tillgången till bra och billigt vatten är en mänsk-

lig rättighet där tanken på vinstintressen och konkurrens egentligen är ganska orimlig.

När man styckar ett sådant bolag och skär ned i budgeten får det konsekvenser för verksamheten. Vilka de är återkommer jag till i mitt nästa inlägg.

Anförande nr 117

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Tack för den historiebeskrivningen, Stellan Hamrin. Vi har inte olika uppfattningar när det gäller uppdraget för Stockholm Vatten. Uppdraget är fortfarande att man ska leverera utmärkt dricksvatten, precis så som du beskriver. Man ska också jobba vidare med flera av de frågor som du beskriver. Vi har ingen annan ambition än den du beskriver.

Vi tror att det går att göra det på ett effektivare och bättre sätt. Det visar också de analyser som har gjorts. Man kan använda resurserna bättre.

I dag har man högre administrationskostnader än underhållskostnader i Stockholm Vatten. Det var i er budget det såg ut så. Det tycker jag inte är rimligt.

Anförande nr 118

S t e l l a n F H a m r i n (v): Vi kan bara konstatera att vi har ett vatten som är bland de billigaste och bästa i hela Europa.

Man kan ju göra företagsekonomiska analyser och visa på både det ena och det andra. Det har gjorts många analyser under åren, kanske för många. Den näst sista mynnade ut i att det var fullständigt meningslöst att stycka bolaget på det sätt som nu har skett. Även bland företagsekonomer finns det alltså olika uppfattningar.

Det blir sämre kvalitet, men det återkommer jag till.

Anförande nr 119

R e b w a r H a s s a n (mp): Ordförande! Överföring av verksamheterna byggprojekt och laboratorium i två nybildade bolag leder inte till att förbättra driften och göra produktionen billigare och säkrare. Det här förslaget leder till snabbare utförsäljning av viktiga delar av Stockholm Vattens verksamhet.

Ägaruppdraget är att sälja en del av verksamheten som tillhör en konkurrensutsatt och fungerande marknad. Jag tycker att den nya majoriteten är beredd att ta onödiga risker i förslaget utan att ta hänsyn till erfarenhet och den internationella marknaden.

Man kan titta på England på 80-talet. Där började man av ideologiska skäl privatisera och sälja vattenanläggningen. Nu kommer den tillbaka till offentligt ägande. Det leder till att vattenpriset har ökat. Det gäller i Frankrike också.

Det är jätteviktigt att miljöborgarrådet tar hänsyn till de internationella erfarenheter som finns.

Förslaget om avstyckning av viktiga delar av bolagens kärnverksamhet är speciellt olyckligt i kombination med andra neddragningar av verksamheten som föreslås i budgeten 2007.

Borgarrådet säger att man inte har ändrat uppfattning. Självklart har ni ändrat uppfattning. Ni vill att Stockholm Vatten bara jobbar med vatten. Det finns ingen gränsdragning med vatten kopplad till miljö och sjörestaurering.

Sammantaget ökar risken för att bolaget inte kan uppnå målet att leverera ett gott och säkert dricksvatten.

Du har nämnt en ny vision. I er nya vision vill ni inte att Stockholm Vatten ska vara ett föredöme för Europa. Ni vill bara att det ska vara bra inom den regionala verksamheten i Sverige.

Därför reserverar vi oss för beslutet till förmån för vårt förslag som vi lade vid det senaste sammanträdet. Den nya majoriteten har varit så snabb med det här förslaget om att överföra verksamheten till två bolag.

Ordförande! Förslaget handlar om avveckling av Stockholm Vatten. Förslaget leder till att utvecklingsarbete försvinner i Stockholm Vatten. Förslaget handlar om att uppskjuta miljöskulden och kostnader till kommande generationer. Förslaget innebär sämre och dyrare dricksvatten på sikt.

Ordförande! Förslaget innebär försämrat underhåll av avloppsnätet med stor risk för översvämning i bostadshus, industrier och restauranger i Stockholms stad och Stockholms län.

Ordförande! Med förslaget kommer vi att förlora Stockholm Vattens berömda internationella anseende på vatten- och avloppsområdet.

Anförande nr 120

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag vill informera lyssnarna och ledamöterna här i salen om att det här ärendet handlar om att man ska bilda ett byggbolag och ett laboratoriebolag. Det finns över huvud taget ingenting i det ärende som vi har att hantera just nu som säger att vi föreslår att vattenanläggningar eller reningsverk ska säljas. Det är lögn.

Anförande nr 121

R e b w a r H a s s a n (mp): När man är miljöborgarråd är det viktigt att man lär sig vad hållbar utveckling innebär. Hållbar utveckling handlar om att man måste ha en miljökonsekvensanalys. Man måste titta på de monetära och icke monetära bitarna.

Det här förslaget leder till utförsäljning. Lovar du att behålla Stockholm Vattens verksamhet inom offentlig sektor, inom kommunal ägandeform? Lovar du det?

Anförande nr 122

C a t h a r i n a T a r r a s - W a h l b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Det ärende som vi ska diskutera i dag är beslutet att bilda två nya bolag inom Stockholm Vatten, ett för byggprojekt och ett för laboratorieservice. Avsikten med att göra detta är i enlighet med de ägardirektiv som mycket hastigt kom till Stockholm Vatten om att man ska renodla och effektivisera verksamheten. Jag vet inte riktigt vad man menar med att effektivisera verksamheten. I det här ärendet verkar det som om det bara handlar om att avveckla delar som inte hör till kärnverksamheten eller kan utföras av andra.

Man ska sälja och outsourca särskilt byggledning, laboratorium och också bolaget för biogas.

Det här ärendet kom väldigt hastigt till Stockholm Vatten. Jag var precis vald som ledamot i Stockholm Vatten. Vice ordförande var ännu inte vald. Vi fick ett mejl om att vi skulle ha ett telefonsammanträde. Jag visste knappt någonting om Stockholm Vatten mer än att det är vatten i vattenkranen när man öppnar den och att man kan spola på toa.

Vi skulle per telefon fatta beslut om de här två nya bolagen. Det är otroligt!

Vi fick till stånd ett styrelsemöte där vi träffades. Vi socialdemokrater reserverade oss naturligtvis i det här snabba ärendet och ville ha en återremiss för att få en komplettering och få svar på vissa frågor om det som behandlas i ärendet om vilken effekt det skulle få i förlängningen.

Vi tänkte naturligtvis särskilt på de konsekvenser som ett sådant här beslut har för personalen. Vi vet att personalen är orolig. Forskningspersonalen vet ju inte var de hamnar. De vet bara att det ska säljas. De vet inte till vem. Det är en väldigt egendomlig gång.

Det är väldigt knapphändigt beskrivet – egentligen inte alls – vilken nytta det här har för kunderna. Det är ju kunderna som driver Stockholm Vatten genom att använda sig av Stockholm Vattens tjänster och betala för dem. Vad får de ut av att de här två bolagen bildas i avsikt att säljas?

Vad blir konsekvenserna för verksamheten i Stockholm Vatten? Innebär effektivisering att kostnader minskar, eller innebär det att man gör sig av med personal och köper in tjänsterna av någon annan? Vad är kostnaderna för att köpa in? Vem ska man köpa in av? Hur kommer upphandlingskompetensen att se ut?

Jag yrkar tills vidare bifall till Socialdemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 123

A n d e r s B r o b e r g (kd): Jag tycker att det är ganska okomplicerat att renodla verksamheten och dela upp den så att det blir mer tydligt. Man kan ha dem i varsin låda och lätt se hur de drivs. Det finns all anledning att göra det i alla möjliga verksamheter.

Debatten har varit lite skeptisk till konkurrens och vinst. Jag kan göra en jämförelse när det gäller labbverksamhet i sjukvården i Stockholms läns landsting. Där kan man ju också säga att det är väldigt viktigt att allt är korrekt och sköts bra. Tack vare att man har konkurrens där har man ju pressat priserna på analyser av prov till nästan hälften av de priser som man har i de landsting där man inte har någon konkurrens.

Man kan naturligtvis fråga sig vilka medborgare som har tjänat på det. Jag är glad att jag bor i Stockholm.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 124

C a t h a r i n a T a r r a s - W a h l b e r g (s): Ordförande! Du verkar ju inte orolig, Anders. Du tycker att det är bra att ha lådor. Men om man säljer lådorna utan att veta vad som händer när man säljer en låda blir det ju som i det där tv-programmet. Man får bjuda på en låda som man inte vet innehållet i och så kan man få en miljon, en Volvo eller sängar för 2 000 eller något annat.

Du är inte orolig, Anders. Borgarrådet Hamilton är inte orolig. De är oroliga i USA. De har skrivit till oss att de inte alls tror på det här. Deras erfarenhet är att när man säljer ut till lägsta pris får man sämre kvalitet. Det har skett i Kanada och i USA, säger de. Ända där borta är de oroliga.

Anförande nr 125

A n d e r s B r o b e r g (kd): När man lyssnar på Socialdemokraterna får lätt man intrycket att ni är trygghetsnarkomaner.

Jag förstår inte vad som är problemet med att ha ett särskilt bolag. Vad det handlar om är vad man gör av det, vilken upphandling man gör och så vidare.

Jag gör återigen jämförelsen med labbverksamheten i sjukvården. Det har inte lett till sämre kvalitet. Vi har tvärtom fått mer för pengarna. Det är väl bra.

Anförande nr 126

R e b w a r H a s s a n (mp): Ordförande! Det verkar som om Anders inte förstår eller också blundar han för saken. Vattensektorn är unik. Man kan inte jämföra den med andra infrastrukturiområden. Man kan inte jämföra vattensektorn med landstinget. I Stockholms stad har vi bara ett laboratorium. Ägarens uppgift är inte att skapa marknad för ett nytt laboratorium för att ha konkurrens. I dag har vi ett laboratorium i Stockholms stad som har kontroll på vatten.

Jag vill att du ska förstå det. Det är svårt att jämföra med landstinget.

Anförande nr 127

A n d e r s B r o b e r g (kd): Ordförande! När man lyssnar på Rebwar Hassan får man intrycket att vi ska göra oss av med allt vatten och ansvaret för det. Det är helt fel.

Man får naturligtvis följa detta noga. Jag förstår fortfarande inte vad problemet är. Vad är skillnaden när det gäller säkerheten mellan provverksamheten inom sjukvården och vatten? Det viktiga är att kunna sköta det på ett bra sätt.

Om det finns två aktörer på en marknad måste man ju hantera det och bete sig så att man gynnar en växande mångfald.

Anförande nr 128

Borgarrådet J ä m t i n (s): Ordförande! Det här är ett oerhört viktigt ärende. Precis som Ulla Hamilton sade handlar det egentligen inte om att spara pengar. Det handlar om bolagisering och det är en organisationsfråga.

Problemet för oss är att det ni anger som anledning till bolagiseringen är en ökad effektivisering i bolaget. Vi ställde därför ett antal frågor om hur den ökade effektiviseringen skulle leda till bättre vatten och bättre miljö, hur personalen skulle hantera processen och hur hela organisationen skulle kunna förändras på ett klokt och förnuftigt sätt. Vi har fortfarande inte fått några svar. Det är därför vi återupprepar frågorna om och om igen.

Vatten är livsnödvändigt – det är väl det minsta man kan säga. På det sättet är Stockholm Vattens verksamhet lika livsavgörande och central som en del av den landstingsverksamhet som Anders tog upp tidigare. Därför är det här ett av de viktigaste ärenden vi har att hantera på mycket lång tid.

Vi kan göra två analyser av varför vi inte får några svar på frågorna.

En kan vara att man inte har några svar på frågorna. De finns inte. Bakgrundsdokumentet ger inga svar på hur vattnet blir bättre, hur vi på ett effektivt sätt får bättre vatten eller hur vattenreningen eller labbverksamheten blir bättre på grund av bolagiseringen.

En annan kan vara att man kanske inte riktigt bryr sig om det och att det är en ideologiskt driven bolagisering för att man tycker att privat drivet alltid är bättre än offentligt drivet.

Så dogmatisk får man inte vara. Vi måste leta efter den organisationsform och driftsform som är den bästa i varje givet läge. Men då måste man ställa frågorna innan man beslutar om bolagiseringen, inte efteråt. Det är det vi vänder oss emot.

Jag tolkar det här som att det i huvudsak är ett ideologiskt drivet beslut. Man vill att saker och ting i huvudsak ska bedrivas i privat verksamhet.

Man gömmer sig bakom en ny VA-lag som gör att vi måste avgränsa hur kärnverksamheten i Stockholm Vatten är utformad och genomförs. Det kan man göra på olika sätt. Det här är ett sätt. VA-lagen säger inte att man måste skära ned och förändra i andra verksamheter.

Den huvudsakliga kritik som vi har mot detta är att vi inte får några svar på frågorna. Hur blir vattnet bättre? Hur får vi ännu renare vatten i Stockholm? Hur får vi ännu effektivare hantering av ett så väl fungerande bolag som Stockholm Vatten?

Anförande nr 129

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag trodde att vi var överens om att vi har en väldigt bra vattenkvalitet i Stockholm. Det här ärendet handlar inte om att vi ska ha ännu bättre vatten. Det är inte därför vi gör det här. Det är för att vi tycker att det är viktigt att vi har en bra vattenkvalitet. Vi vill jobba vidare med den frågan. Vi kan konstatera att vi har väldigt höga administrationskostnader som bland annat beror på en otidlighet i bolagskonstruktionen.

Med en större renodling av verksamheten där man från bolagets sida kan upphandla byggverksamheten och upphandla laborativ verksamheten talar all erfarenhet för att man också kan effektivisera och minska kostnaderna. Det är grunden för förslaget.

Anförande nr 130

Borgarrådet J ä m t i n (s): Jag trodde att det här ärendet handlade om hur stockholmarna ska få ännu bättre vatten på ett ännu effektivare sätt, hur reningen ska bli bättre och hur bolaget ska fungera bättre. Jag trodde att det var det ärendet handlar om. Tydligt var det inte så.

Effektivitet är för oss en verksamhet som når uppsatta mål med minsta möjliga resursåtgång. Det kan alltså vara många tanter och gubbar som jobbar, men målen nås på det effektivaste sättet. Det är inte antalet gubbar och tanter det handlar om, utan hur väl man får det rena vattnet till sig eller hur väl avloppsreningen sker.

Uppenbarligen handlar ärendet inte om hur vattnet ska bli renare, utan om något annat.

Anförande nr 131

S t e l l a n F H a m r i n (v): Den nya högermajoriteten ska alltså skära ned på Stockholm Vattens verksamhet. Av ett framgångsrikt, internationellt erkänt, samhällsägt bolag som har totalansvar för produktion och miljö vill man skapa ett nytt bolag som bara sysslar med vad högermajoriteten kallar för kärnverksamhet där totalansvaret är borta och där samordningen av vattnets kretslopp har förlorats. Där ingår inte sådana oväsentligheter som miljökunskap och byggledning.

Stockholm Vattens tidigare modell stod för en bra och billig vattenproduktion i samhällets regi, känd världen över som Stockholmsmodellen. Vi får se vad det nya Stockholm Vatten ska stå modell för.

Man minskar personalen med 20 procent. Man minskar utredningsinsatserna. Man minskar underhållet av pumpar och reservoarer. Man säljer ut miljöavdelningen. Man säljer ut byggledning och projektering. Man säljer ut experimentverksamheten i Hammarby sjöstad. Man minskar underhållet av ledningarna med 100 miljoner.

Detta sker utifrån en teoretisk analys där varken dricksvattenkvalitet eller miljöförhållanden ingår som en aktiv komponent. Det är den sänkta taxan som är själva utgångspunkten. Service och miljö blir en restpost.

Vad som händer behöver vi inte ens fundera över. Det kan man utläsa ur bolagets egen analys som jag har här.

Där kan man läsa att minskad utbyggnad av separata dagvattenledningar enligt bolaget inte ger några kortsiktigt stora negativa konsekvenser. På sikt leder det generellt till ökat ut- och inläckage med måttliga skador. Reduceringen på huvudavlopps nätet ger ökad riskexponering. Vad är det – jo, flera hål i nätet och ökad risk för bakterier.

Mindre utredningsinsatser ger fel prioriteringar, säger man. Vad är det? I bästa fall bortkastade pengar. Lägre strategisk kompetens ger, säger man, högre kostnader. Man hoppas att det ska rätta till sig på sikt.

Utförsäljning av labbet, som vi pratade om, förutses ge högre kostnader, inte lägre. Man anser att det inte är troligt att det ger sämre kvalitet.

De nya köparna av byggledningen har sämre kunskap om nätet, erkänner man. Minskad egen kunskap och analys ska kompenseras med omvärldsbevakning. Det blir alltså någon som sitter och läser i stället för att man själv aktivt jobbar med problemen.

Det finns risk för att utförsäljningen av byggledningen ger driftstörningar och fördröjningar. På sikt kan det bli bättre. – Bra lär det aldrig bli, frestas man att tillägga.

Minskat underhåll till 0,4 procent av ledningarna innebär att vi ska dricka vatten ur ledningar som är 250 år gamla.

Principen är, säger man, att man ska sluta med löpande underhåll och övergå till avhjälpande underhåll. Vad är det? Jo, man lagar när det går håll.

I Stockholm Vatten erkänner man att det kommer att bli sämre.

Det här går naturligtvis inte ihop. Bolaget konstaterar därför helt på egen hand att för att man ska uppnå bolagets nya och sänkta mål måste nästa generation skjuta till mer pengar. Det står i den egna utredningen. Detta är dock, efter vad man själv har sagt tidigare, förbjudet. Man får inte skjuta över kostnader med vattentaxan till kommande generationer.

Beslutet att stycka Stockholm Vatten har upprört många. Det bör inte genomföras.

Stöd till Vänsterpartiets reservation!

Anförande nr 132

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Stellan Hamrin vet mycket väl att de undersökningar av avloppsledningsnäten och ledningsnäten som i dag sker kommer att

fortsätta framöver. Det här är en skräckpropaganda som jag inte tycker är värdig den här fullmäktigesalen.

Det är inte så att den här majoriteten vill försämra vattenkvaliteten i Stockholm. Det är faktiskt inte så. Vi jobbar med ett mål som innebär att vi ska ha bra vatten. Vi vill säkra vattenförsörjningen för stockholmarna framöver. Vi jobbar mycket medvetet med en dagvattenstrategi. Vi kommer att återkomma i den frågan. Där ska andra aktörer vara med och finansiera för att säkerställa att så lite smuts som möjligt rinner ut i våra dagvattentäcker.

Det är en ganska förfärlig skräckpropaganda som framför allt Stellan Hamrin håller på med.

Anförande nr 133

S t e l l a n F H a m r i n (v): Jag citerade alltså från detaljerad budget för år 2007 som presenterades den 6 mars. Detta står i bilaga 1 och bilaga 2. Var och en kan läsa där själv.

Anförande nr 134

R e b w a r H a s s a n (mp): Ordförande! Det här ärendet handlar om avveckling av Stockholm Vatten. Det handlar om att utvecklingsarbetet kommer att försvinna i Stockholm Vatten. Förslaget handlar om att skjuta upp miljöskulden på framtiden.

Herr ordförande! Det finns ett antal erfarenheter och resultat av studier av vattenförhållanden i Europa i fråga om ägande- och driftsformer. Vi borde dra nytta av de erfarenheterna.

Herr ordförande! Majoritetens modell handlar om rak utförsäljning av viktiga delar av Stockholm Vatten. Jag tror att de har hämtat inspiration från England.

Jag har en fråga till borgarrådet, eftersom hon är miljöborgarråd. Man brukar ha miljösynpunkter eller miljöanalyser i alla beslut som rör vatten och miljö. Jag vill att miljöborgarrådet ger mig svar utifrån tre aspekter.

Den första handlar om miljö och kvalitet och avloppsbehandling.

Den andra handlar om ägande- och driftsformer. Vad är bäst för Stockholm Vatten och för stockholmarna?

Den tredje handlar om att jag vill veta vad förslaget leder till när det gäller kostnadsutveckling och taxenivå i framtiden. Vi har en ny vision i Stockholm Vatten som är visionslös. Vi hade en bättre vision när den gamla majoriteten och även minoriteten var med och i två dagar diskuterade visionen i Stockholm Vatten fram till 2015. Alla ledamöter i styrelsen var överens. Nu är avveckling på gång av den bästa vision som vi fattade beslut om 2005.

Ordförande! Stockholm Vattens uppgift är inte att skapa en inre marknad för byggprojekt och laboratorium.

Ordförande! I Frankrike steg vattentaxan betydligt mer än index efter privatiseringen. Det kommer att ske i Stockholm också.

Ordförande! Vattensektorn är unik. Man kan inte jämföra med landstinget så som Anders gör. Det är ett av naturen givet monopol. Ingen har tänkt sig att bygga och driva alternativa konkurrerande anläggningar till en och samma kund.

Av 97 stora städer i Storbritannien är det bara två som har fullständig trestegs-vattenrening. I Stockholms stad har vi inte det problemet. Vi behöver inte investera i den mån man privatiserar.

Anförande nr 135

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag kände inte till att man måste göra miljö-konsekvensanalyser när man ska göra bolagsbildningar. Detta ärende handlar om bolagsbildning och att man ska överföra vissa verksamheter i bolagsform när det gäller Stockholm Vatten.

Det handlar inte om att vi ska avveckla reningen. Det handlar inte om att vi ska sälja ut hela Stockholm Vatten. Det handlar inte om att vi ska genomföra något som man har gjort i Frankrike eller något som Margaret Thatcher gjorde för 20 år sedan.

Det här handlar om att vi ska bilda två nya bolag – ett laboratorium och ett bygg-bolag. Punkt slut!

Anförande nr 136

R e b w a r H a s s a n (mp): Bakom bolagiseringen kommer det att ske utförsäljning. Bakom förslaget ligger att ni har tagit en modell för snabb försäljning. Om du lovar att behålla de delarna är det helt okej. Lovar du det?

Anförande nr 137

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Det är ett otyg att alltid ställa en fråga när jag inte har möjlighet att replikera. Det har skett två gånger nu.

Jag har inte för avsikt att lägga fram något förslag om att sälja Stockholm Vattens VA-verksamhet. Är det ett svar?

Anförande nr 138

C a t h a r i n a T a r r a s - W a h l b e r g (s): Ordförande! Sälja vatten kan du inte, Ulla. Det är väl det enda skälet till att du inte gör det.

Du sade att det här ärendet handlar om att bilda två bolag – punkt slut. Men det är ju inte ”punkt slut”. Avsikten är ju i steg två utförsäljning och att sälja det här av skäl som du säger är att vi har så höga administrationskostnader i Stockholm Vatten. Väldigt höga, säger du. Det ska effektiviseras.

Administrationskostnaderna är det laborativverksamheten? Är det laborativpersonalen som är den administrativa personalen? När du talar om att vi har

jättehöga administrationskostnader föreställer man sig att det är folk som vänder papper och räknar ut löner och kanske är tio gånger fler än vad de borde vara. Laboratieverksamheten är ju mycket personalintensiv. Byggverksamheten är också mycket personalintensiv. Det är väl administrativ personal, även om vi föredrar att kalla det personal inom tjänstesektorn.

När det gäller laboratieverksamheten är du inte orolig, Ulla Hamilton. Det känns väl skönt för dig. Men ni kommer att avhända er kontrollen av dricksvattnet. Det kommer kanske att ha konsekvenser för hur vattenkvaliteten är. Det är sådant vi vill ha beskrivet. Kommer det att ha konsekvenser? Det vet inte vi. Det vet inte du. Du kan inte veta det, för då hade det väl stått i ärendet att det inte har några konsekvenser.

Vi har inte fått svar på de frågor som vi har ställt och som är oerhört viktiga för oss. Att vara med på det här tåget och bilda två bolag går jättebra, men vilka blir konsekvenserna? Vad blir det i fortsättningen? Hur påverkas kundnyttan? Vad har det här för konsekvenser för våra kunder? Det oroar oss. Det oroar faktiskt fler än oss socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister här i salen. Det har varit mycket om detta i medierna.

Vi har fått en beskrivning när det gäller Hammarby Sjöstadsverket. Det projektet skulle läggas ned. KTH har tagit över det, men vi vet inte vad som fortsättningsvis sker med den forskningsverksamhet som bedrivs där. De har fått pris för att Hammarby Sjöstadsverket har en verksamhet som är bland de främsta i de nordiska länderna. Man har fått pris för att man har en idé, konstruktion, praktisk tillämpning, forskning, vetenskaplig avhandling med mera och för att man på ett betydelsefullt sätt främjar vattenmålen. Det har vi gjort oss av med.

På en fråga i riksdagen svarar Folkpartiet: Vi kan inte lägga oss i hur KTH kommer att sköta den här verksamheten i fortsättningen eftersom det är ett fritt universitet.

Anförande nr 139

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Vattenkvaliteten är Stockholm Vatten ansvarigt för oavsett om man har en egen laboratieverksamhet eller inte. Om Stockholm Vatten inte sköter den verksamheten kommer miljöförvaltningen att se till att Stockholm Vatten sköter det. Det finns ingen anledning att oroa sig i den delen.

Vice ordförande i Miljö- och hälsoskyddsnämnden skrattar. Men det är faktiskt så att Miljö- och hälsoskyddsnämnden har myndighetsansvar för att kontrollera den här verksamheten.

Jag har tagit initiativ till en diskussion med KTH och IVL så att verksamheten i Hammarby Sjöstadsverket kan överföras till dem. De är mycket glada och lyckliga över det. De ser fantastiska möjligheter att jobba med forskning på det här området. Det är en potential som de inte har haft hittills. Jag ser att vi kommer att få en jättebra lösning på detta.

Jag ser inga som helst problem. Det finns ingen anledning att svartmåla detta.

Anförande nr 140

C a t h a r i n a T a r r a s - W a h l b e r g (s): När du säger att det är miljö och hälsa som har ansvaret blir jag riktigt orolig. Det är möjligt att de har ansvaret, men de har inga pengar. Ibland kräver ansvar resurser för att man ska kunna fullfölja sitt ansvar.

Vi gör oss av med kompetens med den personal som är så kunnig att de har fått pris. Det vill ni sälja. Att då lägga över det på miljö och hälsa låter väldigt egendomligt.

Jag tror att man måste ha laboratorieverksamhet för att Stockholm Vatten ska kunna garantera hög kvalitet på vattnet. Annars får man bara hålla tummarna och hoppas att det är bra när de inte kan analysera vattenkvaliteten.

Hammarby sjöstadsverk hoppar inte av glädje över att ha tagit över detta på eget ansvar. Det här var ett projekt där vi förenade staden, det allmänna och akademien på ett bra sätt. Vi hade nytta av varandras kunskaper.

Anförande nr 141

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande, fullmäktige! Man kan inte låta bli att delta i en sådan här debatt där så viktiga saker står på spel för Stockholm. Jag tar tillfället i akt att debattera detta med miljöborgarrådet.

I den senaste replikväxlingen sade Ulla Hamilton att det inte finns anledning att vara orolig för kvaliteten eftersom Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tillsynsansvar. Jag håller med dig. Det finns ingen anledning för stockholmarna att vara oroliga i dagsläget. Vi har en kompetent verksamhet i dag, både på Stockholm Vatten och på Miljö- och hälsoskyddsnämnden för att kunna se till det.

Om vi börjar bli oroliga som vet vilka möjligheter vi ger det ansvariga bolaget Stockholm Vatten och den kontrollerande tillsynsmyndigheten, Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen, finns det ändå skäl att ta sig en funderare. Det hade varit skönt om den borgerliga majoriteten hade gjort det lite tidigare i det här ärendet.

Miljöpartiet avslår alltså detta förslag med hänvisning till en text som lades på det senaste styrelsemötet i Stockholm Vatten, men som inte finns med i ärendet. Det kommer snart att delas ut till gruppledarna.

Jag skulle vilja rikta uppmärksamhet på vad det egentligen är för nytta med detta. Du var mycket tydlig med att det inte handlar om att få bättre kvalitet. Den är redan så bra som den kan bli. Den ska inte bli bättre. Vi hoppas då att den inte heller ska bli sämre. Det ska bli billigare, och det är administrationen som ska bli billigare.

Jag kan ställa samma fråga som Tarras-Wahlberg var inne på. Vad är det hos laboratoriepersonalen eller i byggledningssektorn som är den stora administrationen? Det kanske finns något där, men det är inte tillräckligt analyserat för att man ska veta att man tar hem de ekonomiska vinsterna.

När det gäller laboratorieverksamheten känner jag mig som engagerad i Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen definitivt orolig. En anledning till att Miljö- och hälso-

skyddsförvaltningen inte har haft några kostnader för tillsyn av Stockholms vatten, som är ett livsmedel enligt den nya livsmedelslagstiftningen, är att vi har haft ett bolag som har skött sin egen kontroll så bra. Man vet att de har kunskap genom laborieverksamheten. De har skött sig. Man har inte behövt någon tillsyn.

Jag hoppas att miljöborgarrådet i så fall anslår pengar till Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen för att man ska kunna ha bättre tillsyn när man knoppar av och säljer ut laborieverksamheten. Det är ett klart orosmoment att kvaliteten på vattnet i Stockholm kan bli sämre.

Jag kan inte låta bli att kommentera något som Anders Broberg sade. Han sade till Socialdemokraterna att de är trygghetsnarkomaner. Jag tycker att det här ärendet var ett illa valt exempel. Om det är något område som vi som ansvariga politiker i Stockholm bör vara trygghetsnarkomaner på är det väl stockholmarnas vatten. Det finns ingen anledning att ta risker med vattnet, Anders Broberg.

Anförande nr 142

A n d e r s   B r o b e r g   (kd): Ingen här i salen är ute efter att försämra vattenkvaliteten. Det har aldrig varit någon sådan diskussion.

I många debatter är Socialdemokraterna oroliga för saker. Om man nu gör ett särskilt bolag är man orolig för både det ena och det andra. Det tycker jag är konstigt.

När vi pratar personalpolitik finns det ju kollektivavtal. Det finns regler för hur man ska hantera sådana här frågor. Jag har svårt att förstå varför man är så orolig.

Anförande nr 143

Å s a   R o m s o n   (mp): Jag kan inte uttala mig om Socialdemokraternas oro. Jag var väl tillräckligt tydlig med att man kan vara orolig om man vill ha en bra vattenkvalitet när ni bolagiserar den laborieverksamhet som gör kvalitetstesterna på vattnet. Vi behöver den verksamheten för att veta att vi har bra kvalitet på vattnet och för att snabbt kunna åtgärda saker.

Det är inte en laborieverksamhet som det finns många av i Stockholm. Det finns bara ett bolag, som Rebwar Hassan sade. Om de experterna flyttar till en annan stad kommer vi inte att ha kompetensen kvar i regionen. Det är inte att jämföra med sjukhussektorn som är mycket större. Vattensektorn är väldigt liten.

Det är fel att säga att man är trygghetsnarkoman bara för att man inte vill att ni ska sälja ut en sådan viktig verksamhet. Då är man en som vill stärka den kvalitetssäkring som aldrig kan bli för stor när det gäller en så viktig vara för människors dagliga liv i Stockholm som vatten.

Anförande nr 144

S t e l l a n   F   H a m r i n   (v): Bolaget säger att utförsäljningen av labbet kommer att leda till högre kostnader och att de andra förändringarna kommer att leda till sämre kvalitet. Det är bara att läsa i den skrift som jag läste ur.

Förslaget har väckt protester, bland annat, som Catharina sade, i den världsledande expertgrupp som Naturvårdsverket har använt för att ge underlag för Östersjöns restaurering. Där ingår också den första mottagaren av Stockholms vattenpris som har skrivit ett brev till Ulla Hamilton och uttrycker sin bestörtning över det som har hänt.

Man förklarar att den miljökompetens som fanns hos Stockholm Vatten och de 40 åriga analysresultat som gruppen har tagit fram är unika i världen i detta avseende. Utan de resultat som är fritt tillgängliga och kvalitetssäkrade bara i ett samhällsägt och öppet bolag hade gruppen inte kunnat utföra sitt arbete. Nu avbryts den unika miljöövervakningen och forskningen.

Man kan inte säga att miljö och hälsa kommer att göra något. De ska, som ni sade, sköta sitt myndighetsansvar. Det är inte att se till bolagets bästa eller utveckla nya metoder eller se till att de oerhört viktiga tidsserierna fortsätter. De behövs ändå och är oerhört viktiga.

Med privata bolag kommer ny personal, ny insamlingsteknik och nya metoder med möjlighet att sälla urvalet av data. Det innebär att serien bryts.

Universitetsforskare utför sina analyser i egna laboratorier. Man upphandlar inte det till lägsta pris vart tredje år. Ni kan ju fundera lite över varför man gör på det viset.

Det här ärendet har, som sagt, hastats fram. Vid styrelsemötet i Stockholm Vatten som pågick i flera timmar var det inte en enda av de närvarande majoritetsledamöterna som sade ett enda ord, utom ordföranden själv. Antingen hade man inte läst handlingarna eller också ville man inte försvara beslutet.

Utförsäljningen av Hammarby Sjöstadsverket till universitetet skapar naturligtvis problem. Det har drivits tillsammans och vi har på så sätt kunnat tillgodose Stockholm Vattens behov. Nu övergår det i universitetets ägo och det blir naturligtvis deras intressen som styr vad verket ska syssla med. De intressena är säkert jättebra för forskningen och ur många synpunkter, men de är inte nödvändigtvis de bästa för Stockholm Vatten.

Vi ser det som viktigt att kvaliteten bevaras både i ledningsnät och i miljön. Vi tycker att det är nödvändigt att grundläggande verksamheter som vatten-, energi- och trafiksystem ska ägas av kommun och samhälle. Om vi får möjlighet kommer vi att återta vad som nu säljs ut. Vi kommer att återanställa personalen. Vi kommer att kraftigt förbättra underhållet av ledningsnätet. Vi kommer att se till att stadens sjöar restaureras. Vi kommer att höja taxan precis så mycket att det blir möjligt.

Anförande nr 145

Borgarrådet Hamilton (m): Stellan Hamrin läser upp vad professorerna i USA har skrivit i sitt brev. Då kanske han också kunde läsa mitt svar till dem som klargör att deras farhågor är helt obefogade. Vi kommer inte att avbryta analysserierna. Vi kommer naturligtvis att fortsätta med dem, precis som tidigare. Det är inte sant att serierna ska avbrytas. Stockholm Vatten har ansvaret att se till att man håller koll på vattenkvaliteten. Det kommer Stockholm Vatten att fortsätta att göra, oavsett om

man har en egenregiverksamhet som är en laboratorieverksamhet eller om man upphandlar den verksamheten från någon annan. Sköter inte Stockholm Vatten den verksamheten har Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen myndighetsansvar att granska att Stockholm Vatten sköter detta. Det gör Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen redan i dag.

Vi har från majoriteten sagt att sådan verksamhet som handlar om människors hälsa och livsmiljön i Stockholm är prioriterade områden. Ni behöver inte vara oroliga. Man kommer att fortsätta att jobba med de här sakerna.

Vi har ingen utförsäljning av Sjöstadsverket. Vi kommer att överlåta verksamheten, som i vilket fall som helst skulle ha fasats ut vid årsskiftet.

Anförande nr 146

Stellan F Hamrin (v): Man kan inte läsa ur brev som man inte har fått ta del av. Det intressanta är att vi inte ens fick reda på att brevet hade kommit in. Det fick vi reda på bakvägen.

Anförande nr 147

Rebwar Hassan (mp): Ulla Hamilton nämnde miljöförvaltningen. Man kan vara orolig för miljöförvaltningen också. Hur ska de hinna kontrollera vattnet? Ni har ju skurit ned på miljöförvaltningen.

Ordförande! Stockholm Vatten har helhetsperspektivet på vattenhanteringen. Det är en viktig del i arbetet för en hållbar utveckling. Bolagets miljöarbete är därför inte begränsat bara till vatten. Det omfattar även andra områden fram till nu. Vad som kommer att hända efter det här beslutet är oklart.

De tre aspekter som jag har påpekat ger varken du eller beslutet svar på. Det handlar om miljö och kvalitet. Det handlar om ägandeform. Det måste finnas ett alternativ att jämföra med. Som miljöborgarråd måste du visa vilka ägandeformer vi har. Internationellt finns erfarenheten.

Det handlar också om prisutveckling och vattentaxa.

Jag vill ha svar på de tre aspekterna på beslutet. Det handlar om ägandeform. Vi har bolagisering, men det finns en koppling till de här bitarna också.

Jag vill att du som miljöborgarråd ska ha ett politiskt och ideologiskt öppet synsätt på beslutet och inte bara tänka på det monetära som ni gör i majoriteten. Ni måste tänka på den icke-monetära biten som handlar om hälsa- och miljöperspektivet i Stockholms stad.

Jag vill att du ska svara på mina frågor.

Anförande nr 148

Borgarrådet Hamilton (m): Ordförande, fullmäktige! Det är fantastiskt vilka långtgående slutsatser man kan dra av ett ärende som handlar om att överföra vissa

verksamheter i Stockholm Vatten i bolagsform. Det finns en lagstiftning som väldigt tydligt reglerar vattenkvaliteten. Det är ett av de absolut viktigaste livsmedlen, som flera har varit inne på tidigare. Självklart kommer Stockholm Vatten att också fortsättningsvis att se till att den lagstiftningen följs. Precis på samma sätt, oavsett om man har egen laboratorieverksamhet eller upphandlar den verksamheten, kommer man att löpande mäta vattenkvaliteten. Det sker hela tiden. Om ni har varit på till exempel Henriksdalsberget har ni sett att det mäts hela tiden. Det kommer man att göra framöver också.

Dessutom har vi dubbelkontroll, till och med trippelkontroll, för länsstyrelsen är också involverad i de här verksamheterna. Det är inte korrekt som ni påstår, att vi kommer att sluta att granska vattenkvaliteten i Stockholm. Det är helt felaktigt. Här handlar det om att möjligtvis upphandla någon annan som ska göra det. Det är vad det här ärendet handlar om, inte om att vi ska sluta att mäta vattenkvaliteten i Stockholm.

Anförande nr 149

R e b w a r H a s s a n (mp): Ordförande, fullmäktige! Det kan komma att mätas, men det är inte i samma utsträckning som det görs i dag. Ert synsätt på politiska beslut handlar bara om ekonomi. Ni kan inte tänka på det långsiktiga miljöarbetet i Stockholms stad. Som Stellan Hamrin har påpekat har personalen i Stockholms stad yttrat sig och menar att det blir dyrare för Stockholms stad och Stockholm Vatten med vattenmätningen.

Anförande nr 150

S u n e G i d g å r d (s): Ordförande, fullmäktige! Vem är orolig? Jag är orolig. Många är oroliga. Vatten har betydelse i stort och i smått för människor och för djur och natur. Genom Järvafältet rinner Igelbäcken. Det är en månghundraårig vattenled med unik förekomst av bland annat fiskarter. Igelbäcken är reglerad, vilket bland annat innebär att torra somrar riskerar Igelbäcken att torka ut. Hittills har Stockholm Vatten ställt upp och tillfört vatten innan uttorkning skett. Vad finns det för möjligheter och garantier med en privat aktör att ta hänsyn till Järvafältets behov av vattenvård?

Jag yrkar bifall till den socialdemokratiska reservationen i kommunstyrelsen.

§ 19 Översyn av stadens administration (utl. 2007:46)

Anförande nr 151

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Det här ärendet gäller alltså en översyn av stadens administration. Det borde vara ett ovanligt enkelt och självklart ärende. Det initierades år 2005 av den dåvarande majoriteten, s, v och mp. Dåvarande finansborgarrådet var mycket engagerad i det här. Under förra perioden gjordes det i själva verket en rad utredningar och genomlysningar av stadens administration, inte minst i fackförvaltningarna. Bland annat blev det kraftiga besparingar på fastighets- och trafiksidan som resultat.

Det är inte för mycket sagt att den nuvarande oppositionen där och då hade bra fokus på frågan om administrativa effektiviseringar. Men, ordförande, fullmäktige, det som var en sanning 2005 är uppenbarligen ett dåligt skämt 2007, och detta fast det i grunden är precis samma enkla självklara fråga. Ska vi spara på lokaler och administration för att kunna satsa på kärnverksamheter, eller ska vi inte göra det?

Socialdemokraterna har helt olika svar på den frågan beroende på när man frågar dem. Er översyn 2005 var enligt er själva viktig, välbehövlig, den gav svar på många frågor och det kom flera bra förslag. Vårt ärende om i grunden samma sak handlar nu enligt er inte längre om att förbättra kvaliteten. Det är ogenomtänkt, det har, hemska tanke, ideologiska förtecken och är tydligen allmänt avskyvärt. Men förklara, kära socialdemokrater, så att vi förstår vadan denna enorma upprördhet. I vilket ögonblick blev er fina och viktiga översyn till vår fula skitiga och elaka översyn, för att tala med Ettore Scolas film från 1976? I vilket ögonblick blev det här mjuka gulliga besparingsärendet ett hårt och i grunden oacceptabelt ärende?

Följdfrågan är förstås: På vilket annat sätt vill ni spara så där 200 miljoner kronor på administration och lokaler? Det var er avsikt att göra det 2005 när ni styrde. Jag utgår från att ni inte försvarar onödiga lokalkostnader eller onödig administration mer i dag än när ni styrde. Därför bör ni med gott samvete stödja vårt förslag i det här ärendet här i kväll, som jag yrkar bifall till.

Anförande nr 152

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag är inte helt säker på att jag kan förklara det så att Rolf Könberg förstår, men jag är beredd att göra ett allvarligt försök.

Det är, precis som Rolf sade, vi som initierade den här utredningen. Det gjorde vi naturligtvis utifrån utgångspunkten att det skulle gå att effektivisera vår administration i kommunen. Till vissa delar kan jag också se att utredaren och remissinstanserna tydligt har sagt att det finns en sådan potential, att det finns fog för det resonemanget. Men man måste kunna säga när man läser materialet att det finns en del problem och frågetecken. Om vissa delar är okomplicerade och kan centraliseras och samlas i en egen förvaltning ganska friktionsfritt är det väl ingen överdrift att säga att när man läser det här kan man redan nu se en del svårigheter i en del områden.

Jag tycker att de resonemang som finns i remissvaren faktiskt förtjänar att tas på allvar och inte bara viftas bort i ett något slags agitatoriskt travesterande av olika filmcitat. Vi vill inte att ett nytt centraliserat lönesystem i slutänden ska leda till att man tvingas fylla i fler blanketter på den enskilda administrationen. Det är väl inte tanken. Vi vill inte att en samordning av en del funktioner i en samlad förvaltning ska leda till att en del organisationer tvingas bygga upp en parallell administration. Det är väl inte det som är syftet.

Problemet med det här är inte att det är felaktiga ingångspunkter. Jag tycker fortfarande att det var rätt ingångspunkter: se över administrationen och se vad man kan centralisera och effektivisera. Men det här är inte borrat i tillräckligt mycket. Det ser man när man läser materialet. Utifrån det har vi velat ha en återremiss. En av de stora frågorna är hanteringen av löneadministrationen och frågeställningarna om den, som har sagts av flera organisationer och inte minst SKTF.

Sedan är naturligtvis en orsak till att vi inte vill vara med på det här den privatiseringsiver som dyker upp igen. Det slås fast redan nu att vissa verksamheter ska privatiseras. Där är det inte ens intressant för majoriteten att se om den nya kommunala förvaltningen blir bra, utan det är ett ideologiskt ställningstagande som svarar på frågan som jag fick förra gången: Tror ni inte att de kommunala förvaltningarna kommer att vinna upphandlingarna? Nej. Vi ser att ni inte låter kommunen vara med. Er inriktning är inte billigare och bättre eller effektivare utan privat, varken mer eller mindre. Det är det som är kärnan i er politik. Det är stor risk att det är precis så det blir, det blir inte billigare eller bättre. Det blir bara privat.

Jag yrkar bifall till den socialdemokratiska reservationen.

Anförande nr 153

R o l f K ö n b e r g (m): Om vi är överens om att det finns en sådan potential, vi verkar vara överens om att det finns en potential på i storleksordningen 200 miljoner kronor att spara, blir det då inte lite löjligt att vad som i grunden är samma ärende och som var så otroligt mjukt och gulligt från början nu är hårt, kallt och elakt? Jag låter bli filmcitaten. Kan man för någonting som i grunden är samma ärende så radikalt byta åsikt bara för att man fick skjuta in det här magiska ordet ”privatisering”? Det är väl där som vi har det ideologiska förtecknet.

Nu är jag inte säker på att vi i kväll, lika lite som för tre veckor sedan, menar samma sak när ni pratar om privatisering och sådana ord som ni tar i er mun. Vi pratar om upphandling och att fråga andra om de kan leverera samma eller bättre kvalitet till samma pris. Det är och förblir frågorna, och de frågorna vill vi ha svar i det här ärendet, precis som vi ville i ärendet för tre veckor sedan. Om det är det som är det ideologiska förtecknet ska vi vara oense av i grunden samma skäl som för tre veckor sedan. Men då driver vi igenom det här i kväll med stolthet och glädje, för det är bra för skattebetalarna att vi gör det.

Anförande nr 154

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Det kanske underlättar om du läser ärendet och läser vår reservation. I ärendet står det: Denna verksamhet ska

utföras av en extern entreprenör. Det betyder inte upphandling eller avknoppning, eller konkurrensutsättning. Det betyder att det utförs av en extern entreprenör.

Om du läser vår reservation kommer du kanske att se att vi inte yrkar avslag utan återremiss därför att vi tycker att det fortfarande är en del saker som inte är tillräckligt utredda, att det faktiskt inte går att se vilka effekter det får om man gör som det står här med löneadministrationen och med LISA Självservice. Det betyder att vi har svängt om 110 eller 180 grader. Det betyder att vi ser en del problem som inte är utredda och att vi menar att det är oansvarigt att rösta för någonting som man inte kan se konsekvenserna av.

Anförande nr 155

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande, fullmäktige! Apropos din definition, Rolf, den där nysvenskan, att om man låter ett privat företag ta över kommunens verksamhet är det inte privatisering. Jag vet inte riktigt om ni hittar på nya definitioner här, men det är ganska intressant språkligt fenomen som vi skulle kunna diskutera någon gång.

Jag skulle vilja säga så här: Vi tycker i Vänstern att man alltid ska se över stadens verksamheter. Världen förändras, och då måste verksamheterna förändras med den, men det betyder inte att man ska köpa alla förslag som kommer fram. Det vi gjorde under förra mandatperioden är just att vi ville se hur administrationen kan förändras och förbättras.

Men det här förslaget som nu har kommit till fullmäktige är faktiskt ett väldigt dåligt förslag. Det är ett förslag med väldigt stora brister, vilket många remissinstanser faktiskt har framfört. Det är därför som vi vill ha en återremiss av det här ärendet. Vi tycker inte att det går att fatta beslut på grundval av den information som vi har fått fram i utredningen.

Det är några saker som är särskilt allvarliga, till exempel konsekvenserna av de besparingar som görs. Jag tror inte att vi är överens om de här 200 miljonerna, att det ska vara en besparing på 200 miljoner. Det kan jag inte se att vi är överens om. Det finns inga sådana underlag i det här ärendet som gör att man kan vara överens om det. Det finns inga siffror som visar hur stora omstruktureringskostnaderna är. Det kommer att bli enorma omstruktureringskostnader när man ska göra den här centraliseringen.

Sedan tycker jag att det är väldigt sorgligt att man inte har tittat på de faktiska försök som pågår mellan stadsdelsnämnderna. Det finns lokala samverkansprojekt som stadsdelsnämnderna lokalt har tagit initiativ till och som har gett väldigt bra resultat. Det finns ingen beskrivning av det. Det finns ingen jämförelse med vad en centralisering skulle innebära i förhållande till de andra. Vad skulle vara bäst?

Det kan hända att lösningarna som bygger på lokala förslag är både mer kostnadseffektiva och kvalitativt bättre än en centralisering. Men här pratar man bara om stordriftsfördelar, men man säger inte ett ord om stordriftsnackdelar.

Slutligen skulle man vilja se hur de effektiviseringsvinster som ni pratar om fördelas till kärnverksamheterna. Det måste vara det som är själva poängen. Det finns heller ingen konsekvensbeskrivning i det här förslaget.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets återremissförslag.

Anförande nr 156

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag vill först säga att jag har gigantiskt mycket större respekt för Vänsterpartiets och Miljöpartiets beslutsförslag. Miljöpartiets förslag innebär ju bifall i vissa avseenden och avslag i andra. Vänsterpartiet vill ha en återremiss för ett visst antal, förvisso en ganska lång katalog, specifika syften, saker som de vill ha ytterligare belysta. Det är helt okej.

Jag har betydligt mindre respekt för Socialdemokraternas motsvarande återremissförslag som ju är språkligt grundat på 180 graders omsvängning i ett ärende som de initierade och som i något ögonblick, som fortfarande återstår för er att definiera, gick från att vara mjukt och gulligt till att vara hårt och elakt. Förklara gärna, Roger Mogert, exakt när det skedde.

Sedan när det gäller språkbruket: En extern entreprenör innebär inte privatisering. Det är en annan utförare av kommunalt finansierad verksamhet. Det skulle jag vilja säga är sedan 90-talet etablerat språkbruk att skilja på vem som finansierar och vem som utför. Privatisering är när någonting inte längre utförs i offentlig regi över huvud taget. Centrumkompaniet är ett exempel på privatisering, men det är inte det vi pratar om nu.

Anförande nr 157

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande, fullmäktige! Den här språkliga diskussionen är väldigt intressant, men den kanske vi inte ska ta just i kväll. Däremot tycker jag, Rolf, att om du tycker att det är motiverat med att mäta mer, som vi faktiskt vill i våra förslag och krav, för att kunna gå vidare i det här ärendet då tycker jag faktiskt att ni ska gå med på vår återremiss.

Anförande nr 158

Borgarrådet E d h o l m (fp): Ordförande, fullmäktige! Det här var ett av de mycket bra initiativ som den förra majoriteten tog när man bestämde sig för att göra en rejäl översyn av stadens administration. Naturligtvis var bakgrunden den att Annika Billström, som då var finansborgarråd, ansåg att det sannolikt fanns ganska stora pengar att tjäna på genom att göra en översyn, att centralisera en del av administrationen och så vidare. En av ambitionerna var så klart att spara in pengar så att man sedan kan föra över de pengarna till kärnverksamheterna. Det måste vara en målsättning för varje majoritet att hela tiden försöka göra administrationen så effektiv som det bara är möjligt i en stad.

Därför tycker jag att det känns rätt så bekymmersamt att Socialdemokraterna nu när de inte längre är i majoritet så kan svänga i denna fråga. Det tycker jag är lite sorgligt. Jag är tämligen övertygad som att det här ärendet skulle ha sett exakt

likadant ut ifall ni hade haft kvar makten. Det beror på att för varje styrande majoritet är det enormt viktigt att se till att varje krona används på ett så effektivt sätt som möjligt. Det är lite sorgligt att Socialdemokraterna inte vågar stå för och ta ansvar för den utredning som de själva har initierat.

Det handlar inte bara om att effektivisera administrationen, utan det handlar också om att öka tillgängligheten för medborgarna. Jag tror att det kommer att bli en väldigt viktig uppgift de kommande åren nu att se till att Stockholms medborgare kan nå de olika verksamheter som man är intresserad av på ett bättre och enklare sätt än vad de kan göra i dag alldeles oavsett var någonstans i staden man bor och alldeles oavsett vad det är för verksamhet man är intresserad av. I dag är vi fortfarande för gammalmodiga när det gäller till exempel att utnyttja IT och webbaserade tjänster. Det här tror jag kommer att öka möjligheterna för medborgarna att ta reda på hur man söker dagis, hur man betalar boendeparkering och så vidare. Vi får ett mer effektivt och webbaserat system för detta.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag, och jag tycker att det är tråkigt att Socialdemokraterna har svängt i den här frågan.

Anförande nr 159

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Man är inte sämre än att man kan ändra sig, var det någon som sjöng i valrörelsen, som ni kanske kommer ihåg.

Jag var den som tog beslutet och startade utredningen i personalutskottet. Jag tycker fortfarande att det var rätt och riktigt, jag tycker inte att det finns någon anledning att ångra det. Men det finns också en orsak till att man gör en utredning innan man fattar beslut, det finns en orsak till att man har en remissrunda innan man fattar beslut. Det här är ett så stort ärende att det har skickats på remiss på alla instanser, som ni kanske har noterat. Ni har frångått den principen, har jag förstått. Men det gör man för att kunna se var problemen finns. I det här materialet finns det problem, exempelvis med att införa LISA Självservice för alla. Det framkommer ganska tydligt, som ni väljer att inte borra vidare i utan säger att det här inför ni ändå. Det kanske inte är så konstigt att vi skulle vilja se att man tar reda på konsekvenserna av innan man fattar beslutet.

Anförande nr 160

Borgarrådet E d h o l m (fp): Ordförande, fullmäktige! Borgarrådet Mogert säger att man inte är sämre än att man kan ändra sig. Nej, men det är väldigt tråkigt när den ändringen av åsikten enbart beror på att man har förlorat makten.

Anförande nr 161

A n n M a r i e E n g e l (v): Jag kunde inte låta bli att gå upp när du sade att avsikten med det här ärendet är att se till att tillgängligheten för medborgarna ska bli bättre. Om du läser remissvaren ser du att de flesta stadsdelsnämnderna är oroliga för att tillgängligheten kommer att bli sämre. Det är en jättelik centralisering. Om man till exempel flyttar in reception och växel och support på IT, som i dag ligger på

stadsdelarna, centralt blir det en sämre tillgänglighet för medborgarna. Det är ett av de stora problemen i det här förslaget.

Vissa saker är vi överens om att man kan centralisera, som pensionsutbetalningar och sådant. Men när det gäller närheten till medborgarna är det exempelvis jätteviktigt att ha någon som sitter i receptionen och växeln och som kan ta emot medborgarna och slussa dem rätt och som känner till vilken tjänsteman som gör vad. Det är hela den tillgängligheten som kommer att bli mycket sämre med denna enorma centralisering av administrationen som ni går in i utan att lyssna på vad remissinstanserna säger.

Anförande nr 162

Borgarrådet E d h o l m (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag är ledsen att behöva påpeka det, men de flesta medborgare i Stockholms stad anser att de är medborgare i just Stockholms stad. När de ringer till Stockholms stad vill de ha bra snabba besked. Det är klart att de inte bryr sig särskilt mycket om ifall växeltelefonisten sitter i Katarina-Sofia eller om hon eller han sitter i Rinkeby. Huvudsaken är att man får bra och snabba besked.

I dag är det så med stadsdelsindelningen att väldigt många medborgare känner att de inte är en del i en och samma stad, utan att de faktiskt skyfflas runt när de har olika frågor som de vill ställa och som gäller alldeles oavsett vilken stadsdel de råkar bo i.

Anförande nr 163

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Vi har också ett förslag till beslut i detta ärende som jag yrkar bifall till.

Egentligen är det så att vi alla här i rummet är överens om att onödig administration inte ska finnas. Men vi kanske har olika syn på hur mycket man kan skära ned. Vad är rimligt? Vi kanske har olika syn på hur blint man måste följa en utredning, en utredning med ett förslag behöver inte alltid ha kommit fram med de förslag där man har utrett olika konsekvenser. Jag förstår inte heller hur ni kan säga att ni vet vad det här förslaget innebär när ni inte ens kan redogöra för hur många färre anställda Stockholms stad kommer att ha inom administrationen som en konsekvens av det här förslaget. Det är någonting som ni själva borde ha berett.

Sedan tycker jag att ni är ganska duktiga på att försöka er på en retorik. Ni säger: Ja, vi sparar pengar, men det blir bättre service.

Vem skulle tro att en så här stor besparing över 200 miljoner kan innebära bättre service? Det är ganska stora förändringar som görs. Den del som vi mest tveksamma till är att slå ihop löneadministrationen. Det när någonting som vi tidigare sagt att vi är tveksamma till. Vi tror att man måste vara ganska försiktig. En alldeles för bantad administration får konsekvenser för arbetsmiljön, och det får också konsekvenser för servicen. Det blir sämre service ifall man gör för mycket bantningar.

Man behöver ha en syn på administration där man faktiskt tar hänsyn till vad konsekvenserna blir i förlängningen. Vi har ibland sett besparingar som leder till kostnadsökningar i framtiden när man gått fram alldeles för hårt.

Jag tror att vi alla här i salen vill spara där det går att spara och vill ha en effektiv administration, men vi har olika syn på hur snabbt man kan gå fram.

Anförande nr 164

Borgarrådet E d h o l m (fp): Ordförande, fullmäktige! Det är rätt ofta så att oppositionspartier, inte minst Miljöpartiet, säger: Visst kan vi spara men inte just nu och inte just här. Därför tycker jag att det skulle vara intressant om Yvonne Ruwaida kunde ge några exempel där det faktiskt går att spara i stadens administration utan att Miljöpartiet tycker att det är fel. Vi är beredda att lyssna på alla besparingsförslag som Miljöpartiet ger.

Anförande nr 165

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Jag fick frågan vad vi tycker att vi skulle kunna spara på. Hade Lotta Edholm läst vår egen reservation hade hon sett att det vi är mest tveksamma till är löneadministrationen men att till exempel inom IT tror vi finns en besparingspotential .

Vi säger inte, som borgarrådet Edholm säger, nej, det går aldrig att skapa en effektivare administration. Vi har visat på att det är ett område där vi kan tänka oss det. Läs gärna oppositionens förslag till beslut innan du kommenterar det.

Anförande nr 166

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Gå med på återremiss, sade Ann-Margarethe Livh. Jag måste klara ut en sak. Att vi har respekt för ert agerande och era argument betyder givetvis inte att vi stöder återremissförslaget.

Mitt första inlägg var mycket tydligt riktat, inte till Ann-Margarethe Livh, utan till Socialdemokraterna som där och då, år 2005 som ni minns, drev igenom kraftiga besparingar som förutom administration och lokaler också drabbade fastighetsunderhållet, bland annat i detta hus. Det är, mina vänner, samma parti som nu lägger ut dimridåer genom att berömma sitt eget besparingsinitiativ, som jag citerade nyss, självberömmet. Samtidigt har man generellt och rätt onyanserat distanserat sig från oss när vi nu fullföljer det här ärendet.

Jag har därför mycket större respekt för Miljöpartiets rätt nyanserade yrkande, med delvis bifall och Vänsterpartiets preciserade återremissyrkande. Jag har till exempel, Ann-Margarethe Livh, stor respekt för önskemålet om ”en plan för hur effektiviseringsvinsterna ska fördelas till kärnverksamheterna”. En sådan plan kommer givetvis i ett ärende som heter budget. Men det behövs ingen återremiss utan beslut här i kväll.

Jag yrkar bifall till vårt förslag.

Anförande nr 167

Borgarrådet L i v h (v): Jag tycker, Rolf, att det inte är speciellt klokt av dig. Om du skulle vilja att till exempel Vänsterpartiet skulle köpa ett sådant förslag måste du

kunna bevisa att de här pengarna verkligen går till kärnverksamheten. Det ska du bevisa innan förslaget tas och inte efter. Det tycker jag inte är speciellt klyftigt.

Anförande nr 168

R o l f K ö n b e r g (m): Jag vill säga att det var ett av de mest sårande angrepp som Ann-Margarethe Livh har riktat mot mig. Jag skulle alltså inte vara driftig. Jag vet inte riktigt hur jag ska försvara mig mot det, men bortsett från det vill jag säga att Ann-Margarethe Livh kan vara lugn: Den apparat som vi har till vårt totala förfo- gande kommer att se till, och vi kommer mycket noga att bevaka det, att de pengar som nu frigörs när vi sparar, med eller utan er medverkan, på administration och lokaler kommer i lämpliga delar att komma tillbaka till kärnverksamheterna.

Jag misstänker att vi får återkomma till det i ett antal kommande budgetdebatter, och jag ser fram emot varenda en av dem så att vi kan visa att vi på den här sidan är lite driftiga då och då.

Anförande nr 169

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Det är ett svårt ärende. Det märks på att ingen i majoriteten som egentligen svarar på kritiken. Det är klart att ingen vill stå här och vara den som ska svara på hur man ska göra på fastighetskonto- ret med en enhetligt införd LISA Självservice. Det är rimligen ingen som vet, för det framgår inte av det här ärendet. I stället går man till attack mot att vi faktiskt vill lyssna på remissvaren, attack när vi vill ha svar på en del av de frågor som inte går att undvika om man tar sig tid att läsa igenom det här ärendet.

Jag kan påstå att vi inte ångrar att vi har dragit i gång det här. Men i den här skepnaden hade vi nog inte skrivit fram ärendet. I någon mening är det driftigt att ha gjort det, men frågan är om det är särskilt klokt. Det lär väl visa sig när det landar ut i verksamheten.

Anförande nr 170

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Jag vill lyfta fram stadsdelsnämndsperspektivet, nämligen Skärholmen. Vi hade följande tillägg till förvaltningens förslag, som jag tycker att det är väldigt viktigt att få fram. Det är att det är oerhört viktigt att man tar hänsyn till de erfarenheter som finns ute i stadsde- larna om verksamheter som har fungerat bra. Risken är annars att samordningsvinster som i beräkningar ser ut som en optimering av både ekonomiska och administrativa effektiviseringar i stället leder till sämre service till medborgarna, personalgrupper och till en sämre arbetsmiljö. Vi vill även understryka att utredningen inte alls redovisar de negativa effekterna och kostnaderna för omstrukturering i samband med skapande av gemensam service.

I en så stor stad som Stockholm måste det finnas möjligheter för även medarbetare med medicinska och andra hinder i yrkeslivet att ha en plats i vår organisation. Det försvåras när verksamheten blir mera koncentrerad. Vi vill även understryka vår egen stadsdels behov av nära service utifrån att en stor andel av våra medborgare har ett annat modersmål än svenska.

En så stor stad som Stockholm ska naturligtvis se över möjligheterna att samordna verksamheter och kunskaper för att ge medborgare och personal optimal service för våra skattepengar. Det är dock viktigt att man inte bara ställer storskalighet mot lokalt baserade verksamheter och service. Vi måste också kunna kombinera det lilla med det stora för att ta till vara kunskaper och effektivisera för stockholmarnas bästa. Det som är en besparing på ett ställe kan leda till en kostnad någon annanstans.

Vi vill därför åter understryka vikten av att i utredningar redovisa de negativa effekterna av och kostnaderna för de föreslagna omstruktureringarna. Jag tycker att det håller fortfarande.

Anförande nr 171

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Vi har rätt ut formalia. Vår avsikt var inte att minoritetsremittera ärendet även om vi principiellt tycker att det är dåligt utrett. Därför kommer vi att ändra vårt yrkande till ett avslagsyrkande, men principiellt tycker vi att ärendet borde ha återremitterats. Det är inte färdigberett.

*§ 23 Avgifter för markvärme**Åtgärder med anledning av revisionsrapport (utl. 2007:50)*

Anförande nr 172

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande, fullmäktige! Jag skulle vilja lägga till en sak i det här ärendet med anledning av revisionsrapport eftersom vi är kritiska till hur dåvarande gatu- och fastighetsförvaltning, nuvarande trafik- och renhållningsförvaltning, hanterade frågan om markvärmen som vi har i innerstaden och i centrumområden. Där vill Miljöpartiet lägga till att i samband med den förändring som man gör nu när man ska se över systemet och börjar stänga av en del fastighetsägare som inte betalar avgifterna för markvärme borde det konverteras så att vi säkerställer att vi har miljövänlig markvärme. Det kan man ha och vi har också på många ställen, men inte på alla. Det är fjärrvärmenätet som används och inte direktverkande el som ju är som att elda för kråkorna. Det är, mina vänner, inte speciellt miljövänligt. I dagsläget är det inte ens speciellt ekonomiskt vare sig för staden eller för fastighetsägarna.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen.

§ 26 Försäljning till SMÅA AB av del av Erstavik 6:1, Södra Hedvigslund i Nacka kommun
Genomförandebeslut (utl. 2007:53)

Anförande nr 173

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det här är ett typfall av ärende där det kortsiktiga tänkandet har fått styra, där vi skjuter oss själva i foten, eller mer passande: Vi sågar av den gren vi sitter på.

Vi har nyligen instiftat Flatens naturreservat. Och jag visar här en bild där ni kan se reservatet. Nu kommer man att bebygga en väldigt viktig spridningskorridor intill Flatenreservatet. Man isolerar alltså reservatet. En del säljs nu till SMÅA. Man ser helt tydligt att det blir en stor barriäreffekt. Dessutom är vi på väg att bygga ut en av gatorna i Skrubba som också kommer att bli en barriär i det södra skogsområdet.

Helt uppenbart är det här ett kortsiktigt beslut. Det leder ofrånkomligen på sikt till att vi får en minskad biologisk mångfald i naturreservatet. Med Moderaterna i ledningen som i princip styr själva i den här kommunen sågar vi inte av grenen genom något slags fogsvans utan det är mer en motorsåg som härskar. Då går det väldigt snabbt att såga av den gren som vi sitter på.

Nacka kommun är det som ska anta detaljplanerna för det här. Men Miljöpartiet avstyrker å det bestämdaste den här utförsäljningen av viktiga delar av en grön kil. Jag hänvisar till vårt yttrande i kommunstyrelsen.

Anförande nr 174

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Ordförande, fullmäktige! Cecilia Obermüller säger att det här är ett typfall på hur den nya majoriteten agerar. Det här är inte något nytt ärende, Cecilia, utan det här är ett bostadsområde som har funnits med i planerna de senaste 20 åren. Dina tidigare koalitionskamrater, Socialdemokraterna, har varit med på vagnen hela tiden. Det är Miljöpartiet och Vänsterpartiet som har reserverat sig i det här ärendet.

Nacka kommun tycker att det här är en alldeles utmärkt lösning. Om de inte har antagit detaljplanen kommer de att göra det ganska snart och ser fram mot en byggnation i det här området, som har funnits enligt plan väldigt länge.

Jag tycker att det känns rätt naturligt att i ett sådant läge där kommunen äger marken och vill att det ska byggas bostäder ser vi till att vi också kan leverera den del som vi kan leverera, det vill säga att vi möjliggör bostadsbyggandet på den marken på den kommande detaljplanelagda yta där kommunen väldigt klart har tydliggjort att de vill ha ett bostadsbyggande.

Den stora skillnaden mellan oss och er i det här fallet är att ni tycker att Stockholm ska säga nej och hindra Nackas bostadsplaner, medan vi säger: Var så god, vill ni förverkliga detta får ni göra det.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 175

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige! Som du vet tycker Miljöpartiet inte alltid samma saker som Socialdemokraterna. Därför är vi också ett eget parti.

Det här är ett typiskt dåligt byggnadsprojekt. Det blir utspridd småhusbebyggelse. Det är hus bredvid hus bredvid hus med parkering för de egna bilarna. Det är alltså typiskt *urban sprawl*, dålig kollektivtrafikförsörjning och många bilister som kommer att åka in mot Stockholms centrum och förvärra de miljökvalitetsproblem som vi har i staden. Det är en ytterst dålig typ av bebyggelse i Stockholms kransområden.

Dessutom är det här del av de friluftsområden som stockholmarna använder. Vi borde i stället låta bli att sälja de här områdena och bevara dem som friluftsområden för stockholmarnas bästa. Dessutom skjuter vi oss själva i foten eller sågar av den gren vi sitter på genom att isolera Flatens naturreservat, som alltså så sikt kommer att få en sämre biologisk mångfald. Isolerar man ett område kan inte växtlighet och djur röra sig där.

Anförande nr 176

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Jag vill hänvisa till Vänsterpartiets reservation i den här frågan. Vi tycker att det här är ett område som är väldigt viktigt för det rörliga friluftslivet för stockholmarna i hela den här delen av staden. Vi tror faktiskt att stockholmarna uppskattar väldigt mycket sina friluftsområden och vill slå vakt om dem. Vi tycker inte att Stockholms kommunfullmäktiges främsta plikt är att se till att Nacka kan bygga fler småhus, utan vår plikt är att slå vakt om stockholmarnas intressen. Nu har vi de här områdena, som är väldigt uppskattade och populära, och vi tycker att vi ska behålla dem i stadens ägo och se till att stockholmarna även i framtiden har tillgång till stora friluftsområden.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation.

Anförande nr 177

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Ordförande, fullmäktige! Jag kan inte låta bli att göra fullmäktige uppmärksam på det inte alls är speciellt långt från Nackareservatet som det här området ligger.

Anförande nr 178

A n n M a r i E n g e l (v): Jag vet inte om jag eller någon har hävdat att det är långt från Nackareservatet. Jag har sagt att det är ett viktigt friluftsområde för stockholmarna. Jag är övertygad om att de flesta stockholmare vill ha tillgång till flera stora friluftsområden. Det behövs i en växande storstad.

§ 27 Stockholms stads reviderade program för kvinnofrid (utl. 2007:54)

Anförande nr 179

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Ett beslut i dag om ett program för kvinnofrid eller mot våld i nära relationer kommer inte att imponera på dem som blev våldtagna i går eller på dem som kommer att bli misshandlade i morgon. Jag är rädd för att ny kunskap om hur många kvinnor som drabbas varje år just här i Stockholm, kunskap vi inte hade för bara några månader sedan, inte kommer att lindra smärtan för dem som verkligen är drabbade.

Men vi här inne vet samtidigt bättre än de flesta att ny kunskap och systematisk kunskap är en förutsättning för att kunna göra saker och ting åt ganska väsentliga problem. Jag tror att dagens program därför är ett viktigt steg, trots sin delvis byråkratiska prosa. Det är ett gediget jobb, huvudsakligen gjort under förra mandatperioden, och vi i nuvarande majoritet ställer oss i allt väsentligt bakom det arbetet.

På ett par viktiga punkter har vi gjort förändringar dock. Den första är att vi huvudsakligen antar det ursprungliga förslag som utarbetades av socialtjänstförvaltningen, utan de i vårt tycke något tveksamma och lite propagandistiska tillägg som nämndens majoritet gjorde på sluttampen. De delarna kanske vi återkommer till i diskussionen. Vi lägger till ett par viktiga uppdrag till programmet för fortsatt fördjupning av de delproblem som kretsar kring hedersrelaterat våld och hedersrelaterad olaglig livsbegränsning.

Vi gör det här av ett par goda skäl. Det första är att vi upplever att hedersvåld och hedersliv, som man kanske snarare ska beskriva det som innan det går till handgripliga våldsamheter, är ett rätt grovt underskattat problem. Vi känner namnen på några få individer som har dödats eller skadats. Vi vet något mindre om dem som utsätts för våld, hot och trakasserier och nästan ingenting alls om dem som lider i tysthet.

I slutet av april kommer det att publiceras en nationell kartläggning som ganska väl skattar problemets omfattning i hela riket. Vi vet fortfarande väldigt lite om problemets omfattning här i Stockholm. Att ha en omfattningsuppfattning är ganska viktigt, inte minst för att kunna stoppa två vanliga och felaktiga missuppfattningar. Den ena missuppfattningen är att detta är ett problem som är så litet att det nästan inte förtjänar att uppmärksammas. Den andra är den lika grava missuppfattningen att alla människor från vissa etniska grupper eller regioner i världen ägnar sig åt det vi kallar för hedersvåld. Båda de sakerna måste vi motverka.

Ett annat skäl är att vi faktiskt saknade dokumenterad kunskap om hur vi upptäcker, beivrar, åtgärdar och förebygger de här problemen. Det är väl känt i dag att socialtjänsten uppfattar polisens och rättsväsendets förmåga att beivra brotten som extremt liten. Det är lika väl känt att många frivilligorganisationer uppfattar socialtjänstens förmåga att upptäcka vad som verkligen är hedersrelaterat våld som väldigt begränsad. I längden kan vi inte ha det på det sättet.

Ett tredje skäl är att lagstiftningen inte håller. Den råder inte vi i den här lokalen över, men vi kan uppmärksamma väsentliga lagstiftningsbrister, både i socialtjänstlagen och i lagen om vård av unga.

Det sista skälet är att det förebyggande är nödvändigt, att det akuta i skyddade boenden är lika nödvändigt, men däremellan har vi en ocean av okunnighet om vad som egentligen äger rum.

Jag tror att socialtjänsten och polisen behöver lära sig mera. Det är det ena fundamentala uppdraget vi kommer att äga. Det andra är ett mycket bredare anslag. Då handlar det om att vi har en sfi och en introduktion för nyanlända invandrare som inte är bra över huvud taget i dag, men de är allra minst bra när det gäller att motverka sådana här problem. Hur detta ska förbättras är ett riktigt långsiktigt integrationsarbete som inte främst är en social angelägenhet utan som ligger både på skolroteln och på integrationsroteln, som berör i stort sett hela staden och som inte är ett arbete som jag på något vis upplever att vi bär exklusivt ansvar för. En del saker av detta kommer att komma tillbaka för beslut i fullmäktige.

Allra sist: Redan nu måste en del saker göras mer akut. Det kan göras omedelbart inom ramen för socialtjänstnämnden och socialtjänstförvaltningen utan att vänta på ytterligare beslut. Det är framför allt att ordna en samlad jourverksamhet. Före sommaren, när väldigt många unga kvinnor upplever ren oro för vad sommaren ska innebära för deras del, ska vi ha en samlad och fungerande jourverksamhet som stöttar de flickor som behöver hjälp.

Anförande nr 180

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Det här är ett väldigt viktigt ärende, som jag tycker tyvärr har fått en mycket märklig politisk vändning som ur min synvinkel är problematisk. I alla fall när jag flyttade hit, från en av de där våldsamma hederskulturerna, det vill säga USA, var det inte så svårt att räkna ut att man inte ska döda sin fru eller sina barn. Jag tror att det är ganska typiskt i de flesta länder. Det gör att jag funderar på varför man pratar om hederskultur på det här sättet över huvud taget.

Bland annat om man tittar på statistiken över dödligt våld kan man se att 2006 var det 77 kvinnor som dödades, 2005 var det 75 kvinnor och 2004 var det 73 kvinnor. 66 kvinnor dödades 2003 och 65 år 2002. Av dessa var det såvitt jag vet väldigt få som handlade om hedersmord. Det är därför jag tycker att den här typen av agerande är lite märkligt. Dessutom har man stött och blött den här frågan i evigheter. I synnerhet alliansen, som på ett bra sätt tog upp frågan om utanförskap, verkar fortfarande ha problem med att koppla utanförskap till brottslighet. Det är där vi kanske missar mycket.

För några år sedan gjorde länsstyrelserna en nationell utvärdering av hedersvåld. De kom fram till att det som vi behöver, inom socialtjänsten och inom polisen, är att förstå andra länders kultur bättre. Vi behöver bättre tolkar. Problemet är att i de flesta hedersmordsfall har kvinnan gått till polisen, hon har gått till socialtjänsten och sagt: Min pappa kommer att mörda mig. Hon skickades hem. Är det en del av den svenska hederskulturen, att skicka hem tjejer för att bli mördade? Det är där vi måste fundera

över hur det kommer sig att våra egna tjänstemän inte förstår det samhälle vi lever i. Ibland undrar jag om vi förstår det samhälle vi lever i.

Anförande nr 181

C e c i l i a Ö n f e l t (c): Ordförande, fullmäktige! Syftet med programmet uttrycks på det här sättet: Det ska skapa förutsättningar för ett likvärdigt arbete med kvinnofridsfrågor i stadens nämnder och bolag. Då tänker jag att det förutom de rent mänskliga aspekterna faktiskt finns ytterligare ett skäl för staden, inte minst som arbetsgivare, att arbeta med kvinnofridsfrågor. Den synpunkten kanske låter lite krass, men misshandel är dyr. Det är dyrt för den som drabbas, men det är också dyrt för samhället.

Jag läste nyligen en undersökning från Umeå universitet där man har kartlagt kostnader med utgångspunkt från en enda förövare. Under en följd av år, jag tror det var nästan 30 år, har *en* man och fyra fästmör och fruar kostat samhället totalt ett flertal miljoner. Detta inbegrep kostnader för vård, sjukskrivningar, förlorad arbetsförtjänst, terapi för kvinnor och barn, försäkringar, skadegörelse, utebliven skolgång, polisingripanden, domstolsförhandlingar med mera.

Den här undersökningen var för mig, som i alla fall har arbetat med frågorna i många år, en väldigt viktig belysning av ett stort och komplicerat ämne. Om vi nu ska se till att våra nämnder och bolag allihop får samma information skulle jag livligt rekommendera den här undersökningen. Jag ska försöka skaffa fram den till borgarrådet för vidare spridning i staden.

Bifall till kommunstyrelsens förslag, förstås!

Anförande nr 182

I n g e r S t a r k (v): Ordförande, fullmäktige! Problemet med det kvinnofridsprogram som vi ska ta ställning till här i kväll är inte det som står i det, utan det stora problemet är allt det som inte står där och som socialborgarrådet kallar för propagandistiskt. När socialtjänstnämnden beslutade om programmet den 18 maj 2006 gjordes flera mycket viktiga tillägg. Jag ska läsa upp några av dem.

– Det första syftet med Stockholms stads program för kvinnofrid är att minska mäns våld mot kvinnor.

– Stockholms stads program för kvinnofrid har sin grund i FN:s definition av våld mot kvinnor samt FN:s deklaration om avskaffande av våld mot kvinnor.

– Det förebyggande elevhälsoarbetet är en av de viktigaste insatserna för att ändra attityder och förebygga våld och kränkningar mot unga flickor och pojkar.

Allt detta är nu borta och mycket till. Jag skulle vilja veta varför.

Dessutom tycker jag att Ulf Kristersson lite grann marginaliserar det stora samhällsproblem som mäns våld mot kvinnor innebär till att bli ett problem för de andra, inte ett problem för vanliga stockholmare, som du uttryckte det. När du presenterade de

nya riktlinjerna för försörjningsstöd visade du en overhead där kvinnofridsbroten låg i det som var Stockholms baksida och inte hos vanliga stockholmare. Det är ju en av de kunskaper vi har, att mäns våld mot kvinnor faktiskt inte bara försiggår i så kallat utanförskap.

Under förra mandatperioden drog vi i majoriteten i gång ett väldigt intensivt arbete mot det hedersrelaterade våldet. Vi prioriterade bland annat bidrag till organisationer som arbetade med dessa frågor. Vi startade ett rådgivningscenter för utsatta ungdomar. Vi startade också en dialog med etniska organisationer och även med några imamer. Vi tycker att det är väldigt bra att det här arbetet nu verkligen går vidare. Jag tycker också att det förslag du hade, Ulf Kristersson, om någon sorts jourverksamhet inför sommaren är ett mycket bra förslag. Det stöder vi. Vi bidrar gärna med de kunskaper vi faktiskt har just när det gäller hedersrelaterat våld, för jag tycker att vi arbetade bra med det och vill gärna delta i det arbetet.

Med detta vill jag yrka bifall till Vänsterpartiets och Socialdemokraternas gemensamma reservation i kommunstyrelsen. Men jag skulle vilja ha svar från dig, Ulf Kristersson, varför du menar att de, som jag ser det, mycket viktiga tillägg vi gjorde skulle vara propagandistiska.

Anförande nr 183

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag behöver inte upprepa exakt det som Inger Stark nyss sade i talarstolen. Vi har ju lämnat en gemensam reservation. Mycket av det som Ulf Kristersson inledde med är vi överens om i hela salen. Det är inte så att någon tycker att de här frågorna inte är viktiga. Det är därför vi debatterar dem. Jag tänkte bara nämna några av de saker som ändå gör att vi har lämnat en reservation, att vi inte tycker att det som stod tidigare bara var en massa tomma slagord i luften utan att de faktiskt skulle kunna ha en reell påverkan.

Det ena är, som Inger Stark också påpekade, att syftet med programmet måste vara att väldigt tydligt ta ställning för att minska mäns våld mot kvinnor i nära relationer. Vi vet att mycket av mäns våld mot kvinnor sker bakom stängda dörrar i familjen. Vi måste också öka kvinnors trygghet i staden. Där måste jag säga att det är väldigt bra om vi kan göra gemensamma insatser för att ha jourverksamhet, inte minst inför sommaren. Men man måste också förstå att våldet mot kvinnor oftast finns i hemmet. Det är inte så att vi direkt kan vidta konkreta åtgärder, utan det vi måste göra är att uppmärksamma detta och förmedla det som står i vår reservation när det gäller hur vi bedriver kampanj gentemot stadens invånare.

Det andra är att man kan tycka att vi pratar och antar ett antal program i den här salen, och det är ju inte så att bara för att vi gör det blir det verklighet i morgon. Men det är ändå viktigt att se varför vi gör det och inte bara förringa det och säga ”ja, ja vi har plockat bort det här folkhälsoprogrammet”, som Moderaterna har gjort. Det fanns faktiskt en koppling, inte minst till det övergripande brottsförebyggande rådet som tillsattes förra våren.

Det tredje som vi vill lyfta fram är att hedersrelaterat våld är viktigt att belysa. Det togs många initiativ som är bra och som vi påtalade under förra mandatperioden. Vi

ser inte ytterligare skäl till att särskilja det mot övrigt våld mot kvinnor utan vill se det sammantaget.

Utifrån de utgångspunkterna vore det intressant att höra socialborgarrådets synpunkter och vad det i så fall är i den text som gällde tidigare som var speciellt propagandistiskt. Med det yrkar jag bifall till reservationen från s och v i kommunstyrelsen.

Anförande nr 184

Z a i d a C a t a l á n (mp): Ordförande! Jag tycker att det här är en fruktansvärt viktig fråga. Jag måste säga att jag skäms över att vi håller på och föreslår utredningar fortfarande, när vi vet att det är så många kvinnor som är drabbade av våld i nära relationer. Jag jobbar själv i en kvinnojour. Nästan varje fredag får jag ta emot samtal från kvinnor som berättar om hur de i princip måste fly för sina liv, och vi måste hjälpa dem. Frågan är då hur länge vi ska hålla på och utreda.

Precis som Paul Lappalainen tidigare sade har vi utrett det här. Länsstyrelsen hade detta uppdrag från 2002, och vi vet precis vad som krävs. Det är därför som ansatsen i tilläggsförslaget är så anmärkningsvärd och faktiskt skrämmande. Man pratar om hedersvåld. Jag bara undrar: Vet man vad hedersvåld egentligen är?

Jag är halvchilenska. Jag har inte Mellanösternrötter. Men man skulle kunna säga att i princip samma faktorer som finns inom hedersvåldet finns i den kultur där jag har familj. Men där talar man inte om heder, där heter det passionsbrott. I vissa delar av Afrika heter det att männen blir förhaxade när de slår eller mördar sina kvinnor. Det heter olika i alla delar av världen men har precis samma grund.

Innan vi börjar prata om hedersvåld och att det ska finnas en utbildning i rättigheter när någon kommer hit vill jag säga att jag inte tror att om någon får ett uppslagsverk om rättigheter så funkar allting. Det handlar faktiskt mycket mer om att vi, myndigheter och ansvariga poliser måste se till att vårt rättsväsende och sociala myndigheter har den kulturella kompetensen att kunna prata med människor när de kommer hit. Det har de inte. Det är därför vi ser så många kvinnor från olika länder som inte kan ta sig fram. Att vi inte går från snack till verkstad ännu är fruktansvärt. Kvinnojournerna väntar på pengar. Det är överfullt överallt och fortfarande inga pengar. Jag tycker att det är hemskt.

Anförande nr 185

S t e f a n N i l s s o n (mp): Ordförande, fullmäktige! Den här debatten har så här långt handlat mycket om det som benämns hedersrelaterat våld. Det är en väldigt viktig fråga. Det är, precis som Ulf Kristersson säger, ett reellt problem. Samtidigt är det som Paul Lappalainen, min partikamrat i Miljöpartiet, nyss påpekade, och även Zaida Catalán, så att vi i första hand kanske inte behöver fler kartläggningar utan mer resurser för att hjälpa dem som utsätts. Därför tycker jag att det är synd att till exempel kvinnojouren Terra Fem, som jobbar just med unga kvinnor mellan ungefär 20 och 26 år som är utsatta för den här typen av våld och hot, inte har fått sin ansökan om stöd till sitt skyddade boende beviljad av socialtjänstnämnden. Jag tror att det är ett olycksfall i arbetet, och jag hoppas att den här frågan kan lyftas fram igen. Det rimmar lite illa med att man med rätt och engagemang – det är jag

övertygad om att Ulf har – vill hjälpa de här kvinnorna samtidigt som en kvinnojour som vänder sig till precis den här målgruppen inte fått någon hjälp från staden. I det här fallet handlar det om ungefär 100 000 kronor, om jag har förstått det rätt. Ett skäl till avslaget var att staden har en egen verksamhet som vänder sig till den här målgruppen, dock upp till 20 år. Här tror jag att man har gjort en liten miss, och jag hoppas att den här frågan kan tas upp igen på något sätt. Vi har i alla fall lagt in det som en att-sats i vårt eget yrkande. Jag har ingen förväntan på att det kommer att bifallas i dag, men jag hoppas att frågan kan lyftas fram igen i socialtjänstnämnden så att man kan stödja den här kvinnojouren.

Jag vill säga några ord om Miljöpartiets förslag till beslut i övrigt. Det är två saker som vi tycker fattas i programmet. Det är synliggörandet och stödandet av dem som utsätts för andra typer av våld i nära relationer, alltså kvinnor och män som lever i homosexuella relationer och män som lever i heterosexuella relationer. I alla de fallen är det till största delen dolt våld och inget våld som man förväntar sig därför att det trots allt är en mindre del i förhållande till det våld som kvinnor utsätts för. Det är viktigt att det finns en lyhördhet hos alla i kommunen som jobbar med det här.

Anförande nr 186

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag har tre korta kommentarer till detta. Jag är lite förvånad över budskapet att vi minsann skulle veta allt och att vi bara hade att handla helt plötsligt. Det är helt felaktigt, om inte ni sitter på en kunskap som ingen av landets ledande akademiker eller jurister på området besitter. Vi vet inte hur stort problemet är. Vi vet inte vad vi ska göra åt de problem som vi har, hur vi ska hjälpa de, framför allt flickor som det handlar om. Vi vet inte hur socialtjänsten ska upptäcka det som vi sedan ska göra någonting åt. Vi vet inte ens hur vi ska få förövare fällda i de fall vi verkligen vet har ägt rum. Okunskapen är monumental, skulle jag vilja säga.

Min andra kommentar handlar om det som lyfts fram i bredare mening, som programmet i grund och botten handlar om och som debatten också mycket väl kan handla om, nämligen våld i nära relationer över huvud taget. Det uppstår en ny kunskap. Det är först med det här programmet som vi specificerar och säger att mellan 5000–6000 fall om året vet vi i dag att det är. Det är illa nog. Men det betyder inte att de allra flesta män slår sina flickvänner. De flesta män slår inte sina fruar. Det är en lika viktig slutsats.

Den tredje kommentaren handlar om att det fanns skäl för oss att vilja stryka bort några av de resonemang som fördes. Jag ska be att få återkomma en gång till, så att jag inte frestar på ordförandens tålamod alltför mycket.

Anförande nr 187

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! Det här är en viktig fråga för oss alla. Det är mycket som står i det här programmet som jag ändå tror att vi är ganska eniga om. Men det talar vi inte så mycket om. Det reviderade programmet för kvinnofrid är ju till för att öka alla kvinnors säkerhet och trygget i staden och minska mäns våld mot kvinnor i nära relationer. Det är väl fullständigt självklart att

programmet är till för att minska kvinnovåldet. Jag förstår inte riktigt synpunkterna på att man har tagit bort en mening. Det är väl det som genomsyrar hela programmet.

Det ska inte spela någon roll var i staden man bor, man ska alltid vara garanterad stöd och hjälp. Mäns våld mot kvinnor kategoriseras både nationellt och internationellt som ett folkhälsoproblem, och det är det verkligen också. Vad vi vet är att det också händer överallt, i alla samhällsklasser och i alla stadsdelar. Det är unga och gamla, oavsett om man är född i Sverige eller om man är född i något annat land. Läser man det här programmet står faktiskt det också.

Det finns stora mörkertal och det är många som drar sig in i det längsta för att polisanmäla. Det finns många som fortfarande i dag inte ens vet hur man ska få hjälp. Därför är också frivilligorganisationerna så otroligt viktiga. Kvinnojourerna är fullständigt nödvändiga. I många fall är det barn inblandade. Det är viktigt att man alltid ser till barnens bästa och beaktar det när barn finns inblandade.

Men kvinnovåldet är inte en fråga som bara angår socialtjänsten och stadsdelsnämnderna. Det är många av stadens verksamheter som måste vara involverade. Det är bra att ett ansvar pekas ut i det här programmet. Då gäller det att jobba på bred front. Det framgår också av hela programmet. Våld finns som sagt överallt, och det behandlas i programmet. Jag är förvånad över att oppositionen motsätter sig att man tar upp frågan om hedersrelaterat våld i förslaget till beslut, och jag är förvånad över att Miljöpartiet nu har förminskat denna fråga som ändå är så pass viktig för vår stad och för hela landet. Allra viktigast är den för de flickor och pojkar som är inbegripna i det här.

Trots tidigare insatser som har gjorts för att öka kunskapen återstår mycket. Det vet vi mycket väl. Jag måste säga att Inger Stark var en av initiativtagarna till den hearing som genomfördes i fullmäktigesalen och som jag också var med på. Därför vet du också att man behöver veta mycket mer. Många vet mycket, men det är många som inte alls vet så mycket. Vi behöver mycket, mycket mer kunskap. Det fick man också fullständigt klart för sig då.

Vi ska inte heller tro att det är fullfjädrade socialsekreterare som sitter ute i våra stadsdelar. De byts ständigt ut, och de behöver lära sig mer. Det händer mycket på fronten. Jag skulle önska att ni hade mött de flickor som måste gå direkt hem från skolan och som aldrig får vara med på någon extra verksamhet eller någonting. Det är förfärligt, tycker jag, att man förminskar den här frågan på det sätt som ni gör och säger att det inte är viktigt.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 188

I n g e r S t a r k (v): Jag vill bara säga, Ann-Katrin, att jag motsätter mig absolut inte de skrivningar som finns om hedersrelaterat våld. Jag tycker att det är jättebra att ni fortsätter det arbetet. Det var vi som påbörjade det och ni fortsätter. Det tycker jag är jättebra.

Vi motsätter oss inte heller att man gör en kartläggning. Det tycker vi är viktigt. Den behövs. Det är väldigt mycket vi inte vet. Men vi vill ha en bredare kartläggning. Det är skillnaden. Det är absolut inte så att vi på något sätt har något emot att ni tar upp den här frågan. Och vi vill inte förminska den. Så är det.

Vi är i stort sett överens. Men jag tycker att de tillägg som jag tog upp är viktiga tillägg som vi gjorde till programmet för att skärpa till det ytterligare. Även om det är självklart att syftet är att minska, eller att egentligen få bort våldet över huvud taget menade vi att tillägget faktiskt behöver stå och att elevhälsoarbetet till exempel är en väldigt viktig del av det hela.

Anförande nr 189

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Det är bra. Då tolkar jag det som att ni fortfarande vill samarbeta med majoriteten i de här frågorna. Det ser jag fram emot.

Anförande nr 190

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Det som Miljöpartiet har tagit upp är den enorma förstoring av hedersrelaterat våld som görs i förslagen till beslut, inte i skrivningen om själva programmet. Det var därför jag tog upp detta, eftersom jag tycker att det låter väldigt propagandistiskt. Det tas fram eftersom man kopplar ihop ordet hedersvåld med invandrare. Det är ett billigt sätt för politiker att tjäna poäng till opinionssiffrorna. Då kan man å ena sidan säga att man är emot våld och å andra sidan säga att det är invandrare som står för våldet. Vi tycker synd om de här invandrarkvinnorna, samtidigt som hundratals kvinnor som har dödats under de senaste åren inte har dödats i en hedersvåldssituation. Det är därför jag kan hävda att ni har förstorat frågan.

Anförande nr 191

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Paul Lappalainen! Hela programmet handlar i stort sett om alla andra typer av kvinnor också som råkar ut för våld i nära relationer. Oavsett om man kallar det hedersrelaterat våld, passionsvåld eller något annat är det egentligen ett uttryck för samma sak. Men man glömmer att det här ändå är annorlunda. I andra relationer kan man ta familjen till hjälp. Man kan få stöd av mamma och pappa för att frigöra sig från en man som slår en. Men här är det ju familjen som är en del av problemet. Det är en helt annan sak. Vi måste ju våga se det.

Det vore väl alldeles förfärligt om vi inte vågade peka på problemet bara för att en person kanske råkar komma från ett annat land. Förresten kanske man inte ens längre kommer från ett annat land. Man kanske bara råkar ha föräldrar som är födda i ett annat land. Det är faktiskt svenskar som är utsatta för hedersrelaterat våld i dag också. Jag tycker att det är du som pekar på att man kommer utifrån om du säger att det är på det här sättet.

Anförande nr 192

D i k r a n D i s o n (kd): Fru ordförande, kommunfullmäktige! Jag vill börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag om revidering av programmet för kvinnofrid. Jag tycker att det är bra att vi gör en genomsyn av det här programmet och av våldet mot kvinnorna. Jag tycker att det är nödvändigt att vi tittar närmare på hur det här programmet har fungerat de senaste åtta åren. Vilka erfarenheter har vi fått och tagit lärdom av? Vilka nödvändiga åtgärder är det vi behöver sätta in ännu mer av för att vi ska komma till rätta med det här problemet och detta ohyggliga mänskliga lidande som vi läser om varje dag.

Jag menar att det finns flera områden som vi behöver titta närmare på. Förhoppningsvis har vi fått lite mer kunskap om de här områdena. Det som jag tänkte nämna är bland annat sambandet mellan alkoholanvändandet och våldet. Vi kristdemokrater anser att konsumtion av alkohol är en stor faktor i många våldssituationer. Det tror jag att vi behöver titta mycket mer på. Även om det finns några påpekanden finns det inte så mycket nämnt i programmet.

Det finns en grupp som jag känner oerhört starkt för. Det är de kvinnor som genom giftermål har kommit till Sverige. Jag vet att en hel del av dem faktiskt är slagna och utlämnade. De kommer från kulturer där kvinnan är mindre värd. Jag skäms över att vi inte gör mer för dem. Det är en grupp som vi behöver titta mer på. En faktor i de här sammanhangen är svärmödrarnas roll. Jag menar att det i en del fall faktiskt är helt avgörande. Det är de som initierar det hela.

Anförande nr 193

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande, fullmäktige! Som flera andra talare har sagt är inte problemet med programmet det som står i det, för det står väldigt mycket bra. Jag kan hålla med många tidigare talare på båda sidor, så jag tänker inte upprepa de argument som har kommit fram tidigare. Jag vill i alla fall ta upp en sak som jag tror att några har nämnt förut. Jag skulle vilja understryka att det inte finns några svenska värderingar som skyddar mot våld. År 2005 inträffade i Stockholms stad mellan 5 000 och 6 500 fall av misshandel, sexuellt våld och psykisk terror i nära relationer. Därför menar vi från Vänsterpartiet att vi behöver en sådan här kartläggning av allt våld mot kvinnor. Det tror jag är jätteviktigt om vi, som någon annan efterlyste tidigare, hela tiden ska kunna sätta in rätt insatser i rätt tid. Då måste vi också ha den ständiga uppföljningen och den ständiga kartläggningen av allt våld. Vi måste också knyta ihop det med stadens övriga brottsförebyggande arbete, kartläggningar och trygghetsmätningar.

Sedan skulle jag vilja fråga dig hur du ser på det förebyggande arbetet. Jag får lite oroande signaler från stadsdelarna. Hur är det i skolan till exempel? Jag vet att kvinnoverksamheten i Rinkeby, som har bedrivits vid torget, försvann. Det finns en oro att föreningsbidrag till kvinnoföreningar är i fara och så vidare. Jag skulle vilja att du svarade på det, för jag tror att det förebyggande arbetet är minst lika viktigt som kvinnojourer och de akuta insatserna som vi sätter in senare.

Jag yrkar naturligtvis bifall till Vänsterpartiets och Socialdemokraternas förslag.

Anförande nr 194

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Det känns nästan lite ogint att här ta upp de relativt små delar av programmet som vi inte är överens om. Men när det återkommer som fråga vill jag ändå påpeka att det fanns några skäl till att vi ville ta bort det som fanns bland annat i den något hastigt ditsatta portalparagrafen. Jag läser ordagrant innantill en mening: Allt våld mot kvinnor är ett uttryck för historiskt ojämlika maktförhållanden mellan kvinnor och män vilka har lett till mäns dominans över och diskriminering av kvinnor och förhindrat kvinnors fulla möjligheter till framsteg samt att våld mot kvinnor är avgörande sociala mekanismer genom vilka kvinnor tvingas in i underordnad ställning gentemot män.

Denna portalparagraf strök vi. Och det gjorde vi inte bara av hänsyn till den som skrivit så illa utan också därför att det är fel i sak. Dessutom döljs det faktum att det också finns samkönade förhållanden med precis samma problem. Det fanns goda skäl att ta bort detta hastigt ditlagda, illa formulerade extratillägg och gå tillbaka till det ursprungliga förslaget från socialtjänstförvaltningen.

När det sedan gäller hedersvåldet är det mycket enkelt. Jag fokuserar inte på hedersvåldet utan på det hedersrelaterade liv som begränsar väldigt många fler unga pojkar och flickors liv än det våld som finns, men som är litet i jämförelse med livsbegränsningen.

Anförande nr 195

Borgarrådet L i v h (v): Om man ser sig om i staden bland både yngre och äldre kvinnor som man känner och träffar i olika sammanhang märker man att våld mot kvinnor är väldigt utbrett. Det handlar om mänskliga rättigheter. Kvinnors rättigheter är mänskliga rättigheter.

Jag skulle vilja fråga dig: Varför vill ni inte göra den här uppföljningen av allt våld mot kvinnor? Det hindrar ju inte att vi tycker att frågan om det hedersrelaterade våldet är viktig, för det är den, och vi ska ta itu med den precis som vi började med under föregående mandatperiod. Men varför vill ni inte göra den övergripande kartläggningen av allt våld mot kvinnor?

Du svarade inte på frågan hur det ser ut i Stockholm nu. Är det fler kvinnoverksamheter som läggs ned än den i Rinkeby? Är det fler kvinnoföreningar som jobbar förebyggande som förlorar sina bidrag? Det tycker jag är oerhört viktigt att få reda på.

Anförande nr 196

G u l a n A v c i (fp): Herr ordförande! Jag måste börja med att säga att jag tycker att det är ganska anmärkningsvärt hur Paul Lippalanen förminskar det hedersrelaterade våldet och hederskulturer genom en handviftning när han säger att det här inte är ett så stort problem. Det ger en väldigt dålig och tråkig signal till alla de unga flickor och kvinnor, men också pojkar, som faktiskt lever ett hedersrelaterat liv som de själva inte har valt. Jag tycker att vi ska gå tillbaka till en mer värdig diskussion här och inte kasta skit på de många tusentals flickor, kvinnor och pojkar som redan lever ett utsatt liv.

Låt oss gå tillbaka till ärendet. På 90-talet var det inte många som visste vad hederskultur var för någonting. Det var inte många svenskar som visste vad hedersrelaterat våld var, därför att det var ett fenomen som inte hade gjort intrång i det svenska samhället. Det fanns redan på den tiden många flickor som var utsatta för hederskulturen. När våra domstolar behandlade brottmål som berörde just hederskulturen tog man hänsyn till hederskulturen därför att man ansåg att det var en del av den kultur som de hade med sig hit. Jag menar, hur många mål såg vi inte där utfallet blev ett mildare straff för brott som borde ha klassats som mycket grövre.

Det är bra att det har hänt en del saker de senaste åren. Vi har fått mer kunskap om det hedersrelaterade våldet. Polisväsendet har fått mer kunskap. Socialstyrelsen har fått mer kunskap. Politiker har fått mer kunskap. Men det räcker inte, därför att det fortfarande är tusentals unga flickor och kvinnor som lever det hedersrelaterade livet. Alla vi minns Fadime Sahindal innan hon blev brutalt mördad av sin pappa med ett pistolskott i pannan. Jag tror att de flesta av oss minns varför Fadime blev mördad. Hon ville leva ett sådant liv som vi alla i den här fullmäktigeförsamlingen tycker är en helt grundläggande mänsklig fri- och rättighet. Men Fadime fick inte göra det valet i livet därför att hennes föräldrar ansåg att hon i tidig ålder skulle gifta sig, inte få utbilda sig därför att hennes plats var i hemmet. Hennes plats var att gifta sig och uppfostra barn därför att det var den kultur som hennes föräldrar och hennes släkt hade vuxit upp med. Det är ingenting som är unikt för Fadime. Fadimes fall blev uppmärksammat i svenska medier, och det var då som det politiska etablissemangen faktiskt lyfte fram frågan.

Men vi får inte glömma alla de tusentals unga flickor som än i dag lever det liv som Fadime tvingades att leva. Vi är faktiskt skyldiga dem att lyfta fram och att bidra med insatser så att vi kan arbeta mot den här kulturen som breder ut sig mer och mer i det svenska samhället. Det är bra att det här ärendet ha fått så stor uppmärksamhet, att det har behandlats på så sätt att vi som sitter här hela tiden blir uppdaterade med information som vi kan gå ut med i våra nämnder och i hela Stockholms kommun.

Anförande nr 197

Z a i d a C a t a l á n (mp): Fadime Sahindal blev mördad därför att hon ville leva sitt liv. Lisa Gustavsson blev mördad i Umeå därför att hon när hon hade gjort slut med sin pojkvän stod på ett dansgolv och raggade upp en annan kille. När hon kom hem blev hon mördad av sin svenska pojkvän. Vad är skillnaden? Hon ville leva sitt liv.

Vi måste hålla korten rätt här. Vi får inte prata förbi varandra. Vi får inte skapa ett vi-och-dem-samhälle där det finns hemska, mörka, burriga män som mördar sina kvinnor mycket mer än svenskar. Det är ett hemskt samhälle vi skapar om vi har sådana tonlägen i debatten. Vi eldar på främlingsfientligheten. Det sista vi gör är att förminska någon typ av mord, våld eller vad det kan vara mot kvinnor. Allting ska tas seriöst, men vi får inte blåsa upp det bara för att det råkar vara en man som är av utländsk härkomst.

Anförande nr 198

G u l a n A v c i (fp): Det är ganska beklagligt att höra Zaida Catalán säga allt det här. Om vi inte kan förstå och göra skillnad mellan våld som begås inom nära relationer när det gäller svenskar och något som det hedersrelaterade våldet har vi inte kommit särskilt långt. Den väsentliga skillnaden när det gäller det hedersrelaterade våldet är inte bara att det är en gärningsman. Det kan handla om upp till 50 gärningsmän, alltså människor som har totalkontroll över en persons sociala liv när det gäller att gå till skolan eller när det gäller arbetet. Den här ständiga kontrollen, att hela tiden följa vartenda steg som den här tjejen, killen i vissa fall eller kvinnan tar tror jag att du aldrig kan sätta dig in i och förstå eftersom du aldrig har upplevt det.

Men det är klart att vi inte ska förminska mäns våld mot kvinnor. Vi måste hela tiden jobba för att förhindra att våld sker, oavsett om det är i hederns namn eller det handlar om att det är en svensk man som har slagit sin tjej, fru, sambo eller vad det är. Men vi måste lära oss att göra skillnad mellan våld och våld. Annars kommer vi ingenstans i vårt arbete.

Anförande nr 199

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Bara så att det blir tydligt, Paul Lappalainen heter jag.

I den här situationen vill vi jättegärna hålla med om att man ska ta hänsyn till den individ som är utsatt i den specifika situationen. Det är det som jag försöker att lyfta fram. Om det är ett problem med det nätverk av 20 personer som finns runt en person, som kommer att döda den personen, bör socialtjänsten och polisen ta hänsyn till detta, oavsett deras härkomst. Det är inte fråga om svenskt våld kontra annat våld. Ibland finns det svenskar som begår hedersmord, om vi använder sådana begrepp. Problemet är när det används på den här typen av billiga sätt för att förvandla detta till ett propagandistiskt genomslag i medierna och ingenting annat.

Anförande nr 200

G u l a n A v c i (fp): Ordförande! Först och främst vill jag be om ursäkt för att jag inte uttalade ditt namn rätt. Jag råkar ganska ofta ut för att folk inte kan uttala mitt namn heller.

Sedan vill jag gå tillbaka till ärendet. Du kallar det för propagandistiskt. Jag vet inte om du har råkat komma i kontakt med en 15-årig flicka som inget annat vill än att få leva ett normalt liv som sina kompisar. Jag vet inte om du har träffat en flicka i 15-årsåldern som har berättat för dig om hur hon sakta men säkert håller på att ätas upp i den familjerelation hon lever. Jag tror inte det, för om du hade lyssnat på någon av de här utsatta flickorna hade du kanske haft lite mer förståelse för hur viktig frågan är och hur viktigt det är att vi fattar riktiga beslut för att bekämpa och förhindra att hederskulturen breder ut sig i samhället. Det gör vi med olika verktyg, dels genom en jobsatsning, dels genom att se till att människor som kommer till Sverige också upplyses om sina rättigheter och skyldigheter. Här är min talartid slut igen.

Anförande nr 201

J o n a s E k l u n d (mp): Det är nästan lite olyckligt att den här diskussionen har kommit att handla så mycket om hedersrelaterat våld, för det finns mycket annat i det här programmet som är intressant. Men jag kan inte hjälpa att det inlägg som jag tänkt göra också har lite anknytningar dit.

I mina studier brukar jag läsa juridiska nyhetstjänster. För abonnenterna på nätet publiceras domar i deras helhet från olika domstolar. Det är en intressant blandning av patenttvister, överklagade beslut om livränta, mord, med mera. Jag läste en dom från Hovrätten för Västra Sverige för några dagar sedan. Den handlade om en man i medelåldern som utåt sett var ganska välanpassad i samhället. Han var gift med en kvinna. I efterhand skulle kvinnans släktingar och vänner säga att hon nog var lite nedtryckt av den här mannen. Han kontrollerade henne ganska mycket. Hon tröttnade på det här en dag och flyttade utan förvarning, skaffade egen lägenhet, hemligt telefonnummer, lämnade in ansökan om skilsmässa och gömde sig, kan man säga. Den här mannen lyckades efter ett tag hitta hennes arbetsplats och ställde sig och spanade utanför arbetsplatsen. Det upptäckte kvinnans arbetskamrater. En arbetskamrat följde henne på väg en bit från jobbet så att den här mannen inte skulle komma åt henne. Men han följde efter henne hela vägen tillbaka till Göteborg, och när hon parkerade bilen på en parkeringsplats var han där och sköt henne två gånger, och hon dog.

Min reflexion var att det här ju är ett hedersbrott. Det här följer det som jag har läst i tidningar om hur hedersrelaterat våld kan gå till, den för mig – i alla fall i den situation som jag är i nu – obegripliga kränkningen av att en närstående kvinna inte beter sig som man vill. Den här mannen hade ett väldigt svenskt namn och det hade kvinnan också. De känslor som kan få någon att vilja ta till våld mot en närstående finns hos alla människor, skulle jag vilja påstå. De finns definitivt i alla kulturer. De flesta människor undertrycker de här känslorna. De går inte till att man tar till våld, utan man löser sina konflikter med ord i stället. Tyvärr är det en hel del som ändå tar till våld, och man har ursäkter för det. Man har ursäkter som handlar om förlorad heder eller man har ursäkter som att jag var full. Alla de här ursäkterna som är relaterade till olika kulturer måste det finnas kunskap om i kommunen. Jag vill inte på något sätt ogiltigförklara begreppet hedersrelaterat våld, men det kan vara bra att fundera på vad som förenar oss i olika kulturer också.

Anförande nr 202

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Jag vill bara fråga: Är du verkligen så naiv att du tror att det hedersrelaterade våldet minimeras därför att en svensk har skjutit en annan svensk? Det kan väl inte vara möjligt. Men det är klart att det måste vara sant, för du läste ju det i tidningen. Jag glömde det. Man får inte göra så med en allvarlig fråga. Jag hoppas verkligen att du inte i andra sammanhang går ut och debatterar på det här sättet. Jag tycker att det är en fruktansvärd degradering av en *oerhört* viktig fråga. Och jag skäms å dina vägnar. Hemskt ledsen!

Anförande nr 203

J o n a s E k l u n d (mp): Det tycker jag var en ganska oförsämd replik, att du skäms å mina vägnar. Jag har inte läst det här i en tidning. Jag har läst en dom från Hovrätten för Västra Sverige, och jag har inte minimerat problemet eller någons lidande. Jag har reflekterat över vissa aggressionsimpulser som finns hos alla människor och att det i olika kulturer finns olika ursäkter för att ta till våld. Jag tycker att det är viktigt att vi reflekterar över sådana ursäkter som människor använder i vår egen kultur och i andra kulturer. Jag vill inte minimera något problem.

Anförande nr 204

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Det som jag försökte ta upp inledningsvis var att det här ärendet saknade koppling till det som jag tycker att alliansen ändå lyfte fram i valet, det vill säga utanförskap. Sedan har man inte några funderingar på om det som kallas för hedersvåld här har någon koppling till utanförskap. Har det någon koppling till det utanförskap som ni anser att vi är ansvariga för, det vill säga politiker från höger till vänster?

Det finns en bild i det här samhället av att lika rättigheter och möjligheter inte gäller för alla, i synnerhet inte för sådana som utövar hedersvåld. Fadime nämndes tidigare. Den familjen hade, såvitt jag vet, bott i Sverige i 20 år. Vad var det vi gjorde för att inte se till att alla förstod att lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter gällde? Det är där jag saknar lite bredare tankegång.

Socialborgarrådet nämnde till exempel integrationsberedningen som en viktig instans för det här ärendet, men vi har inte träffats än. Vi kommer att träffas i maj. Den här frågan är inte på bordet. Det som jag alltför sällan ser är hur man kommer att hantera till exempel sammansättningen bland socialtjänstemännen. Varför reflekterar inte de det här samhället? Det kanske är ett bra sätt att komma åt hedersrelaterat våld. Om polisen bättre avspeglade det samhälle vi lever i kanske vi skulle komma åt det så kallade hedersrelaterade våldet. Men vi misslyckas hela tiden med detta. Vi misslyckas med att sätta motverkandet av till exempel diskriminering i centrum. Det är konkret. Men det vill vi inte göra. Däremot vill vi gärna ta till sådana grepp som jag tycker är billiga i vissa sammanhang. Det är inte att underskatta våldet, men det är ändå en attack på den politik som förs.

Anförande nr 205

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag ska försöka undvika att starta en helt ny debatt. Men det är klart att det finns ett långsiktigt och väsentligt integrationsperspektiv i den här frågan, i den enkla meningen att misslyckad integrationspolitik ökar risken för alla tänkbara problem. Ökat utanförskap kommer att blyxtbelysa alla andra problem vi har på precis samma sätt som vanligt gammaldags etniskt svenskt våld i nära relationer normalt sett också kan sökas i missbruk, i psykosociala problem och i arbetslöshet. Vi ursäktar inte våldet. Det förminskar inte behovet att göra någonting åt våldet, allt annat oaktat. Det är därför jag tycker att du missar hela poängen med detta. Kärnan som kvarstår är: Finns det något specifikt över hedersrelaterat våld och hedersrelaterad livsföring som skiljer det från annat våld i nära relationer? Svarar man nej på den frågan ska man lägga den åt sidan. Svarar man ja på den frågan finns

det kvalificerade skäl att öka kompetensen i socialtjänsten, inom polisen och i rättsväsendet för att kunna lösa de problemen utan att för den sakens skull reda ut alla bakomliggande faktorer som ger människor skäl att känna frustration i sina liv.

Anförande nr 206

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Återigen, vad är det som görs för att se till att människor har anledning att tro på oss? Det är där jag saknar åtgärder. Varje gång jag tar upp antidiskrimineringsåtgärder är det besvärligt. Det kan vi inte göra och vill vi inte göra. Det gör ont. Då är det människor med makt som vi sätter i fokus. Det är sådana saker som vi måste göra om vi vill få ett förtroende från alla i det här samhället, om vi vill få ett förtroende för idén att lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter gäller alla. Det är det som behöver överföras effektivast till alla som kommer till det här landet. Det är viktigt att vi alla som bor i det här landet förstår det här.

Anförande nr 207

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande! Om Paul Lappalainen hade tyckt att det var så otroligt viktigt att integrationsberedningen talade om hedersrelaterat liv tycker jag att du hade kunnat göra det under förra mandatperioden. Jag har suttit här tillsammans med dig, och jag har aldrig hört dig dryfta den frågan. Men nu kommer snart ett ärende upp där vi ändrar instruktionen för integrationsberedningen så att vi får ett formellt mandat att faktiskt komma med operativa uppföljningar och förslag i just den här frågan.

Anförande nr 208

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Gång på gång har jag tagit upp antidiskrimineringsfrågan och integrationsberedningen. Det känner du till. Det har du röstat emot. Det är enkelt.